

VETERAN

Fédération Mondiale
des Anciens Combattants
World Veterans Federation

glasilo ZVEZE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO ■ december (gruden) 2010 ■ leto XV ■ št. 43-44

20. obletnica
MSNZ - Manevrske
strukture narodne zaščite

➤ UVODNIK

➤ IZ DEJAVNOSTI ZVVS

➤ PISMA - ODZIVI

➤ NAŠE KORENINE

➤ REPORTAŽE

➤ ZGODILO SE JE

➤ V SPOMIN

➤ KRIŽANKA

zanesljivost je najbolj učinkovita strategija

ZEMELJSKI PLIN. ODGOVOR NA IZZIVE PRIHODNOSTI.

geoplín

ENERGIJA SLOVENIJE

V S E B I N A

4 **Uvodnik**

IZ DEJAVNOSTI ZVVS

- 5-6 Proslava ob 20. obletnici MSNZ
6-10 Slavnostni govor predsednika RS dr. Danila Türka ob 20. obletnici MSNZ
10 Pozdravno pismo predsednika RS udeležencem
11-12 Slovesnost v Kadetnici ob odhodu poslednjega vojaka poražene JA iz Slovenije
12-13 Okrogla miza ob 20-letnici MSNZ
13 Strokovni posvet v državnem svetu ob 20-letnici MSNZ
14 Podpis dogovora o sodelovanju med ZVVS in ZTB za vrednote NOB Slovenije
14-15 Poročilo o delu Koordinacije veteranskih organizacij Slovenije (KodvoS) v obdobju junij 2009-junij 2010
15 Festival za tretje življenjsko obdobje

P I S M A - O D Z I V I

- 16 Predsednik ZVVS Janez Pajer pisal veteranom
16 Pismo Janeza Janše
16 Janez Pajer odgovoril Janezu Janši
17 Odziv članov veteranskega društva
17 Pismo Alojza Kovačiča, bivšega predsednika OZVVS Maribor in podpredsednika ZVVS

NAŠE KORENINE

- 18-25 MSNZ v kontekstu (samo)obrambnih prizadevanj v letu 1990

R E P O R T A Ž E

- 27-28 Pohod Ankaran-Triglav moker kot še nikoli
28-31 Zasavski veterani s Kuma na Triglav
32-33 Jubilejne 10. ekipne športne igre vojnih veteranov
34 3. Maistrov pohod v Zavrh

ZGODILO SE JE

- 35-49 Prispevki dopisnikov iz območnih združenj

V A B I L A

- 50 Vabilo - III. Šarhov pohod po poteh Pohorskega bataljona Trije kralji na Pohorju

V S P O M I N

- 52-57

R A Z V E D R I L O / K R I Ž A N K A

- 58

VETERAN

Glasilo Veteran je informativno glasilo Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Elektronski naslov: veteran@zvs.si Spletna stran: www.zvs.si

Glasilo Veteran je prvič izšlo maja 1996.

Leto XV, december (gruden) 2010, št. 43-44

Izdajatelj:

Predsedstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo, p. p. 2780, Rojčeva ulica 16, 1110 Ljubljana, tel. (01) 524 17 84, (01) 540-20-65, faks (01) 524-26-88, matična št. 1211293, davčna št. 200075715, P.R. NLB – posl. Moste, Ljubljana, št. 02012-0089693246

Odgovorni urednik: dr. Marjan Toš
Namestnik odgovornega urednika: Bogdan Ladinik
Tehnični urednik: Zdenko Zajc
Uredniški odbor: Miran Fišer, Bogdan Ladinik, Srečko F. Petric, dr. Tomaž Kladnik, Marjan Šrimpf, dr. Marjan Toš in Zdenko Zajc

Lektorica: Tanja Gregorič
Oblikovanje in priprava za tisk: Štefan Vidmar
Elektronski prelom: SET, d.o.o.

Zunanji sodelavec: Cveto Erman (križanka)
Tisk: Schwarz, d.o.o.

Naklada: 24.000 izvodov
Fotografije na naslovnici: arhiv ZVVS

Prispevke za naslednjo številko glasila Veteran pošljite po elektronski pošti na elektronski naslov veteran@zvs.si ali na CD-mediju ali disketi 3,5 v urejevalniku Word for Windows na naslov: Zveza veteranov vojne za Slovenijo, uredništvo glasila Veteran, Rojčeva ulica 16, p. p. 2780, 1001 Ljubljana. Nepodpisanih prispevkov ne objavljamo.

Vse pravice pridržane - Copyright © ZVVS Ljubljana

Dr. Marjan Toš

Skupaj v vojni, skupaj v miru

Živimo v strašno turbulentnem času in predvsem v vedno večji negotovosti za preživetje. Vsepovsod okoli nas se dogajajo stečaji, prisilne poravnave, stavke in demonstracije zaradi prenizkih plač. Slabe volje je v izobilju in vprašamo se lahko, ali smo se pred dvajsetimi leti borili za državo, v kateri mnogi nimajo kruha in so poteptana vsa merila človekovega dostojanstva. Na drugi strani pa se peščica mogočnežev, tajkunskih povzpeticov in lažnih prerokov kratkočasi z zapravljanjem milijonov od premoženja, ki so ga ustvarile generacije in generacije žuljavih in pridnih delavskih rok. A to še ni vse, med privilegiranci so tudi takšni, ki obračajo milijone na račun ponižanih in razžaljenih delavcev, katerim podjetja niti minimalnih plač niso izplačevala. Ko so pristali na ulici, med berači in se ne morejo vrniti ob domača ognjišča, tja nekam v Bosno ali še nižje, od koder so prišli v evropsko Slovenijo, da bi v njej delali in od dela rok zaslužili za vsakdanji kruh. Zase in za svoje družine. Tem ljudem se je podrl svet, izgubili so zaupanje v vse ustanove pravne države. Pa ne samo oni, tudi drugi slovenski državljani, Slovenke in Slovenci počasi obupujemo, saj na vsakem koraku spremljamo »svinjarije«, ki jim ni para. Pravna država bi morala začeti delovati, sicer se nam piše še slabše. Nihče ni za nič kriv, za nič odgovoren. Predpisi se izigravajo, vodilni si maksije izplačujejo več, kot jim dovoljuje zakon, in se poživljajo na mnenje vlade. Ko pa jih ta s svojimi lovskami doseže, so jih polna usta politike in političnih posegov oblasti. In smo spet tam. Pri politiki, ki je prepletena s strankarskimi in drugimi omrežji in v kateri so interesi posameznikov in skupin skoraj vedno pomembnejši od skupnih ciljev. Tako pač je in s tem bo treba prej ali slej poračunati, drugače nas bo še bolj bolela glava.

V takšnih razmerah smo v veteranskih organizacijah (še vedno imamo dve, ki pa k sreči vse bolj sodelujeta in se po nekaterih napovedih zblížujeta, kar bi lahko privedlo do združitve v eno samo organizacijo veteranov vojne za Slovenijo 1991) dočakali bombastično medijsko napoved ustanavljanja tretje veteranske organizacije, ki bo združila veterane slovenske osamosvojitve. Pa smo spet tam. Pri politiki namreč, čeprav je poglobljeni očitek pobudnikov nove veteranske organizacije domnevna političnost zdajšnjih veteranskih organizacij, policijskega veteranskega združenja Sever in Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Mar res? Mislim, da je ocena zgrešena in poplošena, predvsem pa je nekorektna in neobjektivna. Bolj se mi dozdeva, da veje politika (in z njo povezano politikantstvo in strankarstvo) iz programskih usmeritev nove organizacije. Na njihov rovaš je prispelo v naše uredništvo več pisem in pobud, da je treba temu početju odločno reči ne, čeprav hkrati seveda nihče ne odreka pobudnikom legitimnosti, da se združujejo in ustanavljajo novo društvo oziroma združenje. To je sicer njihova legitima in demokratična pravica, ki pa ne sme v isti sapi popljudati članstva v obstoječih sorodnih združenjih. Sam v celoti podpiram vsebino pisma cenjenega veteranskega tovariša Alojza Kovačiča iz Maribora (objavljamo ga med pismi), ki je povedal to, kar bi bilo treba že zdavnaj glasno reči. Bobu bob in popu pop, samovšečnežem in »nezamenljivim osamosvojiteljem« (ki so sicer častno opravili svoje delo v prelomnih časih in zanj prejeli vsa priznanja) pa enkrat za vselej hvala za opravljeno in z bogom - v zgodovino in za zgodovino. Tako pa še naprej zganjajo populizem, demagogijo in enoumje, pri čemer za nameček pridno politizirajo in širijo politikantstvo, kakršnemu v novejšem času nismo bili priča. Tako se preprosto ne dela in temu se je treba upreti, sploh, ker so jih polna usta resnice in pravice, ki pa jo oblikujejo zgolj sebi in svoji ideološko-strankarski

opciji v prid. Vse to Slovence razdvaja, vse to veterane vojne za Slovenijo, povezane v ZVVS in policijskem združenju Sever, žali in žalosti obenem. Namesto da bi še utrdili sodelovanje in celo razmislili o zgolj eni, skupni veteranski organizaciji, nam zdaj delajo že tretjo.

Komu v čast in slavo? Sebi in svojim stranpotem, ki so jih pridno trasirali po letu 1991? Najprej naj se spravi pod streho orožarska afera, ki je alfa in omega vseh slovenskih afer in s katero se še vedno izvrstno manipulira, ustvarja zarote in išče namišljene sovražnike. A glavni akterji te afere niso nikoli krivi za čisto nič, kar je tako rekoč nenavadno. Vrli fantje, ki so pred ustanovitvijo novega združenja pojasnili, da je to združenje potrebno, saj bo sledilo duhu osamosvojitve, so svoje v prelomnih trenutkih (letih) opravili. Če je treba, naj se jim podeli še kakšno odlikovanje, nato pa naj mirno pišejo spomine in se igrajo vojno v računalniških igricah. Vse ostalo naj prepustijo drugim, najbrž tudi dnevno politiko, ki jo vedno obračajo sebi v prid. Drugače tudi ni mogoče razumeti izjave prvega predsednika Demosove vlade Lojzeta Peterleta, da »to ni nastanek nove organizacije proti drugi, ampak organizacije s širšo podlago oziroma širšim okvirom, ki pa hoče seveda delovati na podlagi poštenega oziroma jasnega zgodovinskega spomina«. In za nameček dodaja, da v tej organizaciji ne bodo sprejemali potvarjanja zgodovine oziroma reinterpretacije osamosvojitve. Dajte no! Kdo pa potvarja zgodovino in zgodovinsko resnico? In kdo reinterpretira osamosvojitve? Laž ima kratke noge in v teh izjavah je veliko dvoumnosti in še več odkritih dilem. Zlasti o dobronamernosti pobudnikov novega združenja, da »bo vključujoče in odprto za vse, ki so aktivno sodelovali v projektu osamosvojitve, in ne le tem, ki so sodelovali po vojaški ali policijski plati«. V tem ni nič novega, obe zdajšnji združenji sta povsem odprti in zagotovo ne izključujoči, za kar imamo dovolj prepričljivih dokazov, ki pa za nekatere očitno ne štejejo. In obe združenji (ki resno sledita pobudam za nastanek enega) imata skupni imenovalec – članstvo, ljudi, ki so bili tako ali drugače vključeni v največji nacionalni projekt – osamosvojitve Slovenije in s(m)o torej veterani slovenske osamosvojitve.

To je preprosta resnica in ustanovitelji oziroma pobudniki novega združenja veteranov naj se nad njo zamislijo. Vpijejo o resnici, v mislih pa imajo »glorificiranje« lastnih zaslug, za katere so že bili zdavnaj nagrajeni in od katerih bodo dobro živeli še njihovi vnuki. Kakšna resnica neki, to je stvar zgodovine in zgodovinarjev. Prepustimo jim delo in vrednostno sodbo. A ta bo najbolj objektivna takrat, ko bodo odprti vsi arhivi. Torej čez dobrih 50 let. In kar je najnevarnejše - ustanovitev novega združenja naj bi se zgodila na 20. obletnico plebiscita za samostojno in neodvisno Slovenijo. Fantje, mar želite še plebiscit, to veličastno dejanje slovenskega naroda, ki bi moralo za vselej ostati sveto na oltarju slovenske zgodovine, obrniti v svojo korist in za svojo »zgodovinskost«? Plebiscit ni ne Janšev in Peterletov, ne Bavčarjev in Krkovičev pa tudi ne od ostalih igralcev najnovejše »komedije zmešnjav«. Plebiscit je naš, o njem je dovolj dokumentiranega in pojasnjena ter verodostojnega gradiva. Nihče nima pravice, tudi vi, »resnicoljubni« osamosvojitelji ne, da bi stopali do tega svetišča in iz njega jemali, kar bi vam kdaj prijalo. Povejmo končno na glas, kaj si o »resnicoljubnih« slovenske osamosvojitve mislimo. Dovolj je bilo razdvajanja - stopimo končno skupaj! Bodimo skupaj v miru, tako kot smo bili skupaj v vojni! Samo to in nič drugega!

Udeleženci ljubljanske proslave ob 20-letnici MSNZ

Miha Molan in Janez Pajer

SPOMINJAMO SE SKUPAJ

Proslava ob 20. obletnici MSNZ

Mitja Jankovič

Zveza veteranov vojne za Slovenijo (ZVVS) in Zveza policijskih veteranskih društev Sever (Združenje Sever) sta ob sodelovanju Ministrstva za obrambo Republike Slovenije (MORS) in Ministrstva RS za notranje zadeve (MNZ) pripravili osrednjo proslavo, posvečeno obletnici zavrnitve ukaza o oddaji orožja, ustanovitvi MSNZ in sprejetju ustavnih amandmajev 1990. Proslava je bila na Pogačarjevem trgu v Ljubljani v nedeljo, 26. septembra 2010. Slavnostni govornik je bil predsednik države dr. Danilo Türk.

Proslave so se udeležili tudi drugi visoki gostje: predsednik državnega zbora dr. Pavel Gantar, ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelušič, ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal, načelnik GŠ SV general Alojz Štajner, direktor Policije Janko Goršek, predstavniki veteranskih in domoljubnih organizacij in drugi gostje.

Vabilu se je odzvalo tudi veliko pripadnikov Manevske strukture narodne zaščite (MSNZ), ki so delovali na pokrajinski ali lokalni ravni. Še zlasti njim je bila namenjena slovesnost, kajti o njihovem tedanjem delu in aktivnostih danes vemo premalo oziroma skoraj nič.

Pozdravne besede sta udeležencem namenila predsednik Združenja Sever Miha Molan in predsednik ZVVS Janez Pajer, slednji je poudaril skupno delovanje obeh veteranskih organizacij, ki se zavzemata za spoštovanje vrednot osamosvojitvene vojne in njenih udeležencev.

Predsednik države dr. Danilo Türk je na začetku svojega govora poudaril,

da v zgodovini vsakega naroda obstajajo dogodki, ki ne smejo biti pozabljeni. Nekateri dogodki še niso v celoti ocenjeni in morebiti povsem spoznani:

»Dejanja, ki se jih spominjamo na današnji prireditvi, so zagotovo med najpomembnejšimi dogodki, ki so zagotovili uspešno slovensko osamosvojitve. Okoliščine tedanjega časa so narekovala politično in vojaško pripravljenost.«

Poseben poudarek je v svojem govoru namenil tudi Teritorialni obrambi, ki je bila rezultat truda vseh, ki so ne samo razmišljali o tem, ampak so tudi delovali v smeri Teritorialne obrambe (TO) kot slovenske narodne vojske.

To se je dokončno udejanjilo leta 1990 in 1991, ko so bili prav pripadniki TO okostje MSNZ in kasnejših novooblikovanih poveljstev in enot TO. Posebno poudarjeno je bilo poveljevanje v slovenskem jeziku, katerega slovar je bil pripravljen že leta 1969 in so ga s pridom uporabljali vsi pripadniki TO.

Spomladi 1988 so se razmere močno zaostriale, izvedene so bile aretacije in sledil je proces proti četverici. Sprejeta je bila majniška deklaracija in ustavni amandmaji so septembra 1989 bistveno spremenili takratno ustavo.

Že leta 1990 je bila potrebna prva akcija takratne milice, poimenovana Sever, ki je preprečila izvedbo t. i. jogurtne revolucije v Sloveniji.

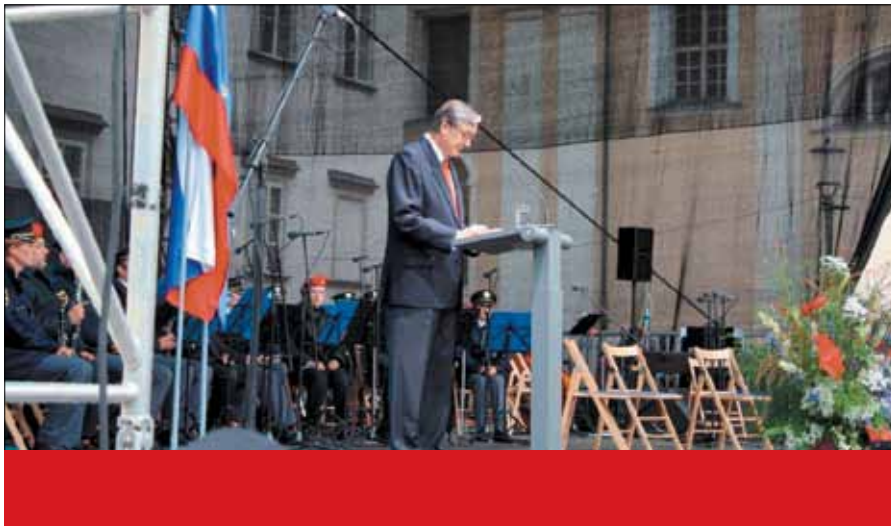
Po prvih demokratičnih volitvah, na katerih je zmagala koalicija Demos, so kmalu sledile reakcije zveznih vojaških oblasti, ki so izdale ukaz o oddaji orožja TO v skladišča JLA.

Izvršitev ukaza je le delno uspela, saj 16 takratnih štabov TO in 30. razvojna skupina TO ukaza niso izvršili. Mnogi, ki so že pred tem orožje hranili v skladiščih JLA, pa so opremo na skrivaj in organizirano izvezali iz teh skladišč. Poskus odvzema orožja TO je sprožil val ogorčenja v celotni družbi in razmišljanje, kaj je treba storiti.

Maja 1990 se je pričela rojevati ideja o tajni vojaško organizirani strukturi, ki se je kasneje udeležila v MSNZ. Po sprejetih amandmajih k Ustavi Republike Slovenije 27. septembra 1990, torej pred 20 leti, je bila manevska struktura 4. oktobra 1990 postavljena pod poveljstvo novoimenovanega republiškega štaba za TO.

»Začetek oktobra 1990 je bil pomembno obdobje tudi zato, ker se je uspešno zaključil dotedanji projekt MSNZ, ki jo je v sodelovanju s pokrajinskimi načelniki in organizatorji vodil Anton Krkovič. Prav je ob tem omeniti tudi podporo takratne milice in organov za notranje zadeve, ki so zagotavljali vso potrebno podporo varovanju tega projekta, in seveda tudi njihov prispevek v vseh osamosvojitvenih procesih. Obrambne strukture je bilo treba organizirati čim bolje in čim bolj celovito. Slovenska milica in kasneje policija je v usodnih časih pred osamosvojitvijo in med njo odigrala izjemno pomembno vlogo - kot varnostna sila, kot porok varnosti med ljudmi in kot dejavnik slovenskega domoljubja.

Prepričan sem, da se boste veteranke in veterani in vsi, ki se teh dogodkov izpred 20 let s ponosom spominjate in ki jih nosite v svojem srcu, še naprej

trudili za ohranjanje spomina na pomembne dogodke iz naše zgodovine in ob tem negovali vrednote domoljuba, zavezanosti resnici in da boste pomagali pri premagovanju delitev, starih in novih. To je danes nujno, zlasti ker se je raven naše politične kulture znižala.

Te obtožbe pogosto spremlja iluzija, da tisti, ki obtožuje, že s tem izkazuje nekakšno moralno premoč. Vendar se iluzije vselej razblinijo, razblinijo se ob soočenjih z resnico. Prizadevanje za resnico, za vso resnico, za resnico, neobremenjeno s potrebami boja za politični vpliv, za prestiž in politično oblast, je danes nujno in bo, kot kaže, ostalo nujno še naprej. Le z iskanjem resnice in njenim ponavljanjem bomo

odpravljali vse iluzije. Iščimo jo skupaj, vsi, ne glede na svoje politične opredelitve ali nazorska prepričanja. Iskanje resnice o dogodkih iz naše osamosvojitve na različnih pogovorih, posvetih in okroglih mizah je že in bo še pomembno prispevalo k temu.

In tudi današnji zbor, naše današnje srečanje, je zaveza k iskanju resnice in ohranjanju tistega duha enotnosti, skupnega boja z ramo ob rami za napredek in za boljše življenje celotne naše skupnosti.

Delovanje vseh vas v veteranskih in domoljubnih organizacijah dokazuje, da lahko skupaj in enotni zmoremo veliko, tako kot smo zmagali ob koncu osemdesetih in v začetku devetdesetih let in tako kot smo ta duh privrženo-

sti slovenskemu narodu in naši skupni usodi za prihodnje ohranili vseh teh 20 let.

Pomembno je sodelovanje vseh veteranskih in domoljubnih organizacij. Naj se to sodelovanje še razvije. Naj se razvije in postane močno gibanje za spoštovanje in krepitev slovenske države. Naj bo naš zgodovinski spomin na obdobje osamosvajanja zrel, trezen, celovit in takšen, da bodo vanj vključeni vsi, ki so k temu prispevali. Tak spomin je tudi poročilo naše prihodnosti.« To je bilo nekaj navedkov iz slavnostnega govora predsednika države.

Prireditve se je udeležilo lepo število veteranov iz vse Slovenije. Žal pa so svojo odsotnost napovedali nekateri člani takratne Demosove vlade in tudi poveljnik MSNZ Tone Krkovič. Obe ma veteranskima organizacijama se zdi takšen odnos tedanjih akterjev žaljiv in žalosten. Pred 20 leti so vsi udeleženci brezpogojno izvrševali ukaze, ki so jih prejeli od svojih nadrejenih, danes po niso vredni, da bi jih ti počastili na prireditvi, ki jim je namenjena.

Po prireditvi so se nastopajoči in obiskovalci družili še na družabnem srečanju. Režiser prireditve je bil Matija Milčinski, nastopili pa so združeni orkester Slovenske vojske in Policije, Ansambel Ba-rock in otroci glasbene skupine Muziké ter dramski igralci Vesna Pernarčič Žunič, Iztok Jereb in Robert Waltl. ■

PREDSEDNIK REPUBLIKE POU DARIL POMEN ENOTNOSTI V ČASU OSAMOSVAJANJA

Slavnostni govor predsednika Republike Slovenije dr. Danila Türka ob 20. obletnici Manevrske strukture narodne zaščite

Spoštovane veteranke in veterani, spoštovani udeleženci in udeleženke te spominske prireditve, spoštovani gostje, spoštovani gospod Milan Kučan, prvi predsednik Republike Slovenije, danes smo se zbrali, da obeležimo nek pomemben dan. V zgodovini vsakega naroda in vsake države so dogodki, ki ne smejo biti pozabljeni. Med njimi so tudi taki, katerih pomen še ni v celoti ocenjen in morebiti tudi ne v celoti spoznan.

Danes pa smo tu z močno voljo zagotoviti, da se ohrani spoštljiv spo-

min na dvajseto obletnico ustanovitve in delovanja Manevrske strukture narodne zaščite, na dvajseto obletnico ustavnih amandmajev, ki so z ustavno močjo utemeljili slovensko oboroženo silo, in na dvajseto obletnico ustanovitve Republiškega štaba za Teritorialno obrambo, ki je tej ustavni ureditvi zagotovil operativno sposobnost vodenja in poveljevanja - naši lastni, slovenski oboroženi sili in s tem tudi uspešnost njenih vojaških akcij med kasnejšo osamosvojitveno vojno.

Danes vsa ta tri dejanja obeležujemo skupaj. Bila so neločljivo povezana v celoto. Resnica in spoštljiv odnos do vseh tistih, ki so v teh dejanjih sodelovali in ki so na ta način skupaj ustvarjali slovensko državo, zahtevata, da razumemo prav to celoto, da je ne razgrajujemo, da je ne delimo na umetno ustvarjene dele in da ne prepoveličujemo posameznih prispevkov. Spoštovati moramo pomen celote, vseh prispevkov in vseh procesov, ki so naposled vsi skupaj, kot celota omogočili uspešno in razmeroma nebolečo osamosvojitve.

Dejanja, ki se jih spominjamo danes, so bila med najpomembnejšimi zagotovili uspeha slovenske osamosvojitve. Prihodnje leto bomo praznovali dvajset let naše samostojnosti in dvajset let naše osamosvojitvene vojne. Takrat bomo lahko dejali, da je Slovenija tako postala suveren gospodar na svojem celotnem ozemlju. Res pa je, da brez temeljev, ki se jih spominjamo danes, naš proces osamosvajanja ne bil tako hiter. Lahko bi bil bistveno daljši in bistveno bolj negotov.

Pozabiti ne smemo tudi razvoja mednarodnih okoliščin in dalj časa trajajočega procesa, ki je že v osemdesetih letih v širšem evropskem prostoru in predvsem v takratnih državah Vzhodnega bloka pripravljali pogoje za odločitve. Razpadanje komunističnega sistema je ustvarjalo nove mednarodne okoliščine. Te okoliščine so narekivale akcijo. In ko je v letu 1991 prišla ura dejanj, smo bili v Sloveniji nanje pripravljeni tako politično kot tudi vojaško. Demokratična preobrazba je že dozorela. Nujna vojaška organizacijska pripravljenost je že bila podana. Politični in vojaški temelji, ki so bili postavljeni v obdobju pred osamosvojitvijo, so dali podlago za njen uspeh, pa tudi za vso kasnejšo uspešnost naše države.

Spoštovane veteranke in veterani, spoštovani zbrani, današnja slovesnost je tudi primerna priložnost za globlji pogled v zgodovino, na velike in pomembne dogodke, ki so zaznamovali našo narodno usodo.

Generala Maistra in njegovih borcev ter bojov za severno mejo se spominjamo vselej in z veliko hvaležnostjo, saj so bili s tem uspešnim dejanjem ovrženi velikonemški apetiti po ozemlju severne Štajerske. Realno, s politično odločnostjo in z oboroženim bojem so takrat začele nastajati potrebne ozemeljske podlage, na katerih je bila v naslednjih desetletjih mogoča sklenitev slovenskega nacionalnega ozemlja, s tem pa tudi prostor za ustanovitev samostojne države.

Vendar se je že v dvajsetih letih minulega stoletja pojavilo novo zlo, fašistična ideologija, ki so jo posebej zgodaj začeli čutiti na Primorskem, v času nastanka in rasti fašizma. Italijanska raznarodovalna politika nad primorskimi Slovenci je bila velika grožnja slovenskemu narodu v celoti.

Vendar je že kmalu dobila tudi odgovor v duhu uporništv. Njegov najmočnejši in zgodnji izraz je bil nastanek revolucionarne organizacije Julijske krajine TIGR. Fašizem in nacizem sta predstavljala eksistenčno grožnjo za slovenski narod in sta se naj-

bolj agresivno izrazila prav na robovih slovenskega narodnega prostora. Raznarodovalni pritisk Madžarov v Prekmurju, zlasti pa Nemcev na Štajerskem je bil še posebno močan. Najbolj jasno se je izrazil v Hitlerjevi zahtevi, izrečeni v Mariboru leta 1941: »Naredite mi to deželo spet nemško.«

Nacizem in fašizem sta za slovenski narod pomenila ne le zanikanje človeške svobode, ampak tudi grožnjo narodovemu preživetju. Odgovor na to grožnjo je bila ustanovitev Osvobodilne fronte slovenskega naroda, občeslovenske in nadstrankarske organizacije, ki je sprožila in vodila narodnoosvobodilni boj. Njene sedemdesetletnice se bomo prav tako spominjali prihodnje

Predsednik Slovenije dr. Danilo Türk

leto. Osvobodilna fronta slovenskega naroda je pomembno, zgodovinsko opozorilo, za slovenski narod in za vse male narode, da smo mali narodi v trenutkih preizkušnje veliko bolj kot veliki dolžni storiti vse za »razumevajočo združenost«, če želimo preživeti nevarni čas in v nevarnem času tudi uspeti.

In v dvajsetem stoletju je slovenski narod dvakrat uspel. V letošnjem letu se s ponosom spominjamo 65. obletnice konca II. svetovne vojne in zmage nad fašizmom in nacizmom. S ponosom zato, ker smo bili na pravi strani, na pravični in zmagoviti strani, del antihitlerjevske koalicije, del velike koalicije Združenih narodov. Tudi danes je treba ponoviti: slovenski oboroženi boj proti okupatorju in domačim kolaborantom, ki so ga vodili slovenski partizani, je bil zagotovilo preživetja slovenskega naroda. Bil je zagotovilo njegove zmage in vrnitve Primorske v okrilje

Slovenije in s tem tudi zaokrožitve nacionalnega ozemlja, ki je pol stoletja kasneje postalo ozemlje suverene države Slovenije, samostojne Slovenije.

Partizani so bili v tem boju prava slovenska narodna vojska. Na žalost pa je ob koncu II. svetovne vojne, tudi zaradi obsežnih zaključnih vojaških operacij na našem ozemlju, ta, prava slovenska narodna vojska na podlagi povelja Vrhovnega štaba NOV Jugoslavije prenehala obstajati. Bila je vključena v jugoslovansko vojsko in s tem praktično ukinjena. Nastala je praznina, vse do leta 1968, ko je bila ustanovljena Teritorialna obramba.

Danes je prav, da nekaj več rečem o Teritorialni obrambi, kajti razvoj slovenske Teritorialne obrambe v celoti je zgodba o domoljubju in uspehu. Uspešnost slovenske Teritorialne obrambe je rezultat truda vseh, ki so ne samo razmišljali, ampak tudi delovali v smeri Teritorialne obrambe kot slovenske narodne vojske. Ta uspešnost se je dokončno udeležila ravno v letih 1990 in 1991, ko so bili izkušeni pripadniki Teritorialne obrambe okostje Manevrske strukture narodne zaščite, kasneje pa novooblikovanih poveljstev in enot Teritorialne obrambe že v polni meri slovenske narodne vojske.

Ob tem pa je treba poudariti še neko pomembno politično, kulturno in vojaško značilnost, pomembno za slovenski narod, ki se je uveljavljala s posebno močjo že od ustanovitve Teritorialne obrambe: to je uporaba slovenskega jezika kot jezika poveljevanja. Že leta 1969 se je začel pripravljati slovar slovenskih vojaških povelj, ki se je zaključil z izdajo Slovenskega vojaškega slovarja, ki ga je vsak častnik in podčastnik, pa tudi sleherni vojak našel v svoji vojaški torbici in ga uporabljal, mnogi z zadovoljstvom, vsi s ponosom. Ko danes izkazujemo spoštovanje slovenskemu vojaškemu izrazoslovju, se moramo spomniti tudi prispevkov iz zgodnejših obdobj: Andreja Komela v 19. stoletju in uporabe slovenskega jezika kot poveljevalnega jezika v partizanski vojski med NOB. Slovenski jezik kot poveljevalni jezik je dal pomemben prispevek k utrjevanju nacionalnega ponosa in samozavesti, prispevek, ki je ponovno oživel s slovensko Teritorialno obrambo in ki je postal odločilen dve desetletji kasneje.

In ti dve desetletji kasneje, so se razmere v tedanji Jugoslaviji močno zaostriale. Spomladi 1988 je prišlo do aretacije in nato procesa proti četverici, kar je povzročilo množični protest Slovencev. Ustanovljen je bil Odbor za varstvo človekovih pravic, ki je

Predsednik in častna enota SV

združeval več kot tisoč različnih organizacij in čez sto tisoč posameznikov. Maja 1989 je bila na Kongresnem trgu slavnostno in z domoljubjem prežeto prebrana Majniška deklaracija, ki je postala temeljni program demokratične opozicije. Istega leta je bil ustanovljen Zbor za ustavo. Ustavni amandmaji, ki jih je 27. septembra 1989 sprejela slovenska skupščina, so bistveno spremenili vsebino takratne ustave.

Njihovo temeljno vodilo je bila trajna pravica slovenskega naroda do samoodločbe, njej pa je za tisti čas dala aktualnost in posebno nujno vsebino prvina, amandma, ki je določal, da lahko izredne razmere v Sloveniji razglasi samo slovenska skupščina. Drugi ustavni amandmaji so omogočali prehod iz enopartijskega sistema v večstrankarsko demokracijo ter zmanjšali pristojnosti takratne federacije v Sloveniji. Slovenija je tako odločno stopila na pot osamosvajanja.

Pravico do samoodločbe naroda je bilo treba učinkovito, tudi s silo zavarovati pred poskusi zaustavitve demokratične preobrazbe. Takratna slovenska milica je jeseni odigrala odlično vlogo in izvedeno akcijo, poimenovano SEVER, in z njo preprečila izvoz t.i. »mitinga resnice« iz Srbije v Slovenijo in preprečila nevarnost destabilizacije, ki bi lahko prizadejala Slovenijo, na mnogo načinov, povzročila ne le politične zaplete, ampak morebiti tudi resne žrtve in morebiti nove zgodovinske travme. In vse to je bilo preprečeno.

V aprilu 1990 so nato sledile prve demokratične večstrankarske volitve, ki so bile rezultat slovenske pomladi v osemdesetih letih, in na teh volitvah je zmagala koalicija DEMOS. Izvoljeni so bili tudi predsednik in člani predsed-

stva Predsedstva Republike Slovenije.

V tem obdobju so potekale zelo intenzivne priprave na oborožen odpor, ki so bile nujne za primer potrebe po oboroženi podpori za uresničitev političnih odločitev. Procesu osamosvajanja so sledile nove preizkušnje, ki ste jih vi, veteranke in veterani iz vrst Teritorialne obrambe in takratne milice, odlično prestali in uspešno obvladovali. Med te preizkušnje sodi ena najtežjih – poskus odvzema orožja Teritorialne obrambe v maju 1990. Vendar pa je ta poskus le delno uspel, saj je po dosedanjih podatkih šestnajst takratnih občinskih štabov in 30. razvojna skupina Teritorialne obrambe temu ukažu postavila nasproti odločen odpor in orožja ni oddala. To je bilo izjemno in junaško dejanje. Bilo pa je kar nekaj takšnih štabov Teritorialne obrambe, ki orožja niso hranili v skladiščih, ki bi bila pod njihovim nadzorom, ampak je bilo v skladiščih Jugoslovanske armade in zato na oddajo niso mogli vplivati. Mnogi med njimi so svoje orožje, strelivo in ostalo opremo na skrivaj in »organizirano« izvezemali iz teh skladišč.

Poskus odvzema orožja slovenske Teritorialne obrambe je sprožil ogorčenje v celotni družbi in razmišljanje, kaj je potrebno storiti, da v obdobju, ki se je pričakovalo, ne ostanemo neoboroženi in goloroki. Takrat, v maju 1990, se je začela rojevati ideja o tajni, vojaško organizirani obrambni strukturi, ki se je kasneje udeležila v Manevrski strukturi narodne zaščite. Ta je postopoma, a zanesljivo, krepila svojo moč in skupaj z milico, pripadniki Teritorialne obrambe in z nekaterimi delavci upravnih organov za Ljudsko obrambo mimo tedanjega Republiškega štaba za TO nudila veliko zaščito in podporo

slovenski oblasti pri nadaljnjem uveljavljanju programa osamosvojitve.

Manevrska struktura narodne zaščite je zagotavljala, da je bil nadaljnji razvoj Teritorialne obrambe odločno usmerjen k dokončnemu oblikovanju slovenske vojske. Istočasno pa so se odgovorni v takratnem Republiškem sekretariatu za ljudsko obrambo lotili zahtevne naloge nabave manjkajočega orožja. Rezultati te dejavnosti, ki so se pokazali nekoliko kasneje, so olajšali tako pripravljenost kot tudi razmere v obrambnih silah, predvsem pa so povečevali njihovo ognjeno moč in dvignili samozavest njihovim pripadnikom.

Po sprejetih amandmajih k Ustavi Republike Slovenije 27. septembra 1990, torej dvajset let je tega, je bila manevrska struktura 4. oktobra 1990 postavljena pod poveljstvo novoimеноvanega Republiškega štaba za TO. Tudi na današnji proslavi želim ponovno in močno poudariti: organizatorji in pripadniki Manevrske strukture narodne zaščite so bili hrabri ljudje, ki so na podlagi pripravljene in uveljavljene zakonodaje, torej popolnoma v skladu s pravom in načeli pravne države, omogočili prehod Teritorialne obrambe nekdanje Socialistične Republike Slovenije v Teritorialno obrambo Slovenije pod novim vodstvom, ki je bilo odgovorno takratnemu predsedstvu naše republike.

Ustavni amandmaji, sprejeti pred dvajsetimi leti, so imeli seveda še več drugih, politično in vojaško pomembnih učinkov na oblikovanje slovenske oborožene sile. Določili so, da Republika Slovenija sama, z lastnim zakonom, ureja način služenja vojaškega roka in druga vprašanja vojaške obveznosti, da sama ureja Teritorialno obrambo in da Predsedstvo Republike Slovenije imenuje in razrešuje komandanta Teritorialne obrambe.

Že na dan sprejetja odloka o razglasitvi ustavnih amandmajev je Predsedstvo Republike Slovenije razrešilo dotakratnega komandanta Teritorialne obrambe in na to dolžnost imenovalo kot vršilca dolžnosti Janeza Slaparja. Tudi ta prehod ni šel brez konflikta z elementi jugoslovanske federacije. V začetku oktobra je prišlo do zasedbe Republiškega štaba TO, kar je bil eden v seriji beograjskih poizkusov podrediti si Teritorialno obrambo Republike Slovenije. Noben od teh poskusov – ne tisti prej ne kakšen kasneje – pa ni mogel uspeti.

Začetek oktobra 1990 je bilo pomembno obdobje in tudi zato, ker se je uspešno zaključil dotedanji projekt

Manevrske strukture narodne zaščite, ki jo je v sodelovanju s pokrajinskimi načelniki in organizatorji vodil Anton Krkovič. Prav je ob tem omeniti tudi podporo takratne milice in organov za notranje zadeve, ki so nudili vso potrebno podporo varovanju tega projekta in seveda tudi njihov prispevek v vseh osamosvojitvenih procesih. Obrambne strukture je bilo treba organizirati čim bolje in čim bolj celovito. Slovenska milica in kasneje policija je v usodnih časih pred osamosvojitvijo in med njo odigrala izjemno pomembno vlogo - kot varnostna sila, kot porok občutka varnosti med ljudmi in kot dejavnik slovenskega domoljubja.

Pred dvajsetimi leti, v začetku oktobra 1990, so bile opravljene nekatere pomembne spremembe, ki so bile potrebne za zagotovitev skladnosti in učinkovitosti celotne oborožene strukture v Republiki Sloveniji. MSNZ je bila ukinjena in vključena v sestavo novoorganizirane Teritorialne obrambe.

Poseben pomen pa je imela reorganizacija Teritorialne obrambe same. Do konca leta se je reorganizirala in namesto prejšnjih trinajst je bilo oblikovanih sedem pokrajin. Tako so konec decembra 1990 na ozemlju Slovenije obstajale naslednje pokrajine: Dolenjska, Gorenjska, Južnoprimorska, Severnoprimorska, Ljubljanska, Vzhodnoštajerska in Zahodnoštajerska. Ti štabi so delovali s svojimi podrejenimi in območnimi štabi in vojnimi enotami Teritorialne obrambe. Tako so bile priprave na osamosvojitveno vojno lahko pospešene in bolj organizirane. Njihovo pravilnost, njihovo primernost, njihovo učinkovitost pa so dokazali dogodki v letu 1991.

Danes je prav ponovno poudariti, da je bila ta vojna uspešna in da so bili vsi vojaški cilji Republike Slovenije doseženi z razmeroma majhnim številom žrtev. Uspeh je bil v zelo veliki meri odvisen od Teritorialne obrambe, milice in vseh struktur države, ki so bile medtem že vzpostavljene in so zato že lahko delovale. Enotnost obrambnega sistema se je povezala z enotno podporo občanek in občanov in vseh, ki so pri uresničevanju naših sanj po lastni državi lahko in zmoglo sodelovati.

In zato smo zmagali - zato, ker smo imeli prav, ker smo bili vojaško pripravljeni in prepričani vase, ker se nismo delili na vaše in naše, na bolj ali manj zaslužne, in ker smo bili v soočenju z zunanjo nevarnostjo enotni. Danes tu, v Ljubljani, na tej slovesnosti smo lahko zato še toliko bolj ponosni, ker veterani in veteranke obeh veteranskih organizacij stojijo z ramo ob rami na tej

spominski slovesnosti, namenjeni Manevrski strukturi narodne zaščite ter drugim pomembnim dogodkom tistega časa - sprejetju ustavnih amandmajev in vsemu drugemu. Danes stojimo tu, z ramo ob rami, skupaj, tako kot takrat leta 1990 in 1991, in se spominjamo, spet skupaj in s polnim občutkom usodne pomembnosti tedanje povezanosti, in razmišljamo, zakaj je to pomembno še naprej.

Prepričan sem, da se boste veteranke in veterani in vsi, ki se teh dogodkov izpred dvajsetih let s ponosom spominjate in ki jih še naprej nosite v svojem srcu, še naprej trudili za ohranjanje spomina na pomembne dogodke iz naše zgodovine in ob tem negovali vrednote domoljubja, zavezanosti resnici in da boste pomagali pri premagovanju delitev tako starih kot novih. To je danes nujno, posebej še, ker se je raven naše politične kulture znižala. Priče smo vsakršnih obtoževanj, tudi obtožb, češ da ta ali oni udeleženec zgodovinskih procesov oblikovanja naše državne samostojnosti ni bil na strani osamosvojitve. Te obtožbe pogosto spremlja iluzija, da tisti, ki obtožuje, že s tem izkazuje nekakšno moralno premoč. Vendar se vse iluzije vselej razblinijo, razblinijo se ob soočenjih z resnico. Prizadevanje za resnico, za vso resnico, za resnico neobremenjeno s potrebami boja za politični vpliv, za prestiž in politično oblast je danes nujno in bo, kot kaže, ostalo nujno še naprej. Le z iskanjem resnice in njenim ponavljanjem bomo odpravljali vse iluzije. Išči jo skupaj, vsi, ne glede na naše politične opredelitve ali nazorska prepričanja. Iskanje resnice o dogodkih iz naše osamosvojitve na različnih pogovorih, posvetih in okroglih mizah

je že in bo še pomembno prispevalo.

In tudi današnji zbor, tudi naše današnje srečanje je zaveza k iskanju resnice in ohranjanju tistega duha enotnosti, tistega skupnega boja z ramo ob rami za napredek in za boljše življenje celotne naše skupnosti.

V tem prizadevanju je bilo že narejenih veliko prispevkov. Pred kratkim je bila izdana knjiga »Prikrita modra mreža« in tudi ta knjiga ter drugi prispevki bodo pripomogli k temu, da se bo resnica uveljavljala. In pomemben prispevek pričakujem od bližnjega posveta, ki ga skupaj z državnim svetom pripravljata obe veteranski organizaciji.

Spoštovane, spoštovani, udeleženci prireditve, ob koncu osemdesetih in začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja smo vedeli, da hočemo naprej. Še več, dobro smo vedeli tudi to, kam hočemo, in imeli smo jasno vizijo naše prihodnosti. Po uspešni osamosvojitvi smo se jasno opredelili za pot v Evropsko unijo. Verjeli smo, da nam bo članstvo v tej veliki skupni demokratični skupnosti držav pomagalo rešiti, če ne že v celoti rešilo, vsa naša najpomembnejša družbena vprašanja. Danes vidimo, da se to ne more zgoditi. Svetovna recesija je neizprosno razgalila tako naše lastne pomanjkljivosti kot tudi šibkost Evropske unije. Ta sicer ostaja nujna prvina odgovora na usodno vprašanje, kam naj se usmerja naš nadaljnji razvoj, toda največji del odgovora, vse bistvene prvine odgovora so odvisne od nas samih.

Zato moramo še najprej poudarjati, aktualizirati vprašanje naše suverenosti. Suverenost smo si izborili z osamosvojitvijo in je nismo nikoli izgubili, četudi smo se do nje pogosto vedli kot do nadležne skrbi, s katero ne vemo,

kaj prav početi. Sedaj pa je čas, da se zavemo, da smo razvit narod, ki si je suvereno državo pošteno zaslužil in ki zna z njo ravnati. Država je občutljivo in dragoceno orodje, s katerim mora ljudstvo, ki ima po naši ustavi oblast, in zlasti odgovorni izvoljeni predstavniki ljudstva skrbno in večje ravnati. To pa neposredno zahteva dobro uporabo in spoštovanje avtoritete državnih institucij. Odgovornost in avtoriteto državnih institucij moramo nenehno vzdrževati - z zakonitim ravnanjem, z odgovorno uporabo pooblastil, z večjo etičnostjo, pa tudi z večjim spoštovanjem.

S takim odnosom do naše suverenosti in naše države bomo lažje in hitreje poiskali odgovore na probleme našega časa, tako tiste, ki jih nismo reševali doslej, pa tudi povsem nove.

Skrb za usposobljenost in dobro delo naših institucij sta pomembna na vseh področjih - kot vidimo te dni, še posebej na področju ohranjanja naše varnosti, varnosti ljudi in premoženja in varstva in urejanja našega okolja. Danes želim izkoristiti to priložnost in izreči zahvalo in priznanje vsem, ki so v katastrofalnih poplavih, ki so prizadejale škodo večjemu delu Slovenije, požrtvovalno in nesebično pomagali tistim, ki so bili ob tem prizadeti. Hvala vam vsem. Istočasno pa pričakujem, da bodo odgovorne institucije storile vse za boljše urejanje vodotokov in za razvoj infrastrukture, ki bo bolj zaščitila ljudi in premoženje. Mnoge naloge so tu ostale neuresničene. Še je veliko dela pred nami in danes je primeren trenutek, da se tega zavemo in da razmislimo, kako bomo postorili, kar je treba postoriti. Naj se to zgodi brez nepotrebnih razprav in pripovedovanja, kaj bi bilo, če bi bilo. Dejstvo je, da na področju vodnega gospodarstva pri nas nismo storili vsega, kar bi lahko in kar bi morali! Zato je čas, da to storimo čimprej!

Spoštovane organizatorke in organizatorji, udeleženske in udeleženci današnje slovesnosti, v svojem govoru sem želel povedati nekaj več podrobnosti. Upam, da razumete, zakaj se mi je zdelo tako pomembno, da danes na kratko prikažem tudi podrobnosti zgodovine nastanka našega obrambnega sistema, in zakaj se mi je zdelo potrebno poudariti, kako pomemben je ta obrambni sistem ne samo za nastanek in prvo fazo razvoja naše države, ampak kako pomemben je tudi za našo eksistenco danes in za naše življenje in delo vnaprej. Želel bi, da bi današnji dogodek bil vzpodbuda k premagovanju ovir, ki še otežujejo našo razvojno pot - v gospodarstvu in v socialnih de-

javnostih, v delovanju naših institucij in v skrbi za naše naravno okolje.

Delovanje vseh vas v veteranskih in domoljubnih organizacijah dokazu-

je, da lahko skupaj in enotni zmoremo veliko, tako kot smo zmagali ob koncu osemdesetih in v začetku devetdesetih let in tako kot smo uspeli ta duh privrženosti slovenskemu narodu in naši skupni usodi za prihodnje ohraniti vseh teh dvajset let.

Pomembno je sodelovanje vseh veteranskih in domoljubnih organizacij. Naj se to sodelovanje še razvije. Naj se razvije in postane močno gibanje za spoštovanje in krepitev slovenske države. Naj bo naš zgodovinski spomin na obdobje osamosvajanja zrel, trezen, celovit in takšen, da bodo vanj vključeni vsi, ki so dali svoj prispevek. Tak spomin je tudi poročilo naše prihodnosti.

Naj živi naša domovina, naša Slovenija! Naj živi naša skupna privrženost k naši skupni domovini! ■

Hvala lepa.

PREDSEDNIK REPUBLIKE SLOVENIJE
DR. DANILO TÜRK

Ljubljana, 21. oktober 2010

Spoštovane veteranke in veterani osamosvojitvene vojne,
spoštovani pripadniki Slovenske vojske in Slovenske policije !

V zgodovini vsakega naroda in vsake države so dogodki, ki ne smejo biti pozabljeni, ne glede, kako kdo ocenjuje njihov pomen. Takšen dan je 26. oktober 1991, ko je iz Luke Koper odplula ladja z zadnjimi pripadniki in opremo jugoslovanske vojske, poražene v vojni za Slovenijo. Vojske, ki smo jo imeli za ljudsko, in je ta naziv imela v svojem s takratno Ustavo določenem imenu. Vendar z izvedeno agresijo na Slovenijo se je to ime nehalo izgovarjati v celoti, ostala je samo Jugoslovanska armada, še bolj pogosto pa je bila imenovana kot "jugovojska". In z izplutjem zadnjih pripadnikov jugovojske, je Slovenija postala in ostala suveren gospodar na svojem celotnem ozemlju.

V tej zgodovinski noči med 25. in 26. oktobrom 1991, v zgodnjih jutranjih urah smo stopili na vrh "osamosvojitvene gore" in danes lahko rečemo, da se je proces osamosvojitve s tem dejanjem končal. Proces, ki je svoj vrhunec dosegel z osamosvojitveno vojno in nato z odhodom zadnjih pripadnikov JA je bil končan. Slovenija je vzpostavila polno in efektivno oblast na prav vseh točkah svojega državnega ozemlja. V tistih dneh se je zadnjikrat pojavila bojazen, da bo "poraženi zmaj" še enkrat pomahal z repom in v pripravi in organizaciji njegovega odhoda so pripadniki Teritorialne obrambe, milica, prebivalci takratne občine Koper in še mnogi drugi s svojim učinkovitim delom poskrbeli, da se je ta bojazen razblinila.

Zato je prav, da ob tej priložnosti izrečemo priznanje in zahvalo vsem, ki so sodelovali v tem zaključnem dejanju naše osamosvojitve. In prav je, da se danes in vedno, spominjamo tudi tistih, ki so za našo samostojnost žrtvovali svoja življenja, zato vsem žrtvam vojne za Slovenijo izrekam globoko spoštovanje.

Hvala vam !

dr. Danilo Türk
PREDSEDNIK REPUBLIKE SLOVENIJE
VRHOVNI POVELJNIK OBRAMBNIH SIL

Dr. BORIS ŽNIDARIČ NA
SLOVESNOSTI V MARIBORU

Zgodil se je narod...

**Spoštovani ministrici za obrambo in za notranje zadeve,
spoštovani prof. dr. Ljubica Jelušič in
gospa Katarina Kresal!
Spoštovani poslanci Državnega zbora
Republike Slovenije,
spoštovani predstavniki Vlade Republike
Slovenije,
spoštovani župani in predstavniki lokalnih
skupnosti!
Spoštovani predstavniki slovenske
policije in Slovenska vojske,
spoštovane veteranke in spoštovani
veterani, drage soborke in dragi soborci!
Spoštovani zbrani!**

Dovolite mi, da vam uvodoma čestitam za praznik dan suverenosti, 25. oktobra, datum, ki sicer še ni državni praznik, a bi po mojem trdnem prepričanju to moral postati.

Spomniti želim na zgodovinski dogodek, ki je neizbrisno zaznamoval našo nacionalno samopodobo in se trdno zasedel v našo nacionalno zavest. Suverenost naroda in suverenost države sta bili vzpostavljeni prav 25. oktobra 1991 ob 23.45. Zelo malo ljudi namreč pozna in pomni to zgodovinsko podrobnost, tj. datum in točen čas, ko se je poslednji vojak poražene JA vkrčal na malteški trajekt Venus ali na trajekt JA, imenovan PO 9, in s tem zapustil slovensko ozemlje. V tistem trenutku je postala Republika Slovenija razbremenjena in osvobodjena prisotnosti nam tuje in osovražene vojske JA in ne nazadnje opazovalcev Evropske unije. V tistem trenutku smo postali popolni gospodarji na svoji zemlji, postali smo suveren narod in pridobili smo popolno oblast nad celotnim ozemljem Republike Slovenije. Dosegli smo suverenost države. To zgodovinsko dejstvo je bilo doslej rahlo zanemarjeno in prav je, da vas na to spomnim in opozorim.

In v dokaz naj še navedem, da so ta slavnostni trenutek pred 19 leti točno opolnoči Slovenke in Slovenci ter vsi domoljubni prebivalci naše domovine Slovenije proslavili s sireni in z zvoženjem cerkvenih zvonov po vsej svobodni državi Republiki Sloveniji. Nasle-

dni dan, tj. 26. oktobra 1991, je bila v Kopru proslava s častnim postrojem enot milice in TO in s predajo poročila takratnemu predsedniku Predsedstva Republike Slovenije gospodu Milanu Kučanu. Vendar to je bil dan po tem, ko sta bili vojna in varnostna naloga umika JA iz Slovenije že uspešno in učinkovito opravljeni in ko smo že deset ur slavili svojo zmago. Hvala vsem tedanjim miličnikom, pripadnikom TO, pripadnikom VIS, pripadnikom varnostne službe in vodstvu Luke Koper, predstavnikom medijev ter drugim za požrtvovalno in profesionalno opravljeno delo.

Toliko o tem zgodovinskem datumu.

Prav je, da ob današnji priložnosti spregovorimo o pomenu mesta Maribora in o tukajšnjih obrambno-varnostnih strukturah ter o dogajanjih v fazi priprav na osamosvojitve in o vojni za samostojno Slovenijo na tem območju. Ob zaključku pa tudi o aktivnostih za varen in nadzorovan odhod JA iz mesta in iz pokrajine.

Kljub zelo različni organiziranosti organov in organizacij, ki so sestavljali upravno obrambno področje, organe za notranje zadeve in vojaško teritorialno strukturo, so vsi ti deli varnostno-obrambnega sistema v VŠP, ki je segala od Lendave do Ruš in od Slovenske Bistrice do Ptujja, delovali zelo usklajeno in učinkovito. Spomniti kaže, da so bile vojaške garnizije v Mariboru, Slovenski Bistrici, na Ptujju in v Murski Soboti vojaško zelo močne, tako po bojnih tehnikah kakor tudi po vojaštvu. V Mariboru so se zgodili pekrski dogodki, ki so sprožili spontan, a zelo močan odpor civilnega prebivalstva Peker in okoliških krajev, zgodilo se je zajetje častnikov TO Miloševića in Ozmeča ter dveh varnostnikov. Z gotovostjo lahko trdimo, da se je na območju VŠP ljudski odpor civilnega prebivalstva in obrambno-varnostnih struktur zoper JA in zvezne oblasti zgodil dober mesec dni prej kot v ostalem delu Republike Slovenije. Naj spomnim, da je v tej pokrajini padla prva civilna žrtev v konfliktu z bivšo zvezno vojsko. Na tem območju je bilo zelo intenzivno vojaško delovanje v vojni 1991. V tej pokrajini so se zgodili številni oboroženi spopadi. Omenil bom le tiste širšega obsega, kot so Ormož in spopadi na ormoškem mostu, spopad na Gomili pri Kogu in pri Bajzoku na Kogu, spopad v Gornji Radgoni, kjer je padla prva civilna žrtev v osamosvojitveni vojni in kjer so bili poškodovani objekti v mestu, spopad v Radencih, spopadi v Štrihovcu in v Šentilju ter v Pesnici,

napad iz vojaške zasede na miličniško patroljo v Mariboru, v katerem sta bila ubita dva miličnika. Ne smemo pozabiti tudi na brezobzirne napade vojaških enot JA na tuje državljane – voznike, ki so bili v stoječih kolonah vozil. Prav tako ne kaže prezreti strahu in negotovosti za lastno usodo, ki so jo doživljali ljudje v bližini vojaških karavil in mejnih prehodov, v katerih so se utrdile enote JA, zvezne milice in zvezne carine ob avstrijski in madžarski meji.

Na tem območju so delovale vojaške sile mariborskega in varaždinskega korpusa JA, ki so od 27. junija do 2. julija 1991 neuspešno poskušale uresničiti naloge, ki so si jih zamislili politiki in generali v Beogradu.

Enote JA, zvezne milice in zvezne carine so bile na območju VŠP vojaško poražene in ponižane. Ta štajersko-pomurska pokrajina je imela v naši osamosvojitveni vojni tretjino vseh bojnih akcij in dogodkov, ki so se zgodili na slovenskih tleh. Žal brez človeških žrtev ni šlo. Povsem brez potrebe, povsem neupravičeno je izgubilo življenje 19 domoljubov na slovenski strani, ubitih je bilo 12 tujih voznikov in novinarjev, ranjenih je bilo 182 ljudi, zajetih 4693 vojakov JA in 252 pripadnikov zvezne milice in zvezne carine. Zelo žalostna statistika, ki nam mora biti v spomin in opomin.

Slava padlim za svobodno in samostojno Republiko Slovenijo!

Zgodil se je narod, a naroda ni mogoče pokoriti. Štajerci, Prekmurci, Prleki, Pohorci in Korošci ter mnogi drugi, živeči v VŠP, smo odprti in veseli ljudje, ljubimo svojo domovino in smo ji zvesti, a hkrati smo ponosni in uporniški, o čemer zgovorno priča zgodovina. Zmagala je enotnost slovenskega naroda in vseh domoljubnih prebivalcev VŠP.

Spoštovane Mariborčanke in Mariborčani, drage veteranke in veterani,

Maribor je bil osrednja točka ob umiku JA iz pokrajine. Ker današnja slovesnost poteka v enem od najstarejših vojaških objektov v Sloveniji, v Kadetnici, je prav, da vam razkrijem dvoje zgodovinskih dejstev, in sicer:

V Kadetnici, natančneje v kletnih prostorih Kadetnice, je bilo zadnje zatočišče generala Miča Deliča, tistega generala JA, ki je grozil Mariborčankam in Mariborčanom, da bo vse raketiral in vse uničil. Prav v teh kletnih prostorih Kadetnice, kamor so se zatekli v strahu pred napadom teritorialcev in milice, so imeli zadnje poveljniško

mesto. Tu so kopali tudi rov za skriti izhod iz objekta. To nedvomno priča o velikem strahu jugoslovanske soldatske pred čedalje bolj opremljenimi, izurjenimi in za bojevanje motiviranimi in pripravljenimi pripadniki TO, milice in vsem prebivalstvom, organiziranim v drugih strukturah civilne obrambe in civilne zaščite.

Prepričan sem, da vas zelo malo pozna podrobnosti njegovega umika iz Maribora v četrtek, 24. oktobra 1991. Sam sem neposredno vodil varnostno operacijo umika JA iz Republike Slovenije v Luki Koper v času od 20. do 25. oktobra 1991, v kateri je sodelovalo 8 članov poveljstva operativne akcije, 58 pripadnikov PEM iz UNZ Koper, 22 pripadnikov SEM MNZ, 28 pripadnikov SE Moris in 4. PŠTO, 4 pripadniki VIS in 20 pripadnikov varnostne službe Luke Koper. Zato vam lahko iz prve roke povem, da se je veliki general JA zelo sramotno umikal v koloni vojakov, brez generalskega čina na uniformi in vidno olajšan, ko je stopil na krov vojaške ladje Galeb, na kateri sem bil takrat tudi sam. To je gotovo bil konec vojaške kariere še enega v nizu salonskih generalov JA, v tistem trenutku četrte armade po velikosti v Evropi.

Drugo zgodovinsko dejstvo, ki je povezano s Kadetnico, prizoriščem današnje proslave, je za nas veliko bolj pomembno, kajti prav v Kadetnici je pred 92 leti svoje zamisli o zavarovanju slovenskega nacionalnega prostora začel uresničevati general Rudolf Maister, slovenski sin in velik domoljub. Trdno sem prepričan, da bi bil general Maister danes zelo ponosen na nas.

Spoštovane veteranke in spoštovani veterani, spoštovani zbrani!

Ob tej priložnosti želim opozoriti na nekoliko zapostavljen prispevek, ki so ga dali sodelujoči v procesih operativne obdelave nasprotnika, zbiranja in obdelave informacij o kršitvah vojnega in pozitivnega prava Republike Slovenije s strani posameznikov in enot JA, spremljanja predaje vojaških objektov in opreme, sodelovanja pri organizaciji in varovanju vojaških transportov in konvojev, pri zagotavljanju nemotene sanitetne in zdravstvene oskrbe, zlasti pa želim izpostaviti odlično sodelovanje in koordinacijo aktivnosti med mestnimi oblastmi in občinskimi vodstvi, poveljstvi in enotami TO, UNZ in njenimi strokovnimi službami ter enotami milice, upravnimi organi za obrambo in notranje zadeve, civilno zaščito, ga-

silci, zdravstveno službo, slovenskimi železnicami, špediterskimi in prevozniki podjetji. Po krivici se redko omenja VIS, ki je zelo dobro in predvsem učinkovito sodelovala pri skoraj vseh aktivnostih, ki so se na tem območju odvijale. Ne glede na to, da je bila vojna uradno končana, je objektivna in realna nevarnost s strani JA in posameznikov iz njenih vrst grozila še naprej. Ne kaže pozabiti, da so bili mnogi pripadniki JA ponižani in prizadeti, živeli so v okolju, ki jih več ni sprejemalo kot svoje, bili so oboroženi in svobodno so se gibali, po drugi strani pa so s svojo bojno tehniko in zlasti z veliko količino eksplozivnih sredstev predstavljali konkretno nevarnost za širšo okolico Studencev in drugih krajev. Iskrena hvala tudi vam vsem, drage soborke in soborci!

In dovolite mi, spoštovane in spoštovani, da vam ob koncu svojega nagovora zaželim veliko optimizma, medsebojnega zaupanja in spoštovanja, potrpljenja in vztrajnosti, kajti vsak predor ima svoj začetek in konec, svoj vhod in izhod. Verjeti moramo v boljši in pravičnejši jutri. Ta ideja nas je vodila pri odločanju o lastni usodi na ljud-

skem referendumu v decembru 1990 in v kasnejšem obdobju izgrajevanja naše domovine Republike Slovenije. Nekateri dogodki, ki so se zgodili po osamosvojitvi, kot so rop stoletja ali privatizacija družbene lastnine, poglobljanje socialnih razlik in porast revščine, povečanje števila brezposelnih, teptanje človeškega dostojanstva zlasti proletarskega sloja naše družbe, družbena neodgovornost in pohlep dela managementa, porast korupcije, so le nekateri škodljivi pojavi, s katerimi se morajo institucije države nemudoma in energično spopasti. Naš glas in naše sporočilo sta jasna, nedvoumna in za aktualno oblast zavezujoča, ker mi veterani vojne za Slovenijo, združeni v obeh oziroma vseh veteranskih organizacijah osamosvojitve, veterani članice in člani drugih veteranskih organizacij ter vsi domoljubi verjamemo v pravno in socialno državo Republiko Slovenijo.

Naj živi naša domovina Republika Slovenija, naj žive Slovenke in Slovenci, naj žive vsi narodi, vsi domoljubni ljudje, ki nosijo Republiko Slovenijo v svojih srcih! ■

ŽIVELI IN SREČNO!

ZBOROVANJE V MARIBORSKI KADETNICI

Okrogla miza o zgodovinskem pomenu Manevrske strukture narodne zaščite

Notranja ministrica Katarina Kresal in obrambna ministrica dr. Ljubica Jelusič v Kadetnici

M. J.

Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje Slovenske vojske je v soboto, 15. maja 2010, v Avditoriju generala Maistra v Kadetnici v Mariboru organiziralo okroglo mizo o zgodovinskem pomenu Manevrske strukture narodne zaščite (MSNZ) za Slovensko vojsko, o tem, ali je bila MSNZ uporniški ali sistemski projekt, kakšna je bila vloga MSNZ pri tranziji

ciji TO SRS v TO RS, in o povezovanju subjektov obrambnega sistema takrat in danes.

Okrogla miza se je začela z uvodnim nagovorom ministrice za obrambo dr. Ljubice Jelusič. Ministrica je tudi nanizala nekaj konkretnih vprašanj, na katera naj bi dala odgovore tokratna okrogla miza. Med uvodničarji so bili še **dr. Vladimir Prebilič**, ki je predstavil geopolitični položaj Slove-

nije 1988-1991, **dr. Damijan Guštin** in **dr. Uroš Svete**, ki sta predstavila okoliščine nastanka in delovanja MSNZ, in stotnik **mag. Zvezdan Marković**, ki je govoril o dostopnosti virov za raziskovanje.

Organizacijo MSNZ na državni ravni je predstavil **Vinko Beznik**, **Anton Krkovič** pa se je nastopu odrekal v znak protesta, ker organizator na njegovo zahtevo ni pravočasno razmnožil in udeležencem razdelil njegovega pi-

snega prispevka, ki ga je prinesel s seboj. Po Beznikovem nastopu je okroglo mizo zapustil.

Mag. Marjan Fekonja je predstavil MSNZ v funkciji formiranja novih vojaških poveljstev, **Jože Kolenc** in **Miha Butara** pa sta predstavila organizacijo MSNZ na pokrajinski ravni. O organizaciji MSNZ na lokalni ravni so govorili **Primož Šavc, Ravne**, polkovnik **Mitja Teropšič, Brežice**, in **Franci Povše, Novo mesto**.

Predstavljena dejstva in informacije so s številnimi vprašanji in komentarji dopolnili drugi udeleženci okrogle mize. ■

POSVETOVANJE V DRŽAVNEM SVETU

Ob 20. obletnici o MSNZ iz zgodovinskega zornega kota

Mitja Jankovič

Točno ob 20. obletnici uradnega prenehanja delovanja Manevske strukture narodne zaščite (MSNZ) je 4. 10. 2010 v državnem svetu (DS) potekal strokovni posvet o MSNZ.

V pripravo strokovnega posveta je bil vključen tudi Inštitut za novejšo zgodovino pod vodstvom dr. Damijana Guština, ki je tudi vodil ta posvet.

Kot je v nagovoru poudaril predsednik DS mag. Blaž Kavčič, je posvet nadaljevanje dobrega sodelovanja med veteranskima organizacijama in tudi nadaljevanje strokovne obdelave časa osamosvojitve, ki se je pričela s posvetom na temo akcije Sever.

Zgodovinske mora obdobje konca 80-ih in začetka 90-ih let čim prej strokovno obdelati. Raziskave, ki potekajo, vedno znova odpirajo nerazčiščene zadeve, ki so potrebne obdelave. Potreben je večji in lažji dostop do pisnega gradiva in na drugi strani, tam, kjer pisnega gradiva ni, poudarek na pričevanjih aktivnih udeležencev teh dogodkov, je v svojem pozdravnem nagovoru dejal dr. Guštin.

Posvet je zajemal celovit oris tedanje družbenopolitičnega dogajanja in vzrokov za nastanek projekta MSNZ. Dr. Uroš Svete s Fakultete za družbene vede je pripravil referat z naslovom MSNZ v kontekstu (samo)obrambnih prizadevanj v letu 1990. Igor Bavčar in Janez Janša sta predstavila okoliščine nastanka in delovanja MSNZ na republiški ravni, Vinko Beznik pa vlogo specialne enote milice v njenem okviru. Miha Butara in Drago Vidrih s strani

S posveta v Državnem svetu

TO ter Franc Bevc s strani tedanje milice pa so govorili o organiziranosti in vodenju projekta na pokrajinski ravni. Prispevki so pokazali, da je bila vzpostavljena enotna struktura delovanja obeh vej, ki pa se je na terenu srečevala z zelo različnimi, specifičnimi težavami, ki jih je bilo treba odpraviti.

Za delovanje niso prejeli nobenih pisnih navodil, zato so ravnali samoiniciativno in samozaščitno, da ne bi ogrozili tajnosti projekta. S pridom so izkoriščali lastne izkušnje, ki so jih pridobili z dolgoletnim delom v TO in milici.

Dr. Ljubica Jelušič je nastopila z referatom Pomen organiziranja obrambnih sil v okviru MSNZ leta 1990. Uvodoma se je zahvalila organizatorjem MSNZ za pogum, vztrajnost in inovativnost, ki so bili ključnega pomena za uspešno osamosvojitve.

Poudarila je, da novoizvoljena demokratska oblast leta 1990 kljub legitimnemu prevzemu oblasti v začetnem obdobju ni imela nadzora nad TO, zato je bilo treba vzpostaviti novo mrežo vodenja. Na razvoj tedanjih do-

godkov sta pomembno vplivali dve okoliščini, in sicer ukaz o razorožitvi TO in v tistem času aktualna teza o demilitarizaciji Slovenije.

Dr. Jure Gašparič in dr. Filip Čuček sta orisala delovanje organov za notranje zadeve v oblikovanju obrambnih sil. Podpredsednik ZVVS Janko S. Stušek pa je predstavil referat o delovanju TO v tistih občinah, kjer orožja niso oddali.

Mag. Pavle Čelik je s stališča sociologa, ki preučuje procese v družbi, razmišljal o zakonitosti in legitimnosti procesa delovanja MSNZ. Mitja Teropšič, Herman Jeseničnik in Franci Povše pa so predstavili organiziranje in delovanje MSNZ na občinskem nivoju. Tudi tu se je pokazala različnost v pristopih in delovanju med takratnimi občinami. Ob tem so se srečevali s specifičnimi težavami in jih uspešno odpravili. Poglavitno pri vsem tem je, da so s svojim delovanjem zagotovili vse za uspešno shranjevanje orožja na tajnih lokacijah, da ni bilo nikoli odkrito.

Kot zanimivost naj navedemo, da je bilo v OŠTO Brežice tudi lažno tajno skladišče orožja, ki je bilo na očeh pripadnikom obveščevalnih služb, a je prav tako ostalo neodkrito.

Na strokovnem posvetu so bili predstavljeni številni pogledi in ocene tedanjih razmer.

Po predstavitvi referatov je tekla živahna razprava tudi med drugimi udeleženci posveta.

Organizatorja posveta, ZVVS in Združenje Sever, bosta vse referate objavila v zborniku, ki bo izšel predvidoma v začetku prihodnjega leta. ■

Predsednika ZVVS in ZVB za vrednote NOB Slovenije Janez Pajer in Janez Stanovnik podpisala dogovor o medsebojnem sodelovanju

Podpis dogovora o sodelovanju med ZVVS in ZVB za vrednote NOB Slovenije

Predsednika Zveze veteranov vojne za Slovenijo in Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije Janez Pajer in Janez Stanovnik sta 30. 6. 2010 v Logatcu podpisala dogovor o medsebojnem sodelovanju na podlagi načel osvobodilnega boja Slovencev in Slovencev v sklopu protifašistič-

ne koalicije v drugi svetovni vojni in vojni za samostojno Slovenijo 1991 ter na podlagi statutih obeh veteranskih organizacij.

Z njim sta veteranski organizaciji storili korak naprej pri ohranjanju tradicij navedenih bojev in razvijanju tistih vrednot pri mladih generacijah, ki bodo še naprej zagotavljale svobodo in samostojnost Republike Slovenije.

Medsebojno sodelovanje obsega zlasti:

- seznanjanje javnosti z vlogo in aktivnostmi posa-

meznih veteranskih organizacij v določenih zgodovinskih obdobjih, zlasti pa med narodnoosvobodilno vojno 1941-1945 in vojno za osamosvojitve Slovenije 1991;

- organiziranje in sodelovanje pri spominskih svečanostih ob obletnicah dogodkov, pomembnih za Slovenijo;
- organizacijo proslav, družabnih srečanj, izletov, športnih in drugih prireditev za krepitev medsebojnih prijateljskih odnosov;
- uveljavljanje interesov organizacij in članstva pri državnih organih;
- sodelovanje z drugimi organizacijami, ki imajo v svojih programskih opredelitvah zapisano ohranjanje in razvijanje tradicij osvobodilnih bojev;
- postavljanje spomenikov in spominskih plošč, ki so zgodovinsko povezani z osvobodilnimi boji, in njihovo vzdrževanje;
- ohranjanje častnega spomina na padle bojevnike in žrtve vojn;
- skrb za reševanje statusnih, materialnih in drugih problemov članstva ter druge aktivnosti v skupnem interesu, ki so v skladu s statuti in programskimi cilji posameznih organizacij. ■

Strokovna služba ZVVS

Poročilo o delu Koordinacije domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije (KodvoS) v obdobju junij 2009-junij 2010

Od junija 2009 do junija 2010 je KodvoS vodila Zveza veteranov vojne za Slovenijo. Vodenje je prevzela od Zveze društev vojnih invalidov Slovenije.

Mitja Jankovič

Poglavitni namen delovanja KodvoS-a je razvijanje domoljubja s končnim ciljem uvedbe tovrstne vzgoje v šolski sistem, večanje pomena domoljubnih in veteranskih organizacij, dokončanje projekta Cerje ter aktivno odzivanje na dogodke, ki krnijo ugled

General Lipič prisostvuje vsem sestankom koordinacije in na njih prenaša pobude in stališča predsednika države.

Predsednik države dr. Türk enkrat letno pripravi sprejem za predstavnike koordinacije, kjer ga podrobno seznanijo o delovanju in načrtih za prihodnje obdobje. Letošnje srečanje je

Predsednik države dr. Türk je pripravil sprejem za predstavnike koordinacije KodvoS-a.

Republike Slovenije, in predvsem odziv na vse pozitivne spremembe zgodovinskih dejstev s ciljem omalovaževanja narodnoosvobodilnega boja in osamosvojitvene vojne.

Delovanje KodvoS-a aktivno spremlja tudi predsednik države dr. Danilo Türk preko svojega svetovalca za obrambna vprašanja generala Ladislava Lipiča.

bilo prvega julija v predsedniški palači. Ob tej priložnosti je bila opravljena primopredaja vodenja med Zvezo veteranov vojne za Slovenijo in Zvezo slovenskih častnikov, ki bo vodila delo koordinacije do junija 2011. Predsedujoči v naslednjem mandatnem obdobju bo polkovnik Miha Butara.

Predsednik ZVVS Janez Pajer je predstavil poročilo o

delu koordinacije v preteklem obdobju.

Koordinacija se je sestala na šestih rednih sejah in eni izredni. Tema izredne seje je bila problematika postavitve spomenika na Cerju in je potekala na občini Miran-Kostanjevica, ki je tudi nosilka projekta.

Največji problem je zagotovitev denarja za dokončanje spomenika. Projekt, katerega pobudnik je društvo TIGR, je v marsičem presegel prvotni pomen na simbolični ravni in po finančni plati. Vsi prisotni se trudijo zagotoviti večjo vlogo države, posebno ministrstva za kulturo, saj bo spomenik urejen kot muzejska postavitve. Prikazoval bo čas od prihoda Slovanov na to območje do dokončne osamosvojitve Slovencev in izvojevanje lastne države.

Na rednih sejah pa so člani koordinacije obravnavali naslednje naloge:

v register državnih spomenikov,

- dana je bila pisna pobuda ministru dr. Lukšiču o uvedbi domoljubne vzgoje v vzgojno-izobraževalni proces,
- predlog predsedniku države o podelitvi častnega znaka svobode ZZB za vrednote NOB,
- izražena je bila pisna podpora predsedniku države ob podelitvi državnih odlikovanj za akcijo Sever,
- podpora prizadevanjem Zveze društev generala Maistra za pridobitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu, kot tudi njena vključitev v sistem financiranja,
- obravnavali so predlog programa in izvedbenega načrta za seminar državljanske vzgoje, ki naj bi bil organiziran v CVVS Logatec, in o tem seznanili šolskega ministra,
- priprava sporazuma o par-

Predstavniki koordinacije domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije

- aktivnosti za pripravo prireditve ob svetovnem dnevu miru na Cerju,
- nasprotovali so predlogu države za manj državnih proslav,
- usklajevanje z ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve glede zagotovitve sistemskega financiranja organizacij,
- pisno so seznanili ministrici za kulturo Majdo Širca in za obrambo Ljubico Jelušič o pobudi za vpis spomenika na Cerju

tnerstvu in sodelovanju pri zbiranju dodatnih finančnih sredstev za dokončanje spomenika na Cerju.

Delovanje koordinacije je bilo v preteklem obdobju uspešno tudi z vidika medsebojnega sodelovanja med njenimi članicami.

S skupnim delovanjem spoznavamo, da imamo veliko skupnih točk, zaradi katerih lahko uspešno izmenjujemo mnenja in izkušnje. Z njimi lažje premagujemo težave, ki ovirajo naše delovanje. ■

Festival za tretje življenjsko obdobje

Mitja Jankovič

ZVVS je na Festivalu za tretje življenjsko obdobje pripravila stenski pano, ki predstavlja organizacijsko strukturo MSNZ in najosnovnejše podatke o MSNZ.

Tudi letos je Zveza veteranov vojne za Slovenijo sodelovala na festivalu za tretje življenjsko obdobje. Festival je potekal od 29. septembra do 1. oktobra 2010 v Cankarjevem domu v Ljubljani. Kot že pretekla leta smo svojo stojnico imeli v sklopu Parka domoljubja, ki ga je organiziralo ministrstvo za obrambo. Predstavili smo se s priznanji in oznakami, za festival pa smo pripravili dve novosti.

Letos se vrstijo obeležitve 20. obletnice ustanovitve MSNZ, zato smo pripravili stenski pano, ki predstavlja organizacijsko strukturo MSNZ in najosnovnejše podatke o MSNZ.

Na drugem panoju je natisnjen reliefni odtis Slovenije in na njem so označeni kraji oboroženih spopadov. Dogodki so označeni z bojnimi znaki, ki jih je izda-

lo ministrstvo za obrambo. V podnožju reliefa so natisnjeni vsi bojni in spominski znaki iz osamosvojitvene vojne 1991.

Veliko obiskovalcev se je predvsem pozanimalo, kako je z ureditvijo statusa vojnega veterana. Prevladovali so starši udeležencev vojne za Slovenijo, kar nakazuje, da si še vedno veliko upravičencev ni uredilo statusa. Opažamo, da se zanimanje povečuje z dopolnitvijo 50. leta starosti, ko upravičenci lahko pridobijo prve pravice iz zakona.

Park domoljubja sta obiskala tudi predsednik države dr. Danilo Türk in obrambna ministrica dr. Ljubica Jelušič. Kritiko pa si zasluži resorni minister dr. Ivan Svetlik, ki je obiskal festival, a ni našel niti trenutka časa za ogled in krajši pogovor. ■

Razstveni prostor Parka domoljubja v Cankarjevem domu, ki ga je organiziralo ministrstvo za obrambo

PRESEDNIK ZVVS JANEZ
PAJER PISAL VETERANOM

Spoštovani veterani

Poizkus politizacije naše organizacije dobiva v teh dneh nov zagon. Včeraj, 16. maja 2010, smo bili priča proslavljanju sekcije MSNZ v združbi s prvo demokratično izvoljeno vlado - DEMOS. Predsednik sekcije MSNZ, gospod Krkovič, je s tem dejanjem kršil naše osnovno načelo, da kot nestransko, nevladna organizacija delujemo v dobrobit vseh Slovencev in Slovenk, ne glede na njihovo ideološko opredeljenost, ker sta nam pomembna načela enakosti v različnosti in ljubezen do domovine Slovenije. Vse preveč je bilo v naši polpretekli zgodovini delitev na »naše in vaše«, zato veterani osamosvojitvene vojne za Slovenijo ne dovolimo, da se ta zgodovinska napaka ponovi.

Opozorilo z 11. seje predsedstva ZVVS z dne 2. aprila 2010, da predsednik sekcije MSNZ upošteva skupno obeleževanje 20. obletnice MSNZ, ki ga obe veteranski organizaciji Sever in ZVVS z resornima ministrstvom pripravljata po določenem programskem načrtu, ni zaleglo, še več, njegova obljuba, da bo spoštoval osrednjo proslavo v čast MSNZ in bo organiziral le lokalne spominske prireditve, se je izkazala kot neresnična.

Osnovno načelo organizacijskega odbora za proslavo 20. obletnice MSNZ je, da to akcijo izpred 20 let obeležimo slavnostno in dokumentirano z raznimi pisnimi viri, ki so edino zagotovilo za verodostojnost celotne akcije. Gradivo, ki se v ta namen pripravlja, je podprto z osebnimi pričevanji akterjev na podlagi dokumentov in bo kot pisni zgodovinski vir pomemben prispevek o resničnih dogodkih na naši poti v osamosvajanje in tako željeno državo Slovenijo. ■

Janez Pajer
predsednik ZVVS

PISMO JANEZA JANŠE

Spoštovani,

nekdo med vami mi je poslal pismo predsednika ZVVS g. Pajerja, v katerem se pritožuje nad proslavo ob 20. obletnici demokratičnih sprememb, prve vlade in ustanovitve MSNZ. Ker še vedno hranim v svojem računalniku tekst odloka o ustanovitvi MSNZ, ki sem ga lastnoročno natipkal kot minister oziroma sekretar za obrambo v Demosovi vladi, se mi zdijo očitki o

politizaciji proslave ne samo nepravilni, temveč že tragikomični.

Vsakdo ima sicer pravico do svojega mnenja, vendar je treba biti pri tem korekten. Politizacijo očita namreč oseba, ki je sama do skrajnosti spolitizirala svojo funkcijo predsednika ZVVS, o čemer se lahko prepričate iz priložene pripombe. Predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo (namerno sem kratico izpisal z besedo) g. Pajer je 4. maja v Postojni nastopil pod simboli armade, ki jo je Slovenija v vojni leta 1991 porazila, in ob tem izrekel v mikrofon nekaj krepkih neumnosti. Si predstavljate, da bi predsednik angleške veteranske organizacije spregovoril na prireditvi, ki bi jo krasili simboli poražene nemške armade? Kje ima ta človek ponos? Ne vem, kje je bil g. Pajer v času akcije MSNZ ali v vojni za Slovenijo, do njegove izvolitve nisem še nikoli slišal zanj (tudi večina drugih članov ZVVS in Slovencev nasploh ne), in

JANEZ PAJER ODGOVORIL JANEZU JANŠI

Spoštovani gospod Janez Janša. Spoštovani veterani.

Polemika na moje pismo z dne 17. 5. 2010 se je dejansko sprevrgla v politično noto. Gospod Janez Janša mi očita, da se v svojem pismu, citiram, »pritožujem nad proslavo ob 20. obletnici demokratičnih sprememb, prve vlade in ustanovitve MSNZ«. Kdor ga je pazljivo prebral, bo ugotovil, da je resnica daleč od tega. Namreč, opozoril sem g. Krkoviča, da je neprimerno proslavljati obletnico MSNZ v okviru političnih strank, saj je Zveza veteranov vojne za Slovenijo, katere članica je tudi sekcija MSNZ, nestransko, nevladna organizacija, na zadnji seji predsedstva ZVVS pa je bil sprejet tudi skupni program proslavljanja obletnice MSNZ, ki sta ga pripravili obe veteranski organizaciji skupaj z resornima ministrstvom.

Sicer pa glede mojega nastopa v Postojni dne 4. 5. 2010, ko sem na Titovem trgu kot veteran govoril o zgodovinski osebi maršalu Titu, ki je s partizansko vojsko bil pomemben član zavezniških sil, ki so premagale nacistične osvajačne hordne, in spomnil na povezanost osamosvojitvenih hotenj Slovencev, ki so že od nekaj želeli svojo državo, pa jim zgodovinski trenutek dolgo ni bil naklonjen. Zgodovina je pomemben del narodovega spomina, in kdor je ne spoštuje in na njej ne gradi, ta nima bodočnosti.

Pa še nekaj o meni osebno, kjer se sprašujete, kje je moj ponos?! Ponosen sem, da sem pošten Slovenec, lojalen

predsednik ZVVS zagotovo ni mogel postati zaradi svojih zaslug pri obrambi samostojne Slovenije kot npr. njegov predhodnik Srečko Lisjak. Kakšni so bili torej kriteriji za njegov izbor? Politični?

To pismo vam pišem zato, ker se je v zadnjih mesecih, predvsem zaradi polemik ob podelitvi odlikovanja nekdanjemu šefu Udbe Ertlu, name obrnilo veliko število članov ZVVS s pobudo, da se ustanovi nova veteranska organizacija. Do te pobude sem bil doslej zadržan. Ob branju pisma g. Pajerja pa se vse bolj nagibam k njeni podpori. Zagotovo pa ne mislim biti član organizacije, katere predsednik zboruje pod simboli poražene armade, medtem ko tistim, ki so začeli pripravljati zavarovanje slovenske osamosvojitve, očita politizacijo. ■

S spoštovanjem,
Janez Janša

državljan, ki ga politične stranke ne zanimajo, pač pa delo, razvoj družbe in zaupanje v sočloveka. O meni ni potrebno »da se kaj sliši« (citat iz pisma), moje delo v veteranski organizaciji je dolgoletno, saj sem že četrti mandat predsednik OZVVS Krasa in Brkinov Sežana in dolgoletni član predsedstva ZVVS – predsednik nadzornega odbora, podpredsednik Zveze in sedaj predsednik Zveze. Na volitvah leta 2008 sem bil izvoljen za predsednika Zveze predvsem s programom, ki sem ga kot kandidat za predsednika predstavil vsem območnim organizacijam. Pri obrambi Slovenije sem deloval že od vsega začetka - sicer nisem član MSNZ, vendar sem sodeloval pri skrivanju naborniške dokumentacije, dežural vse petke in sobote od oktobra 1990, sodeloval kot pomočnik komandanta za zaledje v Kraškem in Brkinskem odredu 45. OŠTO, v agresiji JA »dan prej« pa skupaj s štabom uspešno izvajal potrebne aktivnosti vse do končne zmage 2. julija 1991, ko je zadnji vojak JA zapustil svoje položaje na mejnem prehodu Fernetiči.

Ostalih misli, g. Janša, ki ste jih v pismu navajali, pa ne bom komentiral, saj ima vsak pravico, da si ustvari svoje mišljenje in ravnanje.

S prijaznimi veteranskimi pozdravi. ■

Janez Pajer
predsednik ZVVS

Odziv članov veteranskega društva Sever za celjsko območje na idejo o ustanovitvi Združenja veteranov slovenske osamosvojitve

Dne 13. 9. 2010 nam je g. Marjan Divjak po elektronski pošti na naslov društva posredoval vabilo na plenarni sestanek iniciative za ustanovitev Združenja veteranov slovenske osamosvojitve. Kot vse ostalo gradivo, ki se nanaša na delo našega društva, smo tudi to preko članov upravnega odbora posredovali članstvu. Na podlagi njihovih dopisov vam posredujemo skupno izoblikovano mnenje.

Člani veteranskega društva Sever za celjsko območje menimo, da veterani vojne za Slovenijo NE potrebujemo še ene veteranske organizacije, saj svoje interese uresničujemo v društvih pod okriljem obeh krovnih organizacij, ki delujeta nepolitično, v dobrobit vseh veteranov vojne za Slovenijo in dobro mislečih Slovencev.

Iskreno dvomimo o dobronamernosti pobudnikov, ki zanikajo marsikatera zgodovinska dejstva o borbi slovenskega naroda na poti v samostojnost in si predvsem v zadnjem obdobju lastijo dogodke izpred dvajsetih let.

Takratni minister za notranje zadeve Igor Bavčar je v intervjuju za medije izjavil, da se je ideja o ustanovitvi novega veteranskega združenja okrepila tudi ob različnih aktualnih dogodkih, kot je bila npr. podelitev državnega odlikovanja za zasluge pri »osamosvajanju« Tomažu Ertlu, in ob dejstvu, da se veteranski organizaciji na to nista odzvali«. To pa je slaba popotnica za ustanavljanje in delovanje nove veteranske organizacije.

Bavčar med drugim še poudarja, da so prav vsi, ki so podpisani pod vabilo na plenarni sestanek združenja - poleg njega še Peterle, Janša in Krkovič, dejansko veterani slovenske osamosvojitve. Pobudniki so prav tako na sestanku iniciativnega odbora za ustanovitev Združenja veteranov slovenske osamosvojitve sprejeli sklep, da se ne bodo udeležili proslave, posvečene Manevrski strukturi narodne zaščite, 26. septembra na Pogačarjevem trgu. »Mi smo to že praznovali v družbi predsednika vlade in ministrice za obrambo v Ivančni Gorici.«

V svojem programu dela izjavljajo, da bo organizacija sledila »poštenemu zgodovinskemu spominu« in delovala na podlagi osamosvojitvenih vrednot. Sprašujemo se, kje so bili zadnjih dvajset let, da tega v obstoječih organizacijah niso mogli uveljavljati. Ali morda v

novi organizaciji na ta način iščejo zamujeno priložnost?

V programu navajajo: »V združenju je prostor za ljudi različnih političnih, verskih, ideoloških in nazorskih prepričanj, ki so bodisi sodelovali na različnih področjih pri osamosvajanju Slovenije ali jim vrednote slovenske osamosvojitve predstavljajo trajen navdih.« Menimo, da državljani tudi sedaj lahko sodelujejo v obstoječih organizacijah, saj se v delo lahko vključijo kot simpatizerji in lahko uveljavljajo svoja mišljenja, spomine ... brez kakršnih koli pritiskov na njih. Prav tako jim je preko programov v dosedanjih veteranskih organizacij omogočeno uresničevanje vseh oblik delovanja in pri tem niso ovirani, kot asociira vaša pobuda o ustanovitvi še ene nove organizacije. Upamo samo, da se posamezniki ne bodo vključevali v novo organizacijo le zato, da bi si pridobili pravice iz naslova udeležencev vojne, ki jim sicer ne pripadajo.

Spoštovani predsednik ZVVS Janez PAJER!

Podpisani Alojz Kovačič, stanujoč Goriška 19 c, Maribor, bivši predsednik OZVVS Maribor in podpredsednik ZVVS, bi rad, spoštovani predsednik Zveze, opozoril na nerazumljivo dejanje - ustanovitev združenja Veterani slovenske osamosvojitve, ki jo izvajajo Igor Bavčar, Lojze Peterle, Tone Krkovič in Janez Janša (ob kulturniku Romanu Končarju). Ocenjujem, da bi bilo dobro, da se v predsedstvu ZVVS zavzame odločno stališče do ustanovitve novega združenja veteranov, ki bo zelo močno zarezalo v strukturo veteranov vojne za Slovenijo. Pa ja ne bomo pri zdravni pameti imeli dveh združenj veteranov slovenske osamosvojitve zelene veje, če pa sta oba bivša ministra (za obrambo in za notranje zadeve) bila med ustanovitelji našega združenja veteranov vojne za Slovenijo, ki smo ga po dolgih letih s težavo postavili v sedanj obliko Zveze veteranov vojne za Slovenijo in ko smo dali MSNZ pravo statutarno težo začetnih obrambno vojaških aktivnosti v Sloveniji.

Osebo priznavam veliko zaslug ministroma za vodenje posameznih aktivnosti v obeh vejah in za delo v koordinacijski skupini na državnem nivoju, vendar to, kar se sedaj dela, je odkrito rušenje ZVVS in želja ustanoviteljev, da celotno veteransko organizacijo (ki

Menimo, da mora cilj dela obeh krovnih veteranskih organizacij še naprej temeljiti na čim boljšem sodelovanju med organizacijama in društvu znotraj njih. Temeljiti mora na medsebojnem spoštovanju in priznavanju zgodovinskih dejstev brez delitve na naše in vaše. Ne smemo dopustiti, da bi nam politična dogajanja določala smernice delovanja. Vsakemu posamezniku pa je treba priznati vlogo, ki jo je odigral v osamosvajanju, saj eni brez drugih ne bi nikoli uspeli. Načeloma podpiramo idejo o združitvi obeh obstoječih veteranskih organizacij v eno samo, ki bi skrbela za to, da bi se zgodovinska dejstva ohranjala nepotvorjena, in z njimi seznanjala širšo javnost, kljub temu pa bi vsaka organizacija obdržala svojo samostojnost in prvobitnost znotraj krovne organizacije.

Veteransko društvo Sever za celjsko območje torej izreka odločni NE ustanovitvi novega Združenja veteranov slovenske osamosvojitve. ■

Aleksander CVAR
predsednik
VETERANSKO DRUŠTVO
SEVER ZA CELJSKO OBMOČJE

je zaradi njenih osebnih pogledov že takrat imela za posledico veteransko organiziranost zelene in modre veje, kar je bilo glede na enotnost, skupno in odgovorno izvajanje osamosvojitvenih obrambno vojaških nalog nepotrebno že takrat) dodatno razbi je zaradi dnevne politike in samovolje nekaj posameznikov.

Prepričan sem, da je treba z javno izjavo najvišjega organa Zveze javnost seznaniti o mnenju in prizadevanju sedanjega vodstva, če pa ne boste mogli sprejeti takšnega stališča v predsedstvu ZVVS, je boljše, da se takoj preštejemo na novo in da delujemo vsak po svoje, naj bo, kar bo!? Glede na statutarno opredelitev, da smo nepolitična, nestranska in samostojna organizacija, je po moji skromni oceni to nujno storiti!

Upam, da nisem s tem zapisom preveč dregnil v osje gnezdo, vendar če smo se znali v letih 1990/91 izpostaviti in boriti za pravo stvar, bomo to morali sedaj še enkrat dokazati!

S spoštovanjem in z željo, da Zvezo peljete po poti, kot si članstvo zaradi odnosa in opravljenega dela za domovino 1991 (ko je bilo najtežje za nas in naše doma), tudi zasluži! ■

Z veteranskim pozdravom
Alojz Kovačič, Maribor

Manevrska struktura narodne zaščite v kontekstu (samo)obrambnih prizadevanj v letu 1990

Piše: dr. Uroš Svete

Katedra za obramboslovje,
Fakulteta za družbene vede

Odzivi na odvzem orožja TO

Pomlad 1990 je bila v Sloveniji nedvomno izjemno burna. Prvim povojnim večstrankarskim volitvam, na katerih je slavila združena opozicija DEMOS, je sledilo oblikovanje nove vlade. Prav takrat pa se je zgodil dogodek, ki je brez dvoma zaznamoval vzpostavljane lastnega nacionalnovarnostnega sistema. Vsaka sodobna država, ki sama v popolnosti izvaja suverenost nad lastnim ozemljem, mora nujno zagotoviti tudi nacionalno varnost, in to s sistemom, ki ga sestavljajo notranja varnost, obrambna struktura, obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne službe. Seveda pa samo sistem ni dovolj. Potrebni so zavest, motivacija in ne nazadnje znanje, ki skupaj tvorijo varnostno kulturo oblasti in državljanov, kar je še zlasti pomembno v t. i. prelomnih oziroma kriznih časih. In prav na področju varnostne kulture, usposabljanja in izobraževanja v vojaških in obrambnih zadevah je jugoslovanska država razvila morda še celo preveč dodelan sistem totalne obrambe, imenovan sistem oziroma koncept splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Ta je po eni strani izjemno militariziral družbo, po drugi strani pa je mnogim posameznikom zagotovil znanja, ki so jih s pridom uporabili pri zavarovanju osamosvojitvenega procesa in nastajajoče slovenske – vedno bolj samostojne – države. V tem kontekstu moramo gledati na dogodek, ki se je sprva zdel usoden, nedvomno pa je pomenil streznitev in bil nekakšna sprožilna kapica samoobrambnih prizadevanj.

Ukaz o predaji orožja TO v skladišča JLA (Ukaz št. SZ 625/1-90 z dne 15. maja 1990),¹ ki ga je v imenu poveljnika TO RS generala Hočevarja podpisal načelnik štaba general Drago Ožbolt, lahko sicer označimo kot (samo)razorožitev, kot odvzem orožja, krajo ipd. A to sploh ni tako pomembno, pomembnejši učinek je, ki ga je imel ukaz na praktični in simbolni ravni. Praktično je to pomenilo popolno podrejenost TO RS Jugoslovanski ljudski armadi, saj nobena vojaška organizacija ne

more delovati samostojno, če nima poleg kadrovske zagotovitve tudi materialno-tehničnih sredstev. Morda še pomembnejši je simbolni vidik, s katerim je vodstvo TO dokazalo svojo privrženost konceptu enotnih jugoslovanskih oboroženih sil, katerih del je bila tudi TO, in te oborožene sile so bile zagotovilo ohranitve zvezne države. Drugi simbolni pomen, povezan tudi z izrazo »zmešnjave« ob prenosu republiške in občinskih oblasti na novoizvoljene organe, pa je bil nedvomno sporočilo, naj novoizvoljena legalna in legitimna oblast ne računa na TO pri uresničevanju enega glavnih ciljev zmagovite koalicije DEMOS, tj. pri uresničitvi slovenske samostojnosti. Ukrep vrha JLA je bil torej vse prej kot varnosten, kot je sicer trdil general Hočevar.

Čeprav je v tistem trenutku v sistemskem pogledu odpovedala zlasti SDV, JLA in vodstvo slovenske TO očitno nista računala na že omenjeno varnostno kulturo, ki je v mnogih glavah »prižgala žarnico«. Tako so nekateri lokalni pripadniki TO pisali ogorčena pisma novoizvoljenim občinskim oblastem, naj vendar nekaj storijo. Javno objavljeno je bilo pismo Janka Stuška v časopisu Delo 18. maja 1990 v rubriki Prejeli smo, prav tako so se ogorčeno odzvale nekatere občine.² Z Gorenjskega je bila informacija o premeščanju orožja prek Staneta Dolanca posredovana tudi v urad predsednika Predsedstva RS³, prav tako je bilo republiško predsedstvo obveščeno o odvzemanju orožja z depešo 16. 5. 1990 ob 24.00, ki jo je poslal občinski organ za ljudsko obrambo Slovenj Gradec⁴. Prav tako so se porodile prve ideje o tem, da bo treba nekaj storiti. Ne nazadnje so v številnih občinah ukaz zavrnil in to je bil nedvomno izjemen odziv njenih pripadnikov. JLA je tako v očeh

nekaterih že dobila podobo najresnejše varnostne grožnje, s katero se bo Slovenija soočila na poti k samostojnosti. Ob upoštevanju pomembnosti ogorčenih javnih odzivov, pritiskov na lokalne in republiške oblasti ter zavrnitve izvajanja ukaza s strani nekaterih poveljnikov TO pa moramo izpostaviti zametke proaktivnega delovanja, ki se je končno odrazilo v organiziranem odzivu na jugoslovanske grožnje.

V tem smislu sta prvo snežno kepo, ki je na koncu prešla v plaz, ki ga lahko imenujemo slovenske oborožene sile, v operativnem oziroma izvedbenem smislu sprožila Anton Krkovič in Vinko Beznik. Na odvzem orožja sta se odzvala tako, da sta se neposredno obrnila na novoizvoljena republiška sekretarja Janeza Janšo in Igorja Bavčarja. Beznik je bil Bavčarjev sošolec v miličniški šoli in je do njega prišel na ta način, Krkovič pa je do Janše prišel tudi zaradi dejstva, ker mu je priskrbel dokument o predaji orožja »na čuvanje« v skladišča JLA.⁵ Oba sta torej od nove oblasti zahtevala, da je treba nekaj storiti in da se mora oddaja orožja nemudoma končati. Seveda so se hkrati že začele druge aktivnosti obeh. Medtem ko je Beznik zagotovil, da ne bo nikakršne oddaje orožja enote TO, ki je bila ravno v tistem času na usposabljanju v Vadbenem centru Jasnica, katerega vodja je bil, je Krkovič navezal stike z Radetom Klisaričem, ki je delal v varnostni službi PK TO za Dolenjsko. Aktivnosti pa s tem niso prenehale. Predsedstvo RS je sicer 19. maja 1990 prepovedalo nadaljnje premeščanje orožja TO v vojašnice, vendar se je kmalu pojavila bojazen, da bo premeščanju orožja sledil poseg proti novi slovenski oblasti.

Krkovič in Beznik sta 26. maja 1990 obiskala sekretarja za notranje zadeve Igorja Bavčarja. Še istega dne sta oba sekretarja, Janša in Bavčar, obiskala poveljstvo zaščitne brigade v Primožih pri Kočevski Reki in učni center RSNZ na Jasnici. Zlasti med pripadniki 30. razvojne skupine, kot se je od leta 1982

2 Delo, 21. 5. 1990, str. 2, Kočevarji zahtevajo odstop šefov teritorialne obrambe.

3 V tej zvezi je zanimiva »gorenjska zgodba«. Že 16. 5. 1990 je Bojan Šuligoj prek Staneta Dolanca obvestil kabinet predsednika Predsedstva RS, 17. maja pa se je Janez Slapar sestal z Jankom Stuškom ter mu predal ukaz RŠTO. Na tej podlagi je Stušek napisal članek, ki ga je Delo naslednji dan objavilo v rubriki Prejeli smo na 3. strani. – Mikulič, Uporniki z razlogom, str. 71.

4 Intervju z Janezom Golgrancem, takratnim načelnikom oddelka za obrambo v občini Slovenj Gradec (19. 7. 2010, Ravne na Koroškem).

5 Na podlagi opravljenih intervjujev je mogoča domneva, da je bil dokument pridobljen 18. 5. 1990 v 30. razvojni skupini. 19. 5. 1990 se je Krkovič sestal z Janšo. Lahko, da je bil ta dogodek tudi kasneje, a nobenega dvoma ni, da si je na ta način, ko je Janši priskrbel ukaz o »hranjenju oborožitve in strelišča TO«, Krkovič pridobil njegovo izjemno zaupanje.

1 Objavljen v: Mikulič, Uporniki z razlogom, str. 19–20.

Sestanek vodilnih pripadnikov Narodne zaščite na sekretariatu za LO na Zupancičevi ulici v Ljubljani tik pred sprejetjem ustavnega amandmaja o Teritorialni obrambi 27. 9. 1990 (Foto: Miha Butara)

Sestanek načelnikov Manevrske strukture Narodne zaščite in policije na ljubljanskem Magistratu septembra 1990 (Foto: Miha Butara)

imenovalo poklicno jedro 27. zaščitne brigade TO, ki je bila neposredno vezana na RŠTO, je bilo veliko negotovosti in tudi dvomov, a so se razblinili, ko so gostje nazdravili na slovensko vojsko in zagotovili, da bodo orožje dobili nazaj.

Po prvem šoku, ki je doletel vodstva TO po pokrajinah in občinah in novo oblast, je sledila konsolidacija, ki je bila v tistih prvih dneh nedvomno usmerjena zlasti v iskanje ljudi, ki so bili vredni zaupanja, po drugi strani pa se je vse jasneje nakazovala potreba, ki je slovenske oblasti prisilila v konkretnije razmišljanje o vojaški organizaciji, ki bi jo lahko nadzirali in v skrajni sili tudi uporabili. Da se bo udejanjenje teh razmišljanj naslonilo predvsem na posameznike in kasneje tudi na strukturo milice, je postalo jasno že takoj v začetku ob dogovarjanju Krkoviča in Benzika ter seveda Bavčarja in Janše, ki sta se zavedala nujnosti vzpostavitve nacionalnovarnostnega sistema. Akcija vpada v Gotenico je bila nedvomno posledica takega razvoja in to je bil hkrati prvi in odločilni dokaz, da je milica profesionalno lojalna novi oblasti in da bo nanjo mogoče računati tudi v prihodnje.

Kaj storiti z vojaškim delom obrambnega sistema

Vpad milice v Gotenico 2. junija 1990, katerega namen je bil preprečiti JLA, da bi premestila tudi orožje zaščitne brigade TO, je vsekakor pomemben dogodek v luči (samo)obrambnih prizadevanj pozno pomladi leta 1990 predvsem zato, ker se je pokazalo, da se je nova oblast lahko takoj zanesla na določene strukture v organih za notranje zadeve oziroma milici (pri tem gre zlasti za tisti del Zaščitne enote milice, iz katerega se je 23. avgusta 1990 oblikovala Specialna enota milice, ne-

posredno podrejena sekretarju za notranje zadeve). Ta aktivnost pa je pokazala še na eno zelo pomembno plat, in sicer da je bila slovenska oblast takrat pripravljena uporabiti tudi orožje za zaščito pred grožnjami, ki so prihajale iz Beograda.

Poleg omenjene akcije moramo v obdobju od začetka junija do konca julija, ki se pri obrambnih pripravah, zlasti kar zadeva najvišji, to je republiški nivo, zdi sicer razmeroma »mrtev« čas, izpostaviti tudi samoorganiziranje na terenu in obveščevalne priprave. Za ta čas so (kasneje) pogosto govorili o jedrih odpora, o tem, ko so se prve ideje o nujnosti obrambnega angažiranja že začele uresničevati ipd. Za to obdobje je najmanj informacij tudi v literaturi, ki je do sedaj obravnavala MSNZ. Ta čas je gotovo povezan tudi z izjemno konspiracijo, saj je dejansko šlo za ustanovitev oboroženih enot zunaj kakršnega koli formalnega sistema in legalnega pokritja. Janša je sicer v svoji knjigi zapisal, da »so se v naslednjih tednih⁶ ob obilici drugega dela pogovorili z nekaterimi kadri iz TO, ki niso oddali orožja, prav tako so napravili približne evidence oborožitve in vojaške opreme, ki je ostala v naših rokah. Tone Krkovič, ki je iz časa službovanja poznal večino vodilnega osebja v pokrajinah in občinskih štabih, je preveril razporeditev med stalno sestavo in njegove ocene so kazale, da ljudje ne bodo držali križem rok.⁷ Ponemokod so se že sami organizirali. Tam, kjer so častnikom pobrali tudi osebno orožje, so ga ti nadomeščali z nakupi v športnih in lovskih trgovinah, marsikateri kos orožja pa je najbrž v zasebni or-

ganizaciji priromal čez mejo. Vendar to še zdaleč ni bilo dovolj. Potrebovali smo organizacijo, ki bi vsemu gibanju dala potrebno učinkovitost in hkrati preprečila morebitna samovoljna dejanja, ki bi lahko prinesla več škode kot koristi.«⁸ Toliko o tem obdobju piše Janez Janša, in če k temu dodamo še zapise Albina Mikuliča,⁹ ko predstavlja aktivnosti organizatorjev MSNZ na Dolenjskem, potem je jasno, da so se na Dolenjskem samoorganizirali že od konca maja, okrog 15. julija pa so imeli organizirane enote, za katere pa še niso vedeli, kako jih imenovati. Zbranih je bilo približno 450 pripadnikov, locirana so bila tajna skladišča za orožje ipd. Lahko torej rečemo, da so se po sestanku med Krkovičem in Radetom Klisaričem, ki je delal v varnostni službi Pokrajinskega štaba TO za Dolenjsko, na Dolenjskem na pobudo zadnjega začela oblikovati prva jedra obrambnega samoorganiziranja. To je potrdil tudi Franc Povše,¹⁰ ki je izpostavil, da je bil pobudnik na Dolenjskem nedvomno Klisarič, ki je kmalu po sestanku s Krkovičem angažiral še svojega sodelavca Boruta Usenika in Albina Gutmana, hkrati pa pristopil tudi do Boruta Novaka in Boruta Likarja iz milice. Povše je bil o namerah skupine po samoorganiziranju seznanjen v začetku junija, pomembno pa je ob tem poudariti, da je bilo to jedro kombinacija pripadnikov tako TO kot milice. Ker pa v naslednjih dneh ni bilo večjih aktivnosti republiških oblasti, so se na Dolenjskem odločili oblikovati enote iz lovcev, ki bi jih uporabili v skrajnem primeru, hkrati pa so določili tajna skladišča za orožje. Imeli so tudi namen angažirati rezervno sestavo milice, ki naj bi jo bilo najlažje uporabi-

6 Mišljeno je po akciji v Gotenici, tj. po 2. 6. 1990.

7 Kljub poznavanju formalno Krkovič ni bil (več) pripadnik TO, zato so mu pri navezovanju stikov mnogokrat pomagali tedanji pripadniki TO.

8 Janša, Premiki, str. 51.

9 Mikulič, Uporniki z razlogom, str. 76–77.

10 Intervju Povše, 24. 4. 2009.

ti. O tem se je spominjal Povše: »Naslednji segment, ki smo ga imeli na neki način možnost angažirati, je bil segment rezervnega sestava policije. Ta segment je imel način vpoklica, za katerega se je na območju policijske postaje odgovarjalo vodstvu policijske postaje. Ta segment vpoklicevanja smo mi ocenili, da ga je najbolj enostavno zlorabiti, pridobiti ljudi, za katere je treba potem še orožje pripraviti, in imamo mi neke enote, katere bomo lahko uporabili za te namene. Ta stvar je bila razdelana do tukaj, se pravi tako daleč, da je bil načrt korigiran na policijski postaji Novo mesto, tisti uradni načrt za vpoklic je bil korigiran in določeno tudi zborna mesto, kjer je bilo letališče Prečna. To je druga taka organizacijska formacija, popolnoma ilegalna, šli smo se lastno vojsko.«¹¹ To je druga taka organizacijska formacija, popolnoma ilegalna, ustanavljali so lastno vojsko, z vsemi temi aktivnostmi pa so bili seznanjeni Klisarič, Usenik ter Krkovič. Že pred prvim odvzemom orožja iz Gotenice pa je bila nastavljena obveščevalna mreža za zbiranje informacij o gibanju pripadnikov in simpatizerjev JLA na območju Dolenjske. Povše pravi, da je bil sistem milice (policije) zlorabljen za vzpostavitev paravojaških formacij.¹¹

Jedra odpora oziroma uresničevanje idej o nujnosti takojšnjega organiziranja in priprav na morebitno posredovanje JLA pa niso nastajala samo na Dolenjskem.¹² Med takšna jedra bi lahko šteli tudi delovanje povezanih posameznikov v Ljubljani. Še pred vzpostavitvijo stika z Miho Butaro je imel Krkovič tako stike z Vojkom Adamičem in Borisom Mikušem.

Razmere na vojaškem področju so bile v času med majem in julijem 1990 vse prej kot preproste. Odvzem orožja ne le da je paraliziral delovanje TO, šokiral je zlasti tedanja »ministra« za obrambo in za notranje zadeve. Tako je Bavčar na enem od prvih skupnih sestankov z Janšo in Krkovičem na vprašanje, kakšna bo vojna, ki se napoveduje, odgovoril: »Vojna bo trajala med

pet in deset let.«¹³ In ob taki predpostavki je bilo povsem jasno, da je treba čim prej vzpostaviti jedra odpora, ki bi lahko prerasla v vsesplošen oboženi odpor. Vojna naj bi bila torej tipično gverilsko-partizanska, pri čemer bi eno osrednjih mest predstavljali območja Kočevske in Dolenjske, vzpostaviti pa je bilo treba čim prej tudi jedra delovanja v Ljubljani. Če je bil to taktično-operativni razlog vzpostavitve jedra odpora, ki so dejansko imela vse poteze odporiškega gibanja oziroma ustanovitve paravojaških formacij, pa je bil drugi izjemno pomemben razlog strateškega značaja. Ni bilo še namreč čisto jasno, na kakšen način naj Slovenija (če sploh, saj so bile tudi v tistem času še vedno žive ideje, da svoje vojske sploh ne potrebujemo) oblikuje svojo vojaško obrambo. Tako je še celo na posvetu v Poljčah 14. septembra 1990 Janša v svojem orisu razmer omenil predsednikom občin tudi možnost, da slovenska skupščina čez noč sprejme ustavne amandmaje ali celo poseben zakon, s katerim bi ustanovili slovensko vojsko. Formalnih različic je bilo torej več.¹³ Vsekakor pa je bilo do nastanka ideje, da se te obrambno-vojaške priprave spravijo pod kapo NZ, pomembnih še nekaj dejstev. Že na Dolenjskem so kmalu (julija) nastali pomisleki in ideje pri glavnih nosilcih že predstavljenega samoorganiziranja zlasti iz vrst milice (Novak, Povše, Likar), da bi bilo treba vprašanje vojaške organiziranosti rešiti na republiški ravni, saj bi se lahko pojavila nevarnost ustanavljanja preveč paravojaških formacij, ki bi si v primeru delovanja največjo grožnjo predstavljale kar same.¹⁴ Po drugi strani pa so se začela pojavljati prva vprašanja, ali za te aktivnosti vedo prav vsi iz slovenskega političnega vrha, kot je pri predstavljanju ideje in pridobivanju sodelavcev samozavestno in odločno trdil Tone Krkovič.¹⁵ Danes je že več kot očitno, da tega formalno vse do zadnje faze in sestanka na Izvršnem svetu 14. septembra 1990 predsednik Predsedstva RS ni vedel, kajti očitno je vse od dogodkov, povezanih z aretacijo in dogodki JBTZ ter

z odvzemom orožja, vladalo precejšnje nezaupanje Janše do Kučana, ki je izviral iz časov njegove aretacije oziroma aretacije četverice leta 1988. Po drugi strani sta se tudi Janša in Bavčar zavedala, da ustanavljanje paravojaških formacij ne more biti nič drugega kot začasna rešitev. Medtem ko so se na eni strani porajali prvi dvomi, pa so na drugi strani lokalna »jedra odpora« vse bolj pritiskala na republiška sekretarja, saj se jim je vse bolj zdelo, da začetna motivacija in zagnanost neka minevata. Konec junija so se zato sestali na Trubarjevi domačiji na Rašici Bavčar, njegov zaupnik in sodelavec Bojan Korsika, ki sta se poznala še iz časa delovanja Odbora za varstvo človekovih pravic, Janša, Krkovič in Beznik in tam so zrasle prve ideje o organizaciji za obrambo na ravni republike. 23. julija pa so na sestanku pri Bavčarju ustanavljanje organiziranih vojaških enot konkretizirali. A več kot očitno je postalo, tudi zaradi dogajanja in izkušenj nove oblasti na Hrvaškem, da se bodo rešitve iskale v okviru obstoječega sistema SLO in DZ, ki je poleg obožanih enot milice predvideval tudi obožene enote NZ (čeprav sicer samo s trofejnim orožjem, ki ga milica, ta je namreč skrbela za opremljanje in urjenje NZ, ni več operativno potrebovala). In prav aktivacija oziroma razpored posameznikov v NZ, ki bi delovala na republiškem nivoju (imela manevrski značaj), je bila formula za vmesni čas, dokler slovenska oblast ni sprejela ustavnih amandmajev in si odredila nadzora nad TO v miru in izrednih razmerah in tako TO postavila v položaj, ki ga ni imela še nikoli v več kot dvajsetletni zgodovini: ko se dejansko prelevila iz prostorske v manevrsko in iz pomožne v glavno vojaško silo.

MSNZ kot formula za vmesni čas

Nobenega dvoma ni, da lahko vsebinsko in funkcionalno za začetke MSNZ štejejo tudi (samo)obrambne aktivnosti, ki so sledile odvzemu orožja TO maja 1990, udejanjanje razmišljanj o samostojnosti tudi na vojaškem področju ter o Slovenski vojski prek vzpostavitve nadzora nove oblasti nad TO, v zadnji fazi pa je MSNZ nedvomno pomenila konceptualizacijo obrambnih sil, sestavljenih iz simbioznega delovanja vojaške in miličniške oziroma policijske komponente. MSNZ je pomenila realizacijo vojaške komponente obrambnih sil, bila pa je hkrati več in manj kot organizacija, zato je seveda ne smemo preučevati samo s forma-

11 Prav tam.

12 Tudi na Kočevskem naj bi Tone Krkovič prek svojega brata Matije organiziral skupino nekaj deset prostovoljcev, ki bi, tudi z lovskim orožjem, delovala, če bi se JLA odločila za naslednji korak, ki so ga pričakovali: odstranitev slovenskega političnega vodstva. V ta namen so tudi na Kočevskem postavili tajna skladišča orožja (primer pri Mali Gori), da bi se slovensko vodstvo umaknilo na Kočevsko, od koder bi vodilo odpor proti JLA, če bi se ta odločila dokončno prevzeti oblast v Sloveniji in obračunati z republiškim vodstvom. – Intervju Krkovič, 1. 6. 2010.

13 Janša, Premiki, str. 62.

14 Intervju Povše, 24. 4. 2009.

15 »Mi na Dolenjskem smo začeli zadeve prej izvajati. Sicer smo bili malo zmanipulirani, ker nam je bilo rečeno, da vse to že uradna slovenska politika ve. Mi zdaj vemo, da Kučan takrat še ni vedel. Ampak sta potem Krkovič in Beznik seznanjala, začenši z Janšo in Bavčarjem, in potem sta onadva seznanila Kučana in potem se je nekako začela ta uradna, politična pokritost te zadeve.« – Intervju Novak, 24. 4. 2009.

Demonstracije ob zasedbi poslopja RŠTO na Prežihovi (Foto: Borut Krajnc)

Zasedba prostora nekdanjega Republiškega štaba TO na Prežihovi 4 v Ljubljani v noči na peti oktober 1990 (Foto: Borut Krajnc)

lističnega in organizacijskega vidika. MSNZ je bila formula za vmesni čas. Za čas, ko je bila prihodnost Slovenije nejasna, in za čas, ko smo se zlasti na vojaškem področju zagotavljanja nacionalne varnosti soočali z mnogo več vprašanji, kot je bilo odgovorov.

Glede na to, da jasnih idej o tem, kaj storiti z vojaškim vprašanjem, če sploh kaj, med političnimi strankami ni bilo, po drugi strani pa smo bili v celotnih osemdesetih letih prejšnjega stoletja priča prizadevanjem za demilitarizacijo slovenske družbe, ki so dosegla vrhunec jeseni 1990, so različne ideje, pa tudi postopki v času nastajanja slovenske vojske razumljivi. Tako je bil potek dogodkov, ki se iz današnje perspektive zdijo popolnoma logični, v tistem času vse prej kot to. Na drugi strani so bili organi za notranje zadeve pod republiško pristojnostjo, popolnjeni večinoma s poklicnimi pripadniki ter so morali svoje delovanje dokazovati tudi v praksi pri zagotavljanju notranje varnosti.

Zadeva je bila torej na vojaški oziroma strani TO bistveno bolj zapletena. Razen nekaj stotin poklicnih pripadnikov (zlasti ko je šlo za poveljnike ter operativne oficirje in skladiščnike) je TO slonela na rezervni komponenti, ki pa je niso sestavljali poklicni pripadniki, temveč rezervisti, državljani v uniformi – ko so to seveda nosili. In takšna TO je bila soočena z odvzemom orožja. Ko k temu dodamo še razpetost med lokalno politično oblast na eni ter RŠ TO na drugi strani, je povsem jasno, da je bila TO spomladi 1990 bolj ali manj paralizirana. Ukvarjala se je predvsem sama s sabo; ker pa je slonela na konceptu državljana vojaka, so se vanjo zelo hitro vnesla tudi politična in v nekaterih primerih celo mednacionalna razhajanja, zlasti ko je šlo za vojne sestave posameznih štabov. Ob vse večjem pritisku zveznih oblasti z JLA na čelu tako

na Slovenijo kot tudi na Hrvaško je bilo zato povsem na mestu vprašanje, kaj storiti.

V programu Demosove vlade za področje obrambe je bila sicer točka, ki je predvidela vključitev RŠTO v sestavo sekretariata za ljudsko obrambo,¹⁶ vendar je to zahtevalo ustavna dopolnila. V slovenski politiki pa ni bilo posebej velike enotnosti glede organiziranja lastnih obrambnih sil, češ da bi s tem le izzivali vojsko oziroma vojaški vrh.¹⁷ Na podlagi pravnih mnenj so zato julija 1990¹⁸ v sekretariatih za ljudsko obrambo in notranje zadeve našli formulo, ki je predvidela uporabo možnosti NZ, da se pokrije tisti del obrambno-vojaških priprav, ki do tedaj niso imele legalnega kritja, npr. t. i. jedra odpora. Hkrati pa bi, po mnenju snovalcev te rešitve, to omogočilo razširitev aktivnosti na območje celotne republike, saj bi tudi tistim teritorialcem, ki so se pridružili tem obrambnim aktivnostim v naslednjih tednih, nudili kolikor toliko trdno pravno pokritje njihovega sicer prikritega delovanja. Drugi, prav tako pomemben cilj pa je bil, z vključitvijo pokrajinskih in občinskih poveljnikov TO oziroma njihovih namestnikov v NZ prevzeti dejanski nadzor nad TO. MSNZ je tako pomenila oblikovanje skupin in enot, ki so bile enotno vodene z državnega vrha, s strani ministrov za notranje zadeve in za obrambo. Narodna zaščita je tako imela republiški značaj, kar je izražal termin manevrska, in je presejala lokalno ali »tovarniško« raven, kar je bila NZ organizirana do tedaj.

16 V prejšnjem sistemu RSLO in RŠTO nista imela nobene povezave.

17 Janša, Premiki, str. 51.

18 Dnevnik (Objektiv), 29. 5. 2010, str. 10, Pravne države ne vzpostaviš tako, da jo eliminiraš : intervju z Ludvikom Zvonarjem (Primož Knez, Ali H. Žerdin).

Vojaška – »zelena« – veja slovenskih obrambnih sil

V vrhu sekretariatov za notranje zadeve in za ljudsko obrambo so se že po odvzemu orožja TO in odzivu na nižjih hierarhičnih nivojih začeli zavdati, da bo treba v času, dokler TO ne bo z ustavnimi in zakonskimi spremembami popolnoma podrejena republiškemu vodstvu, najti vmesno rešitev, ki bo kljub vsemu predstavljala neko obrambno moč in bo v popolni pristojnosti republiških oblasti. Vedeli so, da je treba najti zakonsko kritje, da se izognejo nevarnosti za posredovanje JLA, po drugi strani pa bi se posamezniki lažje odločali za sodelovanje v njej. Odgovor na to vprašanje so našli v tedaj veljavnem republiškem zakonu o SLO in DS, ki je v členih 173–186 predvideval, da se za opravljanje nalog NZ vpokličejo tudi obvezniki TO, JLA in CZ, in sicer za čas, dokler ne dobijo poziva za vpoklic v te obrambne strukture.¹⁹

V začetni fazi organiziranja je bila to v osnovi samoiniciativna organizacija brez imena, ki so jo poleg republiške koordinacije (Bavčar, Janša, Krkovič, Beznik) sestavljali posamezniki v okviru TO in ONZ (posebej v SEM in PEM), prav tako pa so zaradi logistične zagotovitve v MSNZ postopoma vključevali občinske funkcionarje, ki so bili deležni posebnega zaupanja.

V začetku najvišje republiško vodstvo, z izjemo ministrov za notranje zadeve in za obrambo, sploh ni vedelo za nastajanje organizacije, ki se je začela oblikovati od vrha navzdol po točno določeni organizacijski shemi, ki

19 Tako lahko rečemo, je, gledano formalnopravno, bila ta podlaga na precej trhljih nogah, kajti večinoma so odločbe o razporeditvi v Narodno zaščito dobivali aktivni pripadniki TO, v nekaterih primerih pa celo aktivni miličniki.

pa jo je poznal le njen vrh. Republiška koordinacija MSNZ je nadaljnje člane pridobivala prek delovanja glavnih operativcev,²⁰ ki so izbirali sodelavce na pokrajinski ravni, ti pa so zopet izbirali sodelavce oziroma načelnike na občinski ravni. Izbor sodelavcev je v prvi vrsti potekal na poznanstvu in predvsem osebnem zaupanju. Kljub temu da je bilo njeno delovanje legalizirano s strani takratnega republiškega vodstva, v skladu s tedaj veljavnima zakonodajo in konceptom SLO in DS pa je njeno delovanje v osnovi še naprej potekalo strogo tajno. Tako so na primer na republiškem nivoju poznali le ljudi do pokrajinskega nivoja, slednji pa do občinskega. Veljalo pa je tudi obratno. Posamezniki na občinskih ravneh so velikokrat poznali le svojega nadrejenega, bili pa so celo primeri, ko skoraj do konca niso vedeli, kdo je načelnik MSNZ njihove pokrajine. Prav tako so se strogi varnostni ukrepi nanašali na komuniciranje, saj so se vsi dokumenti in obvestila prenašali osebno oziroma neposredno ustno. Dokumente, kolikor so jih sploh ustvarjali, so velikokrat uničevali, da ne bi puščali sledi. Organiziranje je bilo torej piramidno, s čimer je bila zagotovljena varnost za sodelavce in udeležence tajnega projekta.

V tem kontekstu je treba izpostaviti tudi številne dileme, ki so se postavljale pred posameznike, ko so se odločali in odgovarjali na vprašanje: »Ali si za stvar?« Tako so bile izpostavljene legalistične, moralne, politične in osebne dileme posameznikov, ki so s svojim sodelovanjem ogrožali sebe in svoje bližnje materialno in tudi eksistencialno. Mnogi so se zlasti v prvih dneh spraševali o posledicah svoje odločitve. Čutiti je bilo tudi nezaupanje in veliko vlogo pri odločitvi, da se pridružijo tajnemu organiziranju novih slovenskih obrambnih sil, so odigrala pretekla poznanstva in zveze. Bili so primeri, ko izbrani načelniki občinskih štabov niso popolnoma zaupali pokrajinskemu načelniku, ki jih je z akcijo seznanil oziroma jih je vanjo vključil. To (ne)zaupanje pa se je prenašalo tudi s pokrajinskih na republiško raven. Tak primer kaže organiziranje NZ na Gorenjskem. »Prvi sestanek Toneta Krkoviča in Janeza Slaparja, ko je Krkovič poklical in prosil za predstavitev, je bil v nedeljo, 19. avgusta, pred kavarno Creina v Kranju. Po predstavitvi in po-

20 Krkovič kot načelnik NZ in začetnik njene konkretne implementacije MSNZ si je izbral ozek krog sodelavcev, ki so organizacijo nadalje razvijali na nižjih hierarhičnih ravneh. To je predstavljalo MSNZ.

govoru sta odšla na sedež PŠTO, kjer je Tone predstavil nastajajoči projekt manevrske strukture. Še isti dan se je Slapar pogovoril s Petrom Zupanom. Zvečer je poklical Jelka Kacina, ki je bil namestnik Janeza Janše v RSLO. Dogovorila sta se za srečanje naslednje jutro pred njegovim odhodom v službo v Ljubljano. Seznanil se je s Krkovičevim projektom in ga prosil za podatek, ali sta projekt res odobrila tudi sekretarja Janša in Bavčar. Tonetu Krkoviču niso povsem verjeli, saj ni bil v strukturah TO. Bil je namreč predstojnik upravnega organa za ljudsko obrambo v Kočevju, od koder mu je JLA odpeljala orožje, last UO. Kacin je potrdil, da sta sekretarja Janša in Bavčar seznanjena s projektom, vendar naj ne bi bil zelo pomemben, po njegovem mnenju naj bi šlo za usposabljanje.²¹

Ta primer je kaže na rast piramidalne organizacije od zgoraj navzdol, kajti z vidika organizacijske teorije je vse bolj preraščala v mrežno organizacijo z dokaj veliko (operativno) avtonomijo posameznih jeder. Prav tako lahko na ta način odgovorimo tudi na vprašanje, kdo je posamezne pripadnike določil za sodelovanje v MSNZ in kdaj ter na kakšen način so bili izbrani in informirani. V temelju je torej šlo za angažiranje poznanih kadrov neposredno s strani Krkoviča, v številnih primerih pa so mu pokrajinske stike pomagali navezati tudi »stari znanci«. Tak primer je zametek organiziranja NZ v Zahodnoštajerski pokrajini. Štefan Šemrov, tamkajšnji pokrajinski načelnik, pravi: »Sredi julija 1990 me je poklical 'Vojko'²² in mi napovedal sestanek s Tonetom Krkovičem. Prvo srečanje in pogovor o MSNZ sva imela 25. julija 1990 ob 16. uri na dvorišču gradu Tabor v Laškem. Po osnovni predstavitvi projekta in privolitvi v podrobnejšo predstavitev sva pogovor nadaljevala na terasi moje hiše v Vrhu nad Laškim. Na voljo mi je dal 48 ur, da se odločim, ali sem pripravljen sodelovati. Moja odločitev je bila pritrdilna, vendar v tistem trenutku nisem bil popolnoma prepričan, da nam bo uspelo, kajti naše delo pri projektu MSNZ ni bilo legalno. Pripravljali smo dokumente za nemoteno delovanje, alarmiranje in tajni vpoklic vojnih enot, oblikovali skrivna skladišča itn. Kako resno je bilo takrat, se zavedamo šele zdaj. Morali smo hitro ukrepati in se odločiti, komu zaupati, da bi projekt na občinski ravni lahko uresničili. Po razmisleku sem se odločil za sodelavce TO, ki sem jim najbolj zaupal. Od-

21 Mikulič, Uporniki z razlogom, str. 71.

22 Najbrž je bil to Vojko Adamič.

ločitev ni bila lahka in danes vem, da sem morda komu storil krivico, ker mu sprva nisem zaupal. Do začetka septembra 1990 smo oblikovali skupino za delo na obeh ravneh, del dokumentov in ocen je bilo že narejenih, pripravljanje elaboratov pa se je začelo predvsem septembra.²³

Podobno je bilo tudi v Vzhodnoštajerski pokrajini. Marjan Fekonja tako o projektu MSNZ v dokumentarnem filmu Operacija 2-1-13-62 pravi: »Med pol osmo in osmo uro zvečer sem prišel v Tepanje.²⁴ Tam sta me že čakala dva predstavnika. Eden je bil Miha Butara, drugi pa je bil, predstavljal mi ga je namreč Butara,²⁵ Tone Krkovič. Takrat sem ga prvič videl. Ne vem, kdo je bil bolj v zadregi, on ali jaz. Začel mi je govoriti, zakaj je pravzaprav prišel. Odkrito moram priznati, da sem v tistem trenutku pozabil na Toneta Krkoviča in da se je v meni kot po tekočem traku začel odvijati nekakšen film ali predstava o tem, kaj pravzaprav vse to pomeni, kaj se lahko zgodi oziroma se bo zgodilo. Strah namreč nikomur ni tuj. Razlika je le v tem, da eni znamo strah obvladati, drugi pa ne. Takrat sem seveda najprej pomislil na družino in otroke, razmišljal sem o tem, kaj nam preti. Po srečanju na Tepanju sem odšel domov in začel razmišljati, kako bi stvari organizirali naprej. V vseh občinskih štabih sem izbral posameznike, ki sem jim resnico zaupal postopno in nikoli v celoti. Tako smo že v slabem mesecu in pol organizirali štabe Narodne zaščite v Mariboru, Slovenski Bistrici, na Ptuju, v Ormožu, Pesnici in Rušah. To pravzaprav niso bili štabi. To sta bila posameznik in njegov pomočnik ali pa skupina treh ljudi. In eden, dva ali trije smo delali vse te stvari.«²⁶ Ker je šlo za tajno organizacijo, so pomembne tudi psihosocialne dileme, tako v odnosu do najbližjih oziroma do družine kakor tudi širše. Prisotno je bilo vprašanje, ali so posamezni pripadniki seznanili svojo družino s svojim tajnim delovanjem ali pa so ga prikrivali. Prav tako je pomembno, na kakšen

23 Mikulič, Uporniki z razlogom, str. 91.

24 Gre za srečanje 6. 9. 1990; najprej so se na Tepanju srečali pripadniki »zelenih linij«, nato pa so odšli na sestanek z »modro linijo« v Slovenske Konjice.

25 Očitno je bilo ljubljansko jedro odpora (Adamič, Butara) zelo pomembno za navezavo kontaktov tudi v drugih slovenskih pokrajinah zlasti zato, ker sta bila oba pripadnika TO. K temu moramo dodati še dolensko jedro odpora (npr. Borut Usenik), ki je bilo zveza, prek katere je Krkovič navezoval stike z Južnoprimorsko pokrajino.

26 Mikulič, Uporniki z razlogom, str. 90.

način so reševali morebitne probleme doma, v službi, med prijatelji. Zanimiva je tako zgodba s Koroškega, kjer se Primož Šavc spominja: »Seveda jaz niti v sanjah ne bi pričakoval, da bo mene poveljnik koroške pokrajine podpolkovnik Mladen Mrmolja povezal v tajno organizacijo, ker sem bil poleg, ko je orožje odhajalo na njegovo avtoriteto. Tudi nekateri moji sodelavci so okrog tega izražali velik bes. Mrmolja je bil drugače zelo v redu človek, poznam ga še iz mladosti. Vendar zaradi teh okoliščin iz časa predaje orožja svojim sodelavcem iz MSNZ nisem povedal, kdo je moj šef. Moji ljudje so dolgo mislili, da me vodi sam Janša, za Krkoviča niso vedeli, ker nisem nič povedal, za Mrmoljo pa tudi ne, saj bi nezaupanje nekaterih mojih sodelavcev do njega lahko ogrozilo sam projekt oziroma njegovo konspiracijo.«²⁷

MSNZ se je razvejala iz jedra nekaj posameznikov v organizacijo, v katero je bilo končno razporejenih skoraj 21.000 pripadnikov. Pri tem je treba pojasniti število pripadnikov »zelene veje«, kot se pojavljajo v različnih virih. Razmeroma jasno je, kako se je oblikovalo vodstveno jedro organizacije, od republiške prek pokrajinske do občinske ravni, manj jasno pa je dejansko operativno oblikovanje. Kako postane MSNZ tako kadrovske kot materialno-tehnično operativna oborožena sila? Kot taka sicer ni nikoli delovala. Enot MSNZ na terenu so bile samo na papirju oziroma v mobilizacijskih seznamih. Poveljnike (izbranih) enot so sicer v grobem seznanili z akcijo MSNZ, vojakov pa nikoli.²⁷

Okoli 21.000 pripadnikov, kolikor naj bi šteje enote NZ, navedenih v Direktivi načelnika Narodne zaščite Republike Slovenije za demonstracijsko, delno ali popolno uporabo manevrske strukture Narodne zaščite²⁸ iz začetka septembra 1990 se seveda nanaša na potencialno angažirane enote, ki bi imele orožje in drugo vojaško opremo, prav tako pa bi bile zaradi aktivnega delovanja v projektu poveljnikov na višjih nivojih ter nadzoru nad sistemi zvez in mobilizacijo tudi uporabljene. V tem smislu je velikost te MSNZ teže določljiva kot pa enote RSNZ, ki jih moramo šteti v celotni oboroženi sestavi Republike Slovenije. Namreč struktura PEM, SEM in ne nazadnje tudi VEM je bila povsem jasna, delujoča, v preteklosti pa tudi že aktivirana.

Nesporno dejstvo je, da brez podpore RSNZ ne bi bilo takšne »zelene veje«.

prav tako je povsem jasno, da so na najvišjem strateškem nivoju na celotno oboroženo sestavo gledali kot na neolčljivo povezano simbiozno delujočo celoto izbranih enot RSNZ v/z MSNZ. Vendar pa je bilo tudi v tem primeru, morda sicer bolj na lokalnih ravneh, kar nekaj težav.

Čeprav večina virov akcijo ocenjuje kot izjemno uspešno in učinkovito, pa ocena njene vloge in pomena z zgodovinskega vidika le ni povsem enotna. Tako iz analize koroške »veje« MSNZ ugotavljamo, da se nekatere na republiški ravni sprejete odločitve niso v popolnosti prenesle na lokalno raven. Primer, ki vse od konca vojne z večjo ali manjšo intenzivnostjo kaže na tako ugotovitev, je nedvomno ocena vloge posameznih elementov nacionalnovarnostnega sistema oziroma preprosteje rečeno odnos med ONZ (milica) in TO. Čeprav vsi pomembni viri izpostavljajo pomen dobrega sodelovanja med pripadniki obeh institucij, pa se je na lokalnem nivoju pokazala vrsta neenotnih stališč tako glede priprav na vojno kot glede delovanja v vojni sami. To je sicer legitimno, nedvomno pa kaže na to, da bi se kljub vsem pripravam v letu 1990 skozi projekt MSNZ, v katerem so se poleg slovenske vojske rojevale tudi slovenske obrambne sile (celotno oboroženo sestavo), vsem dogovarjanjem in koordiniranju (uradnemu in neuradnemu), vojna najbrž brez koordinacijskih skupin, ki so dejansko operativno vodile enote, ne izpeljala tako učinkovito.

Funkcije, namen in načrt delovanja

Osnovni namen delovanja MSNZ je bilo (vojaško) zavarovanje ukrepov nastajajoče slovenske države, ki jo je v tistem času najbolj ogrožala prav JLA. Čeprav je bila NZ *de iure* pomožna obrambno-varnostna sila ter slovenska posebnost v okviru sistema SLO in DZ, v katero so bili razporejeni rezervisti, dokler niso bili prerazporejeni v enote TO, JLA ali CZ, v organizacijski pristojnosti tedanjega sekretariata za notranje zadeve, pa je MSNZ, kot so jo kasneje poimenovali, *de facto* zagotavljala nadzor ter vodenje in poveljevanje republiški TO s strani slovenskega političnega vodstva še pred sprejemom ustavnih in zakonskih sprememb.²⁹ Poleg PEM, ki so nudile podporo, so namreč okostje in jedro MSNZ sestavljali izbrani pripadniki TO, za katere je v tem času velja-

lo neke vrste dvojno poveljevanje. *De iure* so bili podrejeni liniji vodenja in poveljevanja v TO kot delu jugoslovenskih oboroženih sil, *de facto* pa so bili sestavni del nove organizacije MSNZ in njenega sistema vodenja in poveljevanja, ki se je nanašalo izključno na slovensko politično oblast.

Osnovni vojni načrt MSNZ je bil preprost in logičen. V primeru oborožene posega JLA v Sloveniji bi morala zavarovati ključne objekte in hkrati s hitrimi napadi na skladišča orožja in vojaške opreme zagotoviti možnost za vpoklic popolnih formacij TO. Prav tako so bili izdelani popolni načrti za posamezna skladišča in druge objekte.³⁰

Konec avgusta oziroma v začetku septembra je bil v vrhu tedanjega sekretariata za ljudsko obrambo izdelan dokument Direktiva načelnika Narodne zaščite Republike Slovenije za demonstracijsko, delno ali popolno uporabo manevrske strukture Narodne zaščite,³¹ ki je bil uporabljen kot smernica za pripravo osnovnega vojnega načrta MSNZ s predvidenimi možnostmi, v katerih bi se MSNZ uporabila v celoti, deloma ali le kot demonstracija sile. Pri tem je bila predvidena možnost razglasitve izrednega stanja na celotnem ozemlju SFRJ, ki ga seveda republiška skupščina ne bi potrdila in bi praktično pomenilo ob poskusu realizacije agresije na Slovenijo. V primeru razglasitve izrednega stanja na Kosovu je bila predvidena demonstracijska uporaba enot manevrskih enot NZ in PEM, če bi zvezne oblasti poskušale izvesti mobilizacijo rezervistov in jih angažirati na Kosovu. Popolna uporaba vseh sil MSNZ pa je bila predvidena za primer izrednih razmer na Hrvaškem in BiH, ko je obstajala potreba po zavarovanju meja in ozemlja Slovenije ter preprečitvi širjenja spopadov tudi na našo republiko. Prav tako bi se MSNZ delno ali v popolnosti uporabila tudi v primeru, če bi JLA poskušala evakuirati vojaško tehniko ter težko oborožitev z ozemlja Republike Slovenije.

Prav Direktiva načelnika Narodne zaščite Republike Slovenije Antona Krkoviča za demonstracijsko, delno ali popolno uporabo manevrske strukture (manevrskih enot) Narodne zaščite je eden ključnih elementov, ki omogoča razložiti pa tudi opredeliti kaj je bila MSNZ in katere so bile njene poseb-

30 Nanut, Zgodovinski pregled osamosvojitve RS.

31 Sprejet je bil na Pristavi 7. 9. 1990. – Mikulič, Uporniki z razlogom, str. 44–50.

27 Prav tam; Intervju Jeromelj, 26. 6. 2006.

28 Mikulič, Uporniki za razlogom, str. 47.

29 Nanut, Zgodovinski pregled osamosvojitve RS; Butara, Uporniki z razlogom.

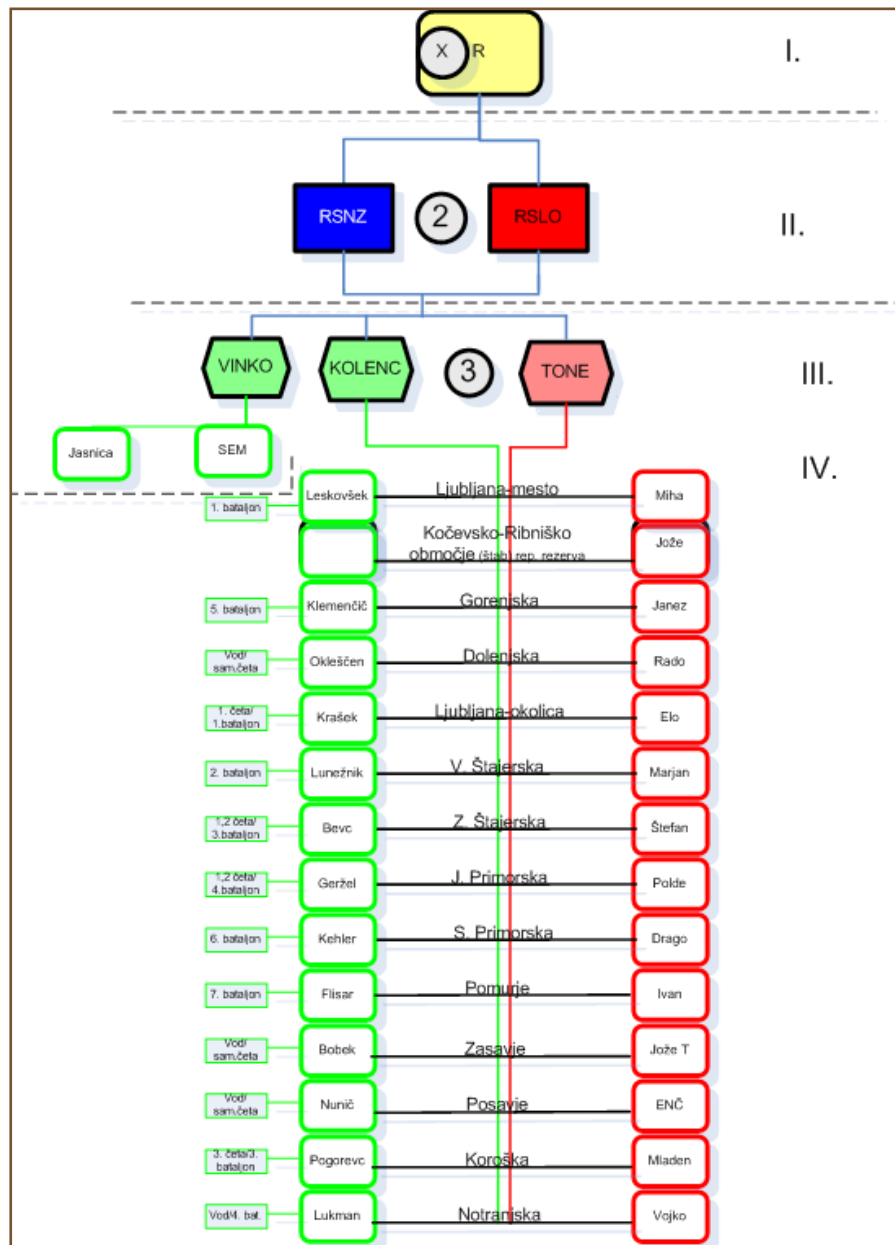
nosti. Prva je bila nedvomno ta, da jo je vodil Krkovič, po 29. avgustu 1990, ko ga je za načelnika NZ imenoval Bavčar, tudi formalno. Krkovič, rezervni kapetan 1. razreda, je tako dobil nalogo, da pripravi organizacijske pogoje za delovanje NZ v primeru izrednih razmer, in to na celotnem območju Republike Slovenije. Izbral je pokrajinske vodje, ki so večinoma prihajali iz enot TO. Pomembnost Direktive pa je tudi v tem, da omenja celotno oboroženo sestavo Republike Slovenije, skupno število pripadnikov, sodelovanje z enotami ONZ oziroma uporabo vseh razpoložljivih sredstev, obenem pa razmeroma jasno razmeji med (manevrsko strukturo) NZ in enotami RSNZ. Odločitev načelnika NZ se glede nalog nanaša izključno na NZ, čeprav je poudarjeno sodelovanje z enotami milice. Pomemben za razumevanje je tudi tisti del direktive, ki zadeva zaledje (»v primeru eksteritorialne uporabe manevrskih sil NZ uskladiti sistem zaledne zagotovitve v ONZ (PEM) in odredom za preskrbo RSNZ«³²). Glede na to, da direktiva za zaledno oskrbo predvideva uporabo objektov in sredstev TO, je jasno, da bi se sile NZ, ki ne bi delovale prostorsko, temveč manevrsko, tj. širše, morale nasloniti na zaledno zagotovitev, ki bi jo zagotavljal RSNZ.

Slika 1: Organizacijska shema slovenskih vojaških enot – narodne zaščite in policije³²

* * *

Čeprav imamo številne definicije, kaj MSNZ je, je treba njeno preučevanje in tudi opredeljevanje obravnavati celostno. MSNZ je bila obrambni odziv na vojaške grožnje, prihajajoče iz Beograda, vsaj v prvi fazi pa je bila vse prej kot izoblikovana vojaška formacija oziroma organizacija. MSNZ ima svoje formalne datume ustanovitve in konca, ima ljudi, ki so bili v NZ formalno razporejeni, ima celo načrt delovanja in ima sezname enot z oborožitvijo, ki bi jih aktivirali v primeru potrebe. Pa vendar manevrska struktura Narodne zaščite buri duhove tudi po dvajsetih letih. Med samimi akterji in med raziskovalci tistega obdobja. Čeprav smo v tem času dobili že kar nekaj pisnih virov zapisov tudi na osnovi objav primarnih akterjev, pa določeni problemi še vedno ostajajo. In morda je čas, da jih rešijo tisti, ki niso bili udeleženi v tem projektu. Seveda pa je treba še enkrat izpostaviti nedostopnost ar-

32 Mikulič, Uporniki z razlogom, str. 49.

Slika 1: Organizacijska shema slovenskih vojaških enot – narodne zaščite in policije

hivskega gradiva, ki onemogoča povsem natančno objektivizacijo takratnih dogodkov.

»Ali si za stvar« (Slovenijo) je bilo ključno vprašanje, ki so ga postavljali tisti, ki so projekt vodili po sistemu od zgoraj navzdol. Vendar ta »stvar« nikakor ni zgolj Manevrska struktura narodne zaščite. Upošteva joč (subjektivne) vire oz. pričevanja tedanjih udeležencev, se postavlja ena izmed tez, da bi morali namesto termina manevrska struktura Narodne zaščite, ki asociira na neko organizacijo oz. institucijo, uporabljati izraz manevrska struktura Narodne zaščite, pri čemer s tem mislimo fazo nastajanja Slovenske vojske kot dela obrambnih sil, v katere so leta 1990 in 1991 spadale tudi določene enote milice (zlasti SEM in PEM). V to, konkretno Narodno zaščito, ki je lahko delovala na ravni celotne Slovenije in ni

imela nobene zveze z obstoječo narodno zaščito, delujočo v podjetjih in zavodih, so bili namreč razporejeni tisti pripadniki TO, določenih civilnih organov za ljudsko obrambo ter tudi nekateri pripadniki milice, ki so omogočili prevzeti nadzor nad strukturo, enotami ter ne nazadnje tudi opremo TO. Čeprav je bilo organizatorjev le nekaj deset, pa so dejansko formirali enote³³, v katere je bilo razporejenih 20.000 pripadnikov TO, temu pa moramo dodati še okoli 10.000 pripadnikov PEM, VEM in SEM, s čimer dejansko označujemo celotni oboroženi sestav RS (kot

33 Čeprav je bilo tudi v vašem časopisu objavljeno, da v okviru projekta MNSZ novih enot niso ustanavljali, pa vsaj dolenski primer kaže nasprotno. Tam so formirali enote tudi iz pripadnikov, ki formalno sploh niso bili del TO. Ampak o tem morda kdaj kasneje.

izhaja iz Direktive načelnika Narodne zaščite Republike Slovenije za demonstracijsko, delno ali popolno uporabo Manevrske strukture narodne zaščite, sprejete 7. septembra 1990 na Pristavi nad Stično). Ta celotni oboroženi sestav pa lahko enačimo tudi s strukturo slovenskih vojaških enot (glej sliko), za katero se je post festum uveljavil naziv MSNZ.

Čeprav je seveda zelo pomembno definirati sam projekt, ki ga predstavlja MSNZ, pa moramo na dogodke gledati tudi iz širšega zornega kota, to je samoobrambnih prizadevanj in aktivnosti, ki so bila sprva spontane, nato pa vse bolj organizirane in se na koncu končale z usklajenostjo enot milice ter manevrske strukture Narodne zaščite, kar nedvoumno lahko označimo s terminom slovenske oborožene oziroma obrambne sile (lahko tudi celotni oboroženi sestav Republike Slovenije oz. slovenske vojaške enote). Skratka, septembra 1990 smo dobili tako celotni oboroženi sestav, ki se je potrdil v vojni za Slovenijo.

Iz dosedanje analize pisnih virov, redkih dokumentov, ki so na voljo, ter ne nazadnje zapisov pogovorov (intervjujev) je več kot očitno, da je termin Manevrska struktura narodne zaščite možno uporabljati na več načinov. Eden od možnih razlogov je po mojem tudi v tem, da je tako razumevanje prelomnih dogodkov iz leta 1990 nastalo šele nekaj let po tem in se je najbolj (javno) manifestiralo s proslavo v Novih Lazih 16. maja 1992, ko so se prvič podeljevali spominski znaki MSNZ. Nobenega dvoma ni, da so sloven-

ske oborožene sile od sredine poletja 1990 bile sestavljene iz dveh stebrov oziroma linij (sprva manj, kasneje pa bolj formalno), zelo težko pa trdimo, da sta ti dve liniji formalno ali neformalno sestavljali MSNZ. Zakaj potem modro-zelena simbolika, trditve o dveh stebrih, spori glede datuma začetka, teza da je MSNZ vseslovenski oborožen odpor, vprašanja, ali so bile izdane odločbe za načelnika Narodne zaščite ali manevrske strukture Narodne zaščite ipd.? Na tovrstna vprašanja bomo sicer težko odgovorili, vsaj dokler se bo naše raziskovanje omejevalo na ustna pričevanja tedanjih udeležencev, redke primarne pisne vire-dokumente in nedostopne arhive. Odgovor se sicer morda skriva v delu govora Toneta Krkoviča 16. maja 2010 v na Pristavi nad Ivančno Gorico, ko se zahvaljuje za sodelovanje pri organiziranju vseslovenskega oboroženega odpora - **DANES** poznanega pod imenom MSNZ«.

Viri

Osebni intervju s Tonetom Krkovičem, načelnikom MSNZ RS (VERC, Ljubljana, 1.6.2010)

Osebni intervju s Primožem Šavcem, namestnikom poveljnika TO Ravne na Koroškem in načelnikom občinskega štaba MSNZ Ravne na Koroškem (Ministrstvo za obrambo, Ljubljana, 25.4.2006).

Nanut, Karlo (2001) Zgodovinski pregled osamosvojitve Republike Slovenije (Učno gradivo namenjeno za vojaško zgodovino, motivacijo in domoljublje), Ljubljana: Center za vo-

jaškozgodovinsko dejavnost, CVŠ, MORS.

Mikulič, Albin (2005) Uporniki z razlogom. Ljubljana: Ministrstvo za obrambo RS, Slovenska vojska, Vojaški muzej. Mikulič, Albin, in Pišlar, Marko (2003a) Uporniki z razlogom (1. del), Ljubljana: Revija Slovenka vojska, 30. maj 2003. Mikulič, Albin, in Pišlar, Marko (2003b) Uporniki z razlogom (2. del), Ljubljana: Revija Slovenka vojska, 13. junij 2003.

Janša, Janez (1992) Premiki-nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.

Povše, Franci (2009). Intervju, 24. 4. 2009 na INZ.

Pismo Ludvika Zvonarja z dne 13. 5. 2010 predsedniku RS dr. Danilu Türku, predsedniku DZ RS dr. Pavlu Gantarju, Blažu Kavčiču, predsedniku DS RS, Janezu Janši, predsedniku SDS, Lojzetu Peterletu, evropskemu poslancu, dr. Ljubici Jelušič, ministrici za obrambo, Katarini Kresal, ministrici za notranje zadeve, Inštitutu za novejšo zgodovino dr. Guštin.

»Vodilni v veteranskih organizacijah se z mano nočejo pogovarjati«.

Intervju z Antonom Krkovičem. Delo, 14. junija 2010.

Govor Toneta Krkoviča, načelnika MSNZ RS 1990 ob 20. obletnici ustanovitve MSNZ. Ivančna Gorica, 16. maj 2010.

Intervju z Ludvikom Zvonarjem: Pravne države ne vzpostaviš tako, da jo eliminiraš. Dnevnik, 29. 5. 2010.

Osebni intervju z Viktorjem Jeromljem, 2006. ■

Prikrita modra mreža: ORGANI ZA NOTRANJE ZADEVE REPUBLIKE SLOVENIJE V PROJEKTU MSNZ LETA 1990

Izdajatelj: Inštitut za novejšo zgodovino

Založnika: Zveza policijskih veteranskih društev Sever, Inštitut za novejšo zgodovino

Avtorji: dr. Zdenko Čepič, dr. Filip Čuček, dr. Jure Gašparič, dr. Damijan Guštin, dr. Božo Repe, dr. Uroš Svete

Leto izdaje: Ljubljana 2010 (ISBN: 9789616386265)

Monografija Prikrita modra mreža: organi za notranje zadeve Republike Slovenije v projektu MSNZ leta 1990 se osredotoča na raziskavo miličniškega oziroma policijskega delovanja v Manevrski strukturi Narodne zaščite, katere končni cilj je bilo

oblikovanje oboroženih sil Republike Slovenije.

Glavni del monografije zajemata poglavji Vloga organov za notranje zadeve v oblikovanju obrambnih sil Republike Slovenije in Oblikovanje modre mreže, ki sta ju zapisala dr. Jure Gašparič in dr. Filip Čuček.

Knjigo Prikrita modra mreža je mogoče naročiti na Inštitutu za novejšo zgodovino ali kupiti v knjigarnah.

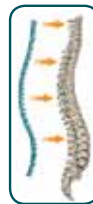
P.S.:

V imenu lastnika avtorskih pravic je objavo 4. poglavja Manevrska struktura Narodne zaščite v povezavi slovenskih (samo)obrambnih prizadevanj v letu 1990 knjige Prikrita modra mreža, katerega avtor je dr. Uroš Svete, odobril dr. Damijan Guštin, direktor Inštituta za novejšo zgodovino.

KOSMODISK®

UČINKOVITA REŠITEV ZA BOLEČINE V HRBTENICI!

Masažni učinek Kosmodiska stimulira mišice v hrbtnem delu in sproži dodatno toploto. Končni rezultat je, da se poveča krvni pretok in zmanjša napetost v mišicah. Kosmodisk sistem reber nežno in pomirjevalno deluje na boleč predel. Ne uporablja dodatnih energetskih virov, kot so magneti ali baterije. Varen, učinkovit in enostaven za uporabo.

KOSMODISK® Classic

Superior set KOSMODISK CLASSIC je celostna rešitev za vse, ki imajo bolečine v hrbtenici in križu. Vsebuje **hrbteni masažni pripomoček** za predel hrbta in **ledveni masažni pripomoček s pasom** ali elastičnimi trakovi za predel križa. Tako omogoča kar 4 možnosti uporabe pri bolečinah v hrbtenici.

Pas je na voljo v dveh velikostih:
M (obseg pasu: 60 – 85 cm) in
L (obseg pasu: 85-120 cm).

Še posebej ga priporočamo osebam, ki so nagnjene k bolečinam v hrbtenici ali poškodbam hrbtenice; tistim, ki dolgotrajno sedijo, fizičnim delavcem, seniorjem ...

78,90 €

INVESTICIJA
ZA VSE
ŽIVLJENJE

+ DARILO: 100ml masažni gel

KOSMODISK® Active

Športni pas KOSMODISK ACTIVE je učinkovita rešitev za bolečine v križu. Razvili smo ga v sodelovanju s strokovnjaki in vrhunskimi športniki. Sestavljen je iz križnega pasu, izdelanega iz kakovostnega bombažno-poliamidnega elastičnega blaga in povečanega ledvenega kosmodiska. Uporabniku omogoča maksimalno udobje med nošenjem, dodatno oporo in gretje v ledvenem delu.

Velikosti: M, L, XL in XXL
Barvi: bela in črna

75,90 €

(*89,90 EUR za XXL)

PRIPOROČAJO
VRHUNSKI
ŠPORTNIKI

+ DARILO: 100ml masažni gel

www.kosmodisk.si

KOSMODISK® Prestige

Avtomobilska aplikacija KOSMODISK PRESTIGE je poseben model kosmodiska, prirejen za uporabo v vozilu. Blagodejno vpliva na bolečine v hrbtenici in križu, ki nastanejo zaradi vibracij in dolgotrajnega sedenja med vožnjo. KOSMODISK PRESTIGE daje tudi dodatno oporo hrbtenici, zmanjšuje utrujenost, zato je vožnja z aplikacijo manj naporna in udobnejša. Priporočamo ga vsem voznikom in njihovim sopotnikom.

Barve: modra, siva, črna in bež

69,90 €

VAŠ
NEPOGREŠLJIV
SOPOTNIK

+ DARILO:
100ml masažni gel

Za naročilo pokličite na telefonsko številko:

(080 10 77)

Geslo: VVS. Posebna ponudba velja do 31.12.2010.

Navedene cene ne vsebujejo stroškov dostave in odkupnega poslovanja po ceniku Pošte Slovenije. Cene so navedene v evrih in vsebujejo DDV. Slike so simbolične. Glede cen in tehničnih podatkov si pridržujemo pravico tiskarskih in drugih napak. Studio Moderna d.o.o., Podvine 36, 1410 Zagorje ob Savi

KREPITEV DOMOLJUBNIH VREDNOT IN VETERANSKEGA PRIJATELJSTVA

Pohod Ankaran-Triglav moker kot še nikoli

Danijel Božič

Foto: Delko Šavron

Letošnji enajsti pohod Ankaran-Triglav je vodil predsednik OZVVS Slovenska Istra Vlado Ličen. Trmast kot vedno je šele tik pred odhodom popustil in dovolil, da nas krene 18. Dva več, kot je veljalo doslej. Nekateri čakajo leta, da se lahko pridružijo. Glede na starost veteranov osamosvojitvene vojne se zato lahko zgodi, da bi nekateri dočakali prosto mesto na pohodu, ko bodo prestari, bolni. Zakaj bi bilo danes mest premalo, ko jih bo kmalu preveč?

Povečana četica je krenila iz Ankara na v soboto, 4. julija, in ob petih zjutraj je bilo prav prijetno. Na Škofijah so nam domačinke pripravile pecivo in kavo in naslednji postanek je bil na turistični kmetiji pri Vladu Andrejašiču na Kastelcu. Sponzorski krofi, kava, sadje. Nato smo jo mahnil čez planoto in v dolino Glinščice do Mihel, kjer so fantje iz logistike pripravili okusen divjačinski golaž. V logistiki so bili Zvezdan Šuber, Vlado Sluga, Sandi Bečaj in Vlado Andrejašič in velja jih pohvaliti, saj nam poleg obvezne vode zagotovijo odlično hrano in pijačo. Namesto čez Kokoš smo jo na Kravem Potoku mahnil čez mejo in mimo Bazovice po stari cesarski cesti pripešali v Sežano.

Spravili smo se v gasilski dom, se oblekli in pričakali ministrico dr. Ljubico Jelušič, ki si je vzela čas posebej za nas. Pod lipami je pokramljala s slehernim pohodnikom in pohodnicama Slavico Mrakovčič in Ano Miler, preverjala, ali bi bil kateri ali katera od nas nekdanjih teritorialcev in miličnikov še primeren za delo v vojski ali policiji, in verjetno prišla do zaključka, da smo

Udeleženci pohoda Ankaran-Triglav na očaku

si nabrali preveč let. Nato smo na nekdanjem mejnem prehodu Fernetiči, tako kot vsako leto, ob spominski plošči osamosvojitvene vojne pripravili kratko slovesnost. Predsednik ZVVS in obenem pohodnik Janez Pajer in ministrica sta obudila spomin na vojne dni, pohodniški kvintet je zapel in nato je ministrica za krajši čas odšla. Po večerji je bila znova z nami in beseda je tekla dolgo v noč. Z direktorjem gasilske brigade si je temeljito ogledala prostore in gasilska vozila. Neuradne in sproščene ure z dr. Ljubico Jelušič so bile za pohodnike veliko doživetje, njena prijaznost, neposrednost in duhovitost pa nekaj nepričakovane in neobičajnega, saj so politiki po navadi formalni in visoko nad običajnimi ljudmi.

Iz Sežane do Predmeje je bilo kot vedno: zelo naporeno, vroče. Vsak se drugi dan pohoda vpraša, kaj mu je tega treba. Ko smo rinili od Stomaža proti plazu Slano blato, je začelo liti vse naokoli, nas pa je doseglo le nekaj kapelj. Tako zmagovalno smo se počutili, kot bi premagali naravo. Gostili so nas veterani Predmeje in kot vsa leta so nam skupaj z g. Batičem pripravili obilo dobrega in prijetnega. Tudi naš nekdanji pohodnik Peter Žmavc se nam je pridružil in prinesel pladenj krmnih rezin.

Proti Tolminu nas je že pošteno močil dež in tam smo v gostilni pri Polupču v Tolminskih koritih prenočevali kar na vojaških ležalnikih. Ležalnike nam je priskrbel Slovenska vojska kot še marsikaj drugega (spremlje-

valno vozilo, avtobus s Poljčke ...). Hvala prijaznim gostincem, ki so se nas usmili. Tolmin je bil poln mladeži, ki je ob glasbenem festivalu zapolnila vse prenočitvene zmogljivosti in jih rezervirala tudi za prihodnje leto. Z večerjo nas je pogostil tolminski župan, umivali pa smo se v tolminskem gasilskem domu in na policijski postaji. Tolminci in tolminski veterani so se zelo potrudili in nam pomagali po najboljših močeh.

V torek smo jo mahnil v gore in z nami tolminski veteran Metod Leban. Na planini Razor smo veliko lenarili in se sušili. Drugi dan zapored je deževalo. Čez Globoko smo se odpravili proti Komni in manjša skupina se nas je podala čez planino Govnač do Koče pod Bogatinom. Premočeni do kože smo se pričeli v koči preoblačiti, in ravno ko sem nag stal na klopi ob peči, so se odprla vrata. Vipavski veterani in veteranke, ki so krenili z Nanosa, so vstopili. Ženske so se bolj smejale, kot čudile, niso pa ponovile naše »vaje«. Mor-da pa niso bile tako premočene. V uri ne moreš posušiti ničesar in nahrbtniki so bili iz dneva v dan težji za mokra in preznojena oblačila. Odtlej smo nadaljevali skupaj. Pri Sedmerih jezerih sta Vlado Ličen in vodja pohoda z Nanosa Valter Likar ob botrstvu predsednika ZVVS Janeza Pajerja izvedla pobratenje s prapori. Vipavci so bili na petem pohodu in zato so imeli s sabo novi pohodni prapor. Tudi mi smo ga prvič razvili na svojem petem pohodu leta 2003. Dež nas je spremljal tudi v četrtek in čez Hribarice je šlo za nohte. Veliko je bilo snega. Še pogled na podrto Tržaško kočjo na Doliču in v dežju do Planike. Nekateri so se kljub ne-

Udeleženci pohoda Ankaran-Triglav korak za korakom preko dolin, gričev, hribov, gora k očaku Triglavu v objem

Zadovoljni udeleženci so svoj pohod Ankaran-Triglav zaključili na Rudnem polju.

gotovemu vremenu odpravili k Aljaževemu stolpu in storili so prav. Naslednji dan vzpon ni bil več mogoč. Petkovo jutro nas je dočakalo s sneženjem in med hojo do Kredarice je zapadlo kakšnih deset centimetrov snega. Helikopter ni vzletel, naš odojek, pršut, kruh, pijača in še kaj so ostali na Pokljuki. K sreči je tudi letos, že enajstič, Bojan Rovšek prinesel pršut v nahrbtniku in na Kredarici je bil res dragocen. Do večera se je vreme vsaj nekoliko uneslo, tako da je bila proslava pred kočo. Kljub slabemu vremenu je slavnostni govornik, načelnik generalštaba Slovenske vojske generalmajor Anton Šteiner, pravočasno zmogel do Kredarice. V soboto nas je razveselilo jutranje sonce. Ko smo prišli na Pokljuko, nas je pričakal predsednik republike dr. Danilo Türk in to je bilo ob ministrici že drugo prijetno presenečenje in priznanje.

Sredi proslave na Pokljuki, med govorom dr. Türka, se je tako močno znilo, da nas je z godbo, nastopajočimi in udeleženci proslave vred skoraj odplaknilo. Še zadnja oblačila, svečana, ki smo jih hranili skrbno spravljena v plastičnih ovojih skozi ves pohod do Pokljuke, so bila mokra. In mokri smo šli na avtobus skupaj z Vipavci. Naslednjih enajst pohodov nas zagotovo ne bo več spremljal dež. Kvoto smo izpolnili za naprej in nazaj. Poklonili smo se prvim partizanskim obhodnicam, ki so leta 1944 razvile slovensko trobojnico na našem očaku Triglavu, poklonili smo se osamosvojiteljem Slovenije in skupini veteranov, ki je ob razglasitvi neodvisnosti Slovenije razvila na Triglavu slovensko trobojnico s ščitom. Suhi ali mokri nosimo s seboj zahvalo in poklon vsem, ki so se borili za to, da je danes slovenski narod svoboden in samostojen. ■

Načelnik Generalštaba Slovenske vojske Alojz Šteiner in ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelušič z udeleženci pohoda Ankaran-Triglav

Zasavski veterani s Kuma na Triglav

»Triglav ni samo najvišja gora, ampak je tudi eden od simbolov slovenstva.«

(Janez Stanovnik, 9. 7. 2010 na Kredarici)

MM

Kum ima v zavesti Zasavčanov posebno mesto. Že od nekdaj. Še bolj pa od leta 1991, ko so nam ga hoteli razbiti. Natančneje, oddajnik, pomembno povezavo s svetom. Preko njega so se namreč v svet širile vesti in resnica o agresiji jugovoske na Slovenijo.

Eden huje in sedem lažje ranjenih pripadnikov samo-

letja stari spominski pohod na Triglav opravijo nekoliko drugače. Podali so se peš od Kuma do Triglava.

V čast in spomin partizanskim patroljam iz leta 1944: - 3. 5.: patrolja Gradnikove brigade
- 2. 8.: patrolja Igralske skupine IX. korpusa
- 20.10.: patrolja Jeseniško-Bohinjskega odreda
in na junijsko razvitje slovenske zastave leta 1991

Pohodniki na Kumu tik pred odhodom

stojnega voda KS Dobovec in protiletalskega voda območnega štaba TO, tudi to je vtakano v zavest o Kumu, predvsem v zavest veteranov vojne za Slovenijo območnega združenja Zasavje.

Triglav je triglavi bog drevnih Slovencev.

Goro Triglav nosi v srcu sodobni Slovenec, veteran, gornik.

»...Spominja nas, da,« kot je rekel Janez Stanovnik, »pot uspeha vedno vodi navzgor: vrh pa dosežemo ob spoštovanju vrednot: samozavesti, solidarnosti in strpnosti, s katerimi smo zmagovali doslej in bomo tudi v prihodnosti«.

Vse to in še kaj je vodilo ducat pohodnikov k odločitvi, da letošnji, četrto sto-

na takrat še povsem zasneženem vrhu Triglava, še višje, na Aljaževem stolpu.

Ta, lahko rečemo, podvig, je simbolno dejanje zasavskih veteranov, ki nosi v sebi vse naštetu, hkrati povezuje Slovence od meja preko sredine dežele do višin, povezuje oddajnike, to njihovo moč in pomembnost v enem, do naše gore, Triglava.

V nedeljo, 4. julija, se nas je dvanajst veteranov iz Zasavja, Mirko Drnovšek, Stanislav Zupančič, Vojko Zupančič, Branko Zupančič, Vid Jerič, Ernest Kokalj, Silvo Prosenec, Mojmir Maček, Tone Podkrajšek, Stane Lipoglavšek, Dušan Medvešek in Gregor Pilpah ob deseti uri odpravilo z vrha Kuma na pohod

Predaja prapora in razvitje pohodnega prapora

Poklon pri spomeniku na Plešah

proti Triglavu. Deset odločenih pešaci, Dušan in Gregor pa zaradi stiske s časom, kasneje, s kolesom od Kuma do Kovinarske kočice v Krmi, potem pa z ostalimi peš na vrh Triglava. (povprečna starost pohodnikov in kolesarjev je bila 54,33 leta) Vodstvo območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Zasavje nam je pripravilo krajšo slovesnost, pohodniki smo prevzeli prapor in slovensko zastavo. Razvili smo tudi posebni pohodni prapor, sestavljen iz državne zastave, pod njo pa je v ta namen narejena pohodna zastava. Prvi dan, skozi Čebulovo dolino do Potjorka, čez Dolenjo vas do »Abesinije«, kjer so nas Nestijevi domači odžejali, pa do Čolnišč, ko bi nas skoraj dobila ploha, če nas ne bi predsednik veteranskega združenja Sever za Zasavje Alojzij Klančičar povabil v zavetje tamkajšnje gostilne na pivo. Seveda smo se

morali ustaviti še na Mareli, kjer nas je z mrzlo pijačo čakal Pela. Še poklon pri spomeniku na Plešah in že smo prispeli do Zasavske Svete gore. Na poti nas je spremljalo nekaj prijateljev in svojcev, znancev in simpatizerjev, nekateri so se nam še enkrat pridružili zvečer. Obiskal nas je tudi predsednik OZZVVS Zasavje Marjan Dolinšek, ki je v svojem vozilu prevažal nahrbtnike za visokogorje vseh desetih pohodnikov. Njegovi obiski so bili nato večerna stalnica. Večerja, malo druženja in spat. Kolesarja pa domov. Pred spanjem smo se pomudili še s pregledom nog nekaterih pohodnikov, vendar hude krize ni bilo videti. Nasvet o poostreni individualni higieni in negi nog in počitek.

Drugo jutro ob petih bujenje, potem nam je Karla v domu na Sveti gori pripravila bogat zajtrk in ob šestih nas je deset že korači-

lo proti Vrh nad Mlinšami in Limbarski gori. Tu so nas ustavili domačini in nas spraševali o naši poti. Gospodar mogočne kmečke hiše je tudi veteran in razvil se je pristen pogovor. Ura je hitro minila, mi pa smo morali dalje, proti Gradiškemu jezeru in čez Prevoje, Turnišče do Radomelj. Tega dne se je pri Branku začelo nekaj greti v čevljih, pa je s stisnjenimi zobmi in s trmo pot kar nadaljeval. V poznih popoldanskih urah smo prispeli do »Ježe pri Ježu«, konjušnice z manežo in veliko terena za jahanje. Na posestvu je spomenik ustanovitvi Radomeljske čete v drugi svetovni. Z delegacijo domače veteranske organizacije smo se poklonili in položili venec. V domači hiši nas je sprejela in gostila lastnica posestva Olga. Na prekrasnem vrtu smo imeli piknik, ki je trajal pozno v noč. Preden smo se čisto spro-

stili, sem Branku dal noge na led, dobesedno, čez čas pa sem mu žulje izpraznil, kožice porezal in sterilno zavil. Že zvečer smo se odločili, da bo imel Branko prisilni počitek pri Olgi, po nekaj dneh pa naj bi se nam pridružil, kjer že bomo.

V torek zjutraj, po zajtrku, smo ob šestih zjutraj že krenili proti Naklemu. Pot nas je vodila po gmajnah, dokler nismo prišli do letališča na Brniku. Ob njegovi južni ograji smo hodili celih pet kilometrov, eno uro, v ravni črti. Pogled naprej, pogled nazaj, oboje se zdi neskončno daleč. Pri protokolarnem objektu Brdo nas je ujel dež in sploh ni kazalo, da bo pojenjal. Nadaljevali smo pot proti Korkrici, kjer smo pred gostilno našli ogromen pokrit prostor, kjer smo prevedrili nevihto. Trajala je debeli dve uri. Še sprehod do Naklega in prenočišče. Po večerji, obiskal nas je Marjan,

Položili smo venec k pomniku ustanovitve Radomeljske čete.

Pet kilometrov v ravni črti ob brniškem letališču

Utrinek s poti: Mirko, Tone in Ernest

Stari mlin v Kamni Gorici

smo gledali še nogometno tekmo med Urugvajem in Nizozemsko, potem pa večinoma spat.

Sreda, 7. 7., vstajanje ob petih, zajtrk in ob šestih že hodimo. Trasa tega dne je bila najbolj duhamorna, saj smo cel dan tolkli asfalt. Bilo je precej prometa, predvsem na delu poti med Naklim in Podnartom. Proti Kamni Gorici se je umirilo, da smo lahko tudi okoli sebe gledali in uživali. Kljub lepi pokrajini smo komaj čakali najprej Bled, kjer se nam je pridružil naš ožuljenec Branko, nato Gorje. Naj zapišem, da se mu je stanje odlično popravilo, veliko tudi zaradi njegove neizmerne volje dokončati pot z vsemi drugimi.

V Zgornjih Gorjah smo bili dogovorjeni o nastanitvi v centru obšolskih dejavnosti, ki ga vodi Polšničan Matej Povše. Vendar so tega dne imeli polno, tako da smo dobili prenočišče v sosednji hiši, v novih, raz-

košnih apartmajih, večerjo in zajtrk pa smo imeli pri njih. Še ena tekma, tokrat Nemčija - Španija, potem pa spat.

Zjutraj pregled žuljev, k sreči je bilo vse dobro in

Zaščitena domačija »Pri Pocar«

ob osmi uri odhod proti dolini Radovne. Približno šestnajst kilometrov poti po čudoviti dolini, večinoma po senci. Imeli smo dovolj časa, tako da smo se vmes ustavili še v Zgornji Radovni »Pr' Psnaku«

in si privoščili debelo uro in pol počitka. Podrobneje smo si ogledali primerek hiše iz 18. stoletja »Pri Pocar«, listina iz 17. stoletja pa omenja domačijo »Pri Potzer«. Končno pridemo do

kolesarja nista več daleč. Pripravimo se na sprejem obeh kolesarjev, huronsko vpitje sredi globoke tišine, veselje, čestitke in dobrodošlica v obliki piva. Lojz bo odpeljal odvečno prtlačgo, ki se je je med tednom kar nekaj nabralo, in seveda obe kolesi. Vmes še previjanje žuljev, Brankovi se čudovito držijo, nič ga ne motijo in dobro lahko hodi, tudi pri drugih ni problemov, še večerja in razpored za spanje.

Dogovor z Marjanom, ki bo prišel s Pokljuke, da se ob enajstih dobimo na Konjskem sedlu, od koder gremo mi do Vodnikove kočice in na vrh Triglava, Marjan pa zaradi organizacijskih obvez na Kredarico, kjer se spet snidemo.

Tako smo 9. 7. zarana krenili po dolini Krme, dohitevali pohodnike in čez Kurico ob desetih prispeli na Konjsko sedlo, kjer nas je že čakal Marjan. Stiski rok, poklepetamo, se »odduška-

Zajezena Radovna

Sprostitev pred Kovinarsko kočjo

Lojz in Marjan sta pravkar parkirala.

Pogled na Kredarico

mo« in naprej vsak po svoji poti. Pri Planiki se malo odpočijemo, potem pa na vrh. Na izpostavljenih delih poti se čakamo, kajti skoraj neprekinjena kača ljudi se vleče vseskozi od vznožja do vrha očaka. Pogled z Malega Triglava na Kredarico in vrh. Komaj najdemo trenutek za fotografiranje ob Aljaževem stolpu, saj je za nami še kar nekaj skupin, ki bi rade opravile podobno kot mi. Sestop proti Kredarici, pripravimo se, potegnemo zastave iz nahrbtnikov, jih navežemo na drogove, formiramo zglodno in urejeno kolono, kot pritiče veteranom, in vkorakamo na Kredarico. Pričakata nas predsednik ZVVS Janez Pajer in predsednik OZZVVS Zasavje Marjan Dolinšek in nam čestitata za opravljeno pot. Končno pade prvo pivo, umijemo se in pripravimo za proslavo. Sodelovali so Orkester Slovenske vojske, del pevcev Partizanskega

pevskega zbora in slavnostni govornik Janez Stanovnik. Petsto petinšestdeset nas je bilo na gori. Ta večer je druženje trajalo globoko v noč, spletala so se veteransko-gorniška

ne proslave in postroja na Rudnem polju imeli le eno uro časa. Takoj na kosilo, še kakšno pivo in zbor. Vse pohodne skupine so posadili na častno mesto pred tribuno. Bilo nas je ve-

stitali.

Na glavni proslavi je bila slavnostna govornica ministrica za obrambo Ljubica Jelušič, sodelovala sta celoten Partizanski pevski zbor in Orkester Slovenske vojske s solisti.

Kmalu po proslavi smo se vkrcali v kombi in Marjanov avto ter se odpeljali nazaj v Zasavje.

Naš Tonček je z GPS nameril 163 km poti od Kuma do Triglava, če pa štejemo še sestop na Rudno polje, smo opravili 173,2 km dolgo pot.

Namesto konca: opravili smo zadano nalogo, tako kot leta 1991 in preje, niti sekunde preživetega pohoda nam ni žal, uživali in zabavali smo se. Spletli in preizkusili smo nekaj trdnih prijateljstev, ki se bodo še utrjevala.

Napovemo drugi pohod?

Teško je biti prerok, vendar srca so za ... ■

Razvitje prapora na vrhu Triglava

poznanstva, ki bodo trajala še leta.

Sestopa naslednje jutro nismo vzeli zelo strogo in smo odšli šele okrog pol osmih, kar se nam je proti koncu poti skoraj maščevalo, saj smo do glav-

liko, z vseh koncev smo se podali na vrh Triglava, od morja, z Nanosa, iz Radovljice, z Rudnega polja in mi, s Kuma. Z vseh smeri, vsi peš. Vse skupaj in vsakega posebej so organizatorji pozdravili in nam če-

Foto: arhiv pohodnikov

Pohodniki s Kuma na Triglav pred začetkom častnega mimohoda

Slavnostna govornica na Rudnem polju ministrica za obrambo Ljubica Jelušič

Udeleženci orientacijskega teka na kontrolni točki

Skupinska fotografija zmagovalcev športnih iger na Brinju

SLOVENSKA BISTRICA

Jubilejne 10. ekipne športne igre vojnih veteranov

Eno najuspešnejših območnih združenj veteranov vojne za Slovenijo je uspešno organiziralo jubilejne 10. ekipne športne igre vojnih veteranov, ki so v Slovenski Bistrici združile skoraj tisoč udeležencev iz vse Slovenije.

pa so bile še streljanje, orientacijski tek, vlečenje vrvi in šah.

Otvoritvena slovesnost je bila v znamenju natančnega protokola, sodelujoče ekipe

so v mimohodu, na čelu z gasilsko godbo Spodnja Polskava pod vodstvom Jerneja Senegačnika, prikorakale pred tribuno športnega parka. Slavnostni govorniki so

bs

V šestih panogah so tekmovalе ekipe 36 območnih združenj veteranov vojne za Slovenijo in devetih policijskih veteranskih društev Sever. Velik organizacijski zalogaj so si gostitelji na čelu z neumornim predsednikom Božem Juhartom - Jakcem nekoliko olajšali s pridobivanjem pokroviteljev in bili pri tem kar uspešni.

Kegljanje se je pričelo že v petek, kajti število prijavljenih ekip je preseglo zmogljivosti bistriškega kegljišča. Igrali so tudi košarko v trojkah, preostale discipline

Veselje udeležencev 10. ekipnih športnih iger vojnih veteranov na Brinju ob razglasitvi rezultatov

Predaja prehodnega pokala ekipi OZVVS Kočevje

Kegljanje se je pričelo že v petek, število prijavljenih ekip je preseglo zmogljivosti bistriškega kegljišča.

REZULTATI SKUPNO

MESTO	ORGAN.	EKIPA	KEGLJANJE	KOŠARKA	ORIENTACIJSKI TEK	STRELJANJE	ŠAH	VLEČENJE VRVI	SKUPAJ
1	OZVVS	Kočevje	90	110	110	47	150	59	566
2	OZVVS	Slovenska Bistrica	61	61	90	150	80	90	532
3	OZVVS	Zgornja Gorenjska	53	150	75	59	100	61	498
4	OZVVS	Ruše	47	47	130	37	65	150	476
5	SEVER	Maribor	80	65	65	110	75	55	450
6	OZVVS	Spodnja Savinjska dolina - Žalec	43	80	57	80	130	51	441
7	OZVVS	Šmarje pri Jelšah	33	100	49	70	51	57	360
8	OZVVS	Celje	34	130	51	34	39	63	351
9	OZVVS	Postojna	100	70		51		130	351
10	SEVER	Pomurje	70	45	61	61	43	65	345
11	OZVVS	Trzič	110		150	45		34	339
12	OZVVS	Kranj	65	51	80	24	65	53	338
13	OZVVS	Ribnica	59	57	100	21		100	337
14	OZVVS	Laško	38	59	47	75	34	49	302
15	OZVVS	Bela Krajina	37	49	55	30	35	80	286
16	OZVVS	Dolenjska - Novo mesto	75			100	110		285
17	OZVVS	Grosuplje	35	53	53	38	37	47	263
18	SEVER	Zasavje	130		59	65			254
19	SEVER	Koroška	51	63	63	31		41	249
20	OZVVS	Velenje	55			65	53	38	211
21	SEVER	Ljubljana	63			90	47		200
22	OZVVS	Logatec		75		32	55	36	198

23	OZVVS	Krško						43	38	110	191
24	OZVVS	Ljutomer	150					29			179
25	SEVER	Celje	45	70				59			174
26	OZVVS	Kanal						28	49	75	152
27	SEVER	Primorska in Notranjska	57	55						39	151
28	OZVVS	Litija Šmartno					90		55		145
29	OZVVS	Velike Lašče	39					36		70	145
30	OZVVS	Ptuj	36					28	36	43	143
31	OZVVS	Idrija-Cerkno						34	59	45	138
32	SEVER	Posavje						41	57	35	133
33	OZVVS	Gornja Radgona						130			130
34	OZVVS	Slovenske Konjice						36	70		106
35	OZVVS	Domžale	41					20	45		106
36	OZVVS	Veteran Nova Gorica							90		90
37	OZVVS	Vrhnika - Borovnica						22	61		83
38	SEVER	Severna Primorska	49					26			75
39	OZVVS	Mislinjska dolina						25	41		66
40	OZVVS	Kamnik						53			53
41	OZVVS	Štore						51			51
42	OZVVS	Mežiška dolina						39			39
43	OZVVS	Kras - Brkini Sežana								37	37
44	OZVVS	Zasavje						23			23
DNS	OZVVS	Maribor									
DNS	OZVVS	Moravče									
DNS	OZVVS	Slovenska Istra									

bili predsednik OZVVS Slovenska Bistrica Božo Juhart - Jakec, bistriška županja Irena Majcen, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo Janez Pajer, predsednik policijskega veteranskega društva Sever Miha Molan in direktor Zavoda

za šport Slovenska Bistrica Marjan Štivec. Slovesnosti so prisostvovali tudi namestnik poveljnika bistriške vojašnice major Jožef Grabušnik, predsednik Območnega združenja borcev za vrednote NOB Slovenska Bistrica Franc Bera in pod-

predsednik Policijskega veteranskega društva Sever Alojz Gostenčnik. Po končanih tekmovanjih je slovesna razglasitev potekala pri Domu veteranov na Brinju, kjer je večina udeležencev izrekla priznanja organizatorjem za odlično

izvedbo jubilejnih 10. športnih iger. Skupni rezultati so objavljeni v preglednici, bistriški veterani so bili na koncu odlični drugi, za Kočevjem, v streljanju pa prepričljivo najboljši. ■

Foto: bs, bt-st

Predsednik ZVVS Janez Pajer kot govornik

Predsednik Policijskega veteranskega društva Sever Miha Molan med govorom

3. MAISTROV POHOD V ZAVRHU

Velika domoljubna manifestacija Maistru v čast in spomin

Dr. Marjan Toš

Oktober je bil v Slovenskih goricah v znamenju že 3. pohoda po poti generala Maistra, ki ga je v sodelovanju s Turističnim društvom Rudolfa Maistra – Vojanova iz Zavrha in z lenarškim društvom generala Maistra zgledno organiziralo mariborsko Maistrovo društvo. Na pohod se je odpravilo 200 udeležencev tako rekoč iz vse Slovenije, ki so v prekrasnem jesenskem vremenu pešali od Maribora po slikovitih slovenskogoriških gričih do Maistrovega razglednega stolpa v Zavrhu. Med potjo so bili marsikje deležni posebno toplega sprejema in

Preko 500 pohodnikov je pešalo po cerkevjaških goricah.

tradicionalnega gostoljubja domačinov, ki so pohodnikom že od samega začetka izjemno naklonjeni. Organizacijske niti brezhibno izvedene prireditve sta imela tudi letos v rokah polkovnik Friderik Škamlec in mag. Franci Pivec iz mariborskega društva generala Rudolfa Maistra, ki sta s številnimi sodelavci izvrstno poskrbela za več kot uspešno izvedbo pohoda, ki dobiva nove dimenzije in očitno počasi postaja prava vseslovenske manifestacija domoljubja. Na pohodu so bili tudi pripadniki Slovenske vojske, planinci in nekateri člani veteranske organizacije.

Ob zaključku pohoda v Zavrhu so se udeleženci dalj časa zadržali v prijetnem

druženju, ogledali so si Maistrovo spominsko sobo in se povzpeli na Maistrov razgledni stolp. V doživetem kulturnem programu sta nastopila dramska igralca Bojan Marošević in Marjan Bačko in požela pravo navdušenje pohodnikov, ki jih je pozdravil tudi predsednik mariborskega društva generala Maistra dr. Dragan Potočnik. Izpostavil je domoljubni naboj tovrstnih prireditev in opozoril na odločnost generala Maistra v prelomnem času. Menil je, da bi Maistra in njegovo odločno in pokončno držo še kako potrebovali tudi danes, in se zahvalil vsem organizatorjem za prispevek k tej prireditvi.

Predsednik organizacijskega odbora polkovnik Friderik Škamlec je ob zaključku pohoda povedal, da prihodnje leto pričakujejo preko 500 udeležencev in da se bodo zaradi tega vsi organizatorji pohoda nanj začeli pripravljati že v začetku prihodnjega leta. Še vedno razmišljajo, da bi k sodelovanju pritegnili župane občin Maribor, Duplek, Lenart in Pelnica. Računajo tudi na še večjo podporo planinskih društev, ki so jim pomagala že letos.

Naj omenimo še to, da so bile v začetku oktobra v Zavrhu jubilejne 25. Maistrove spominske prireditve v spomin na generala Maistra, ki je v letih 1924, 1925 in 1929 prihajal v Zavrhu na počitni-

Slovesnost pred začetkom pohoda v Cerkevjaškah goricah.

ce k prijatelju Franju Štupici. V Zavrhu se je general po upokojitvi dobro počutil in iz tega kraja občudoval lepote Slovenskih goric. Prav v Zavrhu je napisal nekaj svojih najlepših pesmi, na primer Završke fante, Škorce in še katero. Leta 1961 so po njem poimenovali novoustanovljeno turistično društvo, leta 1963 pa so v Zavrhu odkrili spominsko ploščo in postavili razgledni stolp in ga poimenovali po Maistru. To je bilo v času, ko drugje o generalu niso na glas govorili. Leta 1985 se je začelo novo obdobje negovanja zgodovinskega spomina, ki se je razvilo v organizirano delovanje, in od takrat se vsako jesen v Zavrhu ali bližnjem Lenartu zvrstijo Maistrove spominske prireditve. Letos so bile izjemno obiskane, pripravili so okroglo mizo o vrednotah generala Maistra v Slovenski vojski in družbi in po njej še prosla-

vo, na kateri je bila slavnostna govornica ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelušič. Podelili so priznanja zaslužnim organizatorjem, med njimi tudi pobudniku završkih spominskih prireditev prof. Alešu Arihu, ki že 25 let neutrudno vodi Maistrovo gibanje v Zavrhu.

Maistru v čast lenarški veterani osamosvojitvene vojne za Slovenijo v začetku junija pripravijo spominske pohode veteranov po poteh generala Maistra. Vsako leto se zberejo v drugi občini, letos je bila gostiteljica pohoda z več kot 500 udeleženci občina Cerkevjaškah goricah. Prihodnje leto bo pohod po poteh generala Maistra v občini Sveti Jurij v Slovenskih goricah. Naj zapišemo še to, da v Lenartu deluje Maistrovo društvo, ki se uspešno povezuje z drugimi domoljubnimi in veteranskimi organizacijami, tudi z OZVVS Lenart. ■

Udeležence Maistrovega pohoda v Cerkevjaškah goricah je pozdravil tamkajšnji župan Jože Kraner.

BELA KRAJINA

Uspešni belokranjski veterani

V letošnjem prvem polletju smo bili belokranjski veterani zelo aktivni in smo opravili vse naloge, ki smo jih za to obdobje zadali v letnem načrtu dela. Načrt dela je sprejelo članstvo na dobro organiziranem in obiskanem zboru OZVVS Bela krajina v marcu. Tudi pred tem smo opravili že kar nekaj aktivnosti. Januarja smo se udeležili 6. tekmovanja ZVVS v veleslalomu, glavnega zbora ZVVS v aprilu in Dneva veteranov na Geossu v maju. Juniju smo na 10. veteranskih športnih igrah sodelovali v vseh disciplinah. V začetku maja smo ob pomoči Planinskega društva Metlika izpeljali tradicionalni pohod iz Metlike na Krašnji vrh. V istem mesecu smo za člane organizirali tekmovanje v streljanju z zračno puško, ki mu je v juniju sledilo tekmovanje v streljanju s pištolo. Tega tradicionalnega dogodka ob dnevu državnosti sta se udeležili tudi ekipi OZVVS Kočevje in OZVVS Dolenjska. V prvih šestih mesecih smo se udeležili tudi precej prireditev, na katere so nas povabile prijateljske veteranske organizacije iz Kočevja, Novega mesta in Trebnjega. Več prireditev smo se udeležili tudi na povabilo belokranjskih

lokalnih skupnosti in sorodnih veteranskih organizacij. Največ teh aktivnosti je bilo ob dnevu upora proti okupatorju in v počastitev dneva državnosti. Udeležili smo se vseh prireditev v vseh treh belokranjskih občinah. Za nekaj naših članov smo pridobili solidarnostno pomoč, napredek pa je dosegel tudi odbor za postavitve spominskega obeležja ob 20. obletnici osamosvojitve. Z delom združenja v prvi polovici leta smo lahko zadovoljni, saj smo vse aktivnosti izpeljali tudi v predvidenih finančnih okvirih. Upamo, da bomo še naprej vsaj tako uspešni.

S. Malešič

DOMŽALE

19. spominski pohod po poteh vojne za Slovenijo

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Domžale je že devetnajstič organiziralo spominski pohod po poteh vojne za Slovenijo. Zbralo se je blizu petsto pohodnikov, večina mladih s Srednje šole Domžale in mladi po srcu – veterani vojne za Slovenijo iz različnih krajev naše domovine. Od izhodišča, pomnika iz leta 1991 v središču Domžal, smo se odpravili proti Krumperku, kjer smo se na kratko seznanili z zgodovino gradu Krumperk in dogodki iz leta 1991, saj je bilo prav pri Jamarskem domu poleg gradu v naše, slovenske barve ozaljšano prvo transportno oklepno vozilo, ki je bilo zaplenjeno v prvem spopadu enot TO in tedanje milice z JLA v Trzinu. Na dobrih petnajst kilometrov dolgem pohodu smo si prvič nekoliko odpočili šele pri Sv. Trojici, kjer so nam po dveh urah hoda že prijali še topli trojanski krofi. Svoje gostoljubje nam je pri tem izkazala ekološka kmetija Ravnikar.

Ob vznožju Murovice, na tromeji domžalske, moravske in dolske občine, ob rojstni hiši Daneta Zajca, velikega literata druge polovice prejšnjega stoletja, smo izvedli krajši kulturni program.

Preko najvišje točke pohoda (563 m), gradu Konfin, smo prispeli na Oklo nad Ihanom, kjer smo obudili spomin na tragične dogodke iz leta 1944. Takrat je v okolitvi nemških enot padlo kar dvainsedemdeset partizanov, le peščici je uspelo pobegniti iz obroča sovražne vojske. Tudi to je del naše zgodovine in morda delček mozaika naše osamosvojitve.

Na cilju v Ihanu so nam gostoljubje izkazali ihanski gasilci. Tam smo se razšli, nekateri prej, drugi nekoliko kasneje, saj je bilo zelo prijetno posedeti na toplem jesenskem soncu, ki nas je po daljšem deževnem obdobju zopet obsijalo.

Mnogi posamezniki so bili navdušeni nad lepoto in pestrostjo okolja, po katerem smo hodili, in to le streljaj ali dva iz središča Domžal. Na pohodu smo mlade, ki se takrat, ko je

nastala naša država, niso še niti rodili, želeli seznaniti s tem, kako močno in enotno smo si v tistem času Slovenci želeli živeti v lastni državi. Upamo, da smo pri tem vsaj delno uspeli in prispevali k večjemu domoljubju med mladimi in jim vdahnili vsaj malo ponosa, da živijo v lastni državi - Sloveniji.

Pri organizaciji pohoda so nam pomagali: Občina Domžale, NLB Domžale, Gostinsko podjetje Trojane in ROISS-dva iz Ljubljane, ki trži tisto, kar vam da krila, ter že omenjena ekološka kmetija Ravnikar od Sv. Trojice in PGD Ihan.

J. Gregorič

Udeleženci 19. spominskega pohoda po poteh vojne za Slovenijo

Miha Bernot, mož, ki je služil v štirih vojskah;

nemški, partizanski, Jugoslovanski ljudski armadi in Teritorialni obrambi

Miha Bernot je v teh dneh zakoračil v devetdeseto leto, vendar je iz njegovih oči še vedno razbrati upornost in obenem igrivost, ki ga poleg vestnosti in urejenosti krasita vse življenje.

Se še spominjaš svojih rosnih dni v zavetju Črnega grabna?

»Lepo je bilo življenje v tistih časih, naša družina je stanovala v nekdanjem Kersnikovem mlinu v Lukovici, a nas je tok življenja že kmalu popeljal v Kamnik. Obiskoval sem Beži-grajsko meščansko šolo in se zaposlil v Titanu.«

Druga svetovna vojna ti je, kot vsem v tistem času, popolnoma spremenila življenje.

«Marca leta 1943 sem bil prisilno mobiliziran v nemško vojsko. Na Poljskem so nas urili skoraj pet mesecev, od tam pa seveda na rusko fronto. Po treh mesecih sem začuda dobil dopust, vendar le do Celovca, kjer je bilo pač nemško ozemlje. Tam sem zaprosil za dovoljenje, da grem naprej v Kamnik, in ga tudi dobil. Dopust sem vzel v svoje roke in v Domžalah preko Janeza Praprotnika - Pastirčka poiskal zvezo s partizani. Ker pa to le ni bilo tako enostavno, sem se nekaj dni skrival v Stobu pri Vidalijejih. Moja naslednja zveza je bila Ančka Majnik – Smolnik, preko nje sem se na Šumberku srečal z Nikom Sršenom, ki je tja prišel kar s kolesom. Mene in manjšo skupino je usmeril proti Vrhpolju na Moravškem, kjer sem za tri mesece postal sestavni del terenske čete Kamniško- Zasavskega odreda. Po usposabljanju v Beli krajini sem postal obveščevalec, takoj zatem pa prevzel dolžnost pomočnika načelnika obveščevalnega centra. Jeseni 1944 sem bil premeščen na Koroško za načelnika obveščevalnega centra v Koroškem odredu. Tam sem ostal do konca vojne, takoj po njej smo napredovali do Celovca, kjer je bilo formirano Koroško vojno področje, ki pa v praksi ni nikoli zaživelo, ker smo se morali zaradi Angležev vrniti v Jugoslavijo.»

In tako si pristal v Jugoslovanski ljudski armadi.

«Po osvoboditvi so naše partizanske enote prešle v sestavo JLA, nekatere pa so bile razformirane. Jaz sem bil v Ljubljani razporejen v na novo sestavljeno oklepno mehanizirano enoto, ki pa je bila kmalu premeščena v Beograd. Nadaljnji garnizoni mojega službovanja in šolanja v JLA so bili Osijek, Sarajevo, Bela Crkva v Banatu, Banjaluka, Niš, Čapljinina in Vrhnika.»

Pa vendar se ti je Hercegovina še posebno vtisnila v spomin.

«Vsekakor, v Čapljinini sem preživel celih osem let. V tistem času sem se tudi poročil in svojo ženo pripeljal na hercegovski kras. Tam sta se rodila oba moja otroka, starejši Brane in mlajša Nuška. Spomnim se dopusta, ki smo ga preživeli doma v Sloveniji, žena je z otrokoma odšla na pot že nekoliko prej in zanjo porabila cele tri dni, najprej z zobato ozkotirno železnico na Ivan planino pa potem z navadno ozkotirno iz Konjica do Pazarića, na pragu Sarajeva. Res pa je bilo takrat več časa, vsaj zdelo se nam je tako. Najbolj pa sem bil vesel, ko sem bil premeščen na Vrhniko, kjer sem kot podpolkovnik leta 1966 tudi sklenil svojo vojaško kariero.»

In potem med gradbenike?

«Takrat so si ljudje sami zidali hiše. Tako tudi jaz nisem bil izjema, najel sem zidarja, se prelevil v 'podzidarskega mojstra' in v štirih letih je v Krakovski ulici v Domžalah zrasla hiša, v kateri še danes prebivam.»

Pa vendar je TO v Domžalah in Kamniku nastala po tvoji zasnovi.

»Konec leta 1969 sem od domžalskega župana Jožeta Pogačnika in kamniškega Vinka Gobca dobil nalogo za formiranje Teritorialne obrambe na domžalsko-kamniškem območju. Sedež štaba odreda je bil v Domžalah. Prvi bataljon je bil domžalski, drugi pa sestavljen iz takratnih organizacij združenega dela na domžalskem območju. Tretji bataljon je bil po teritorialnem principu iz občine Kamnik. Kadrovsko je bila na začetku TO dokaj šibka, saj je JLA najprej sebi popolnila rezervne enote. Kar je kadrov ostalo, smo imeli na razpolago mi, šele v kasnejšem obdobju se je situacija izboljšala. Poveljniki so bili sprva povečini tisti, ki so se za to usposobili v partizanski vojski. Oborožitev je bila spočetka trofejnega porekla iz druge svetovne vojne, spravljen kar v kletnih prostorih občinske zgradbe v Domžalah. Po letu in pol, ko sem vzpostavil delovanje TO, sem se umaknil in delo prepustil mlajšim.«

Brez vojske ni šlo?

«Po letu 1971 sem se ponovno vrnil med vojaške starešine, tokrat med rezervne. Prevezel sem delo v Zvezi rezervnih vojaških starešin in kot sekretar Občinskega odbora ZRVS Domžale vztrajal celih dvanajst let. Tako sem posredno deloval v dobro TO, saj smo v združenju usposabljali poveljniški kader, s katerim se je napajala.»

Končno si postal tudi član Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Domžale, kar si si s svojim delom nedvomno zaslužil.

«Ponosen sem, da sem postal član OZVVS Domžale, saj sem navkljub svojim letom, ki me neumorno spremljajo, še vedno vnet domoljub in vem, kaj pomeni imeti svojo državo.»

Miha se še vedno udeležuje srečanj, praznovanj in raznih posvetovanj, če mu le zdravje to dopušča. Zaželimo mu, da bosta zdravje in dobro počutje čim dlje pod njegovo komando.

J. Gregorič

DRAGOMERSKI VETERANI TUDI DANES S PONOSOM IN ZAVESTJO

Častni zlati znak »zadel« prave prsi

Pregovori običajno držijo, tudi ta, da krogla in kolajna nikoli ne zadeneta pravih. Včasih pa le! Veterani vojne za Slovenijo Log- Dragomer si na svoj prapor lahko ponosno pripnejo spominski trak, zlati častni znak svobode 1991. Njihov predsednik Anton Fridl pravi, da so si ga še kako zaslužili. Koliko medalj so dobili ljudje, ki so vojno preživeli v varnih pisarnah, kletnih zakloniščih, vselej obkroženi z varnostniki, zato so jih tako zlahka, poniglavo zavračali. Ta zlati častni znak pa je bil sprejet z zavestjo. Tone pojasnjuje:

POŽRTOVALNO, A TREZNO

»Dragomer, Log, Lukovica, kakšen zanos je bil tedaj v teh krajih! Pripravljenost, požrtvovalnost, hkrati pa trezne glave, kot se spodobi za vse, ki primejo za orožje.«

Pa dandanašnji?

»Smo kar dejavno društvo. Bili smo na Prešernovem pohodu, hodimo na proslave, imamo seje, še na ribiško tekmovanje gremo družno in te dni z dragomerskimi športniki na

pohod po mejah občine. Pokljuka, Geoss, Logatec, Kostanjevica, saj težko vse našteješ. Partizanske proslave, tradicija pač.»

Vam povem, da za dragomerske veterane in njihovo tradicijo ve tudi predsednik slovenskih partizanskih borcev Janez Stanovnik.

»Mar res? To me pa zelo radosti, Janez je namreč častivreden mož! Kako pa on ve za nas?«

Prebral je prav vaš navedek: »Vse le še ni črno. Vodja dragomerskih veteranov vojne za Slovenijo Tone Fridl rad poudarja, da rima »veterani - partizani« ni kar tako za lase privlečena, le da je to naravno vez treba bolj skrbno negovati ...«

»Dobro, drži, ponavljam! Kaj je pa Stanovnik na to rekel?« Takole je pribil:

»Fridl je očitno modra glava in ima vsekakor prav, partizane, TIGR, veterane veže marsikaj. Upam, da ne bo zamrlo. Veste, laž lahko za nekaj časa celo zmaga, preživeti pa ne more! Kliče me mladenka s Pop TV, spet bi o škofu Rožmanu. Ji lepo povem, da ga imam vrh glave, da z njim zlahka obračuna vsak pravniški vajenec. Ona pa skoraj v jok, češ, saj drugega sogovornika s te strani ne najdem, da bi mi kaj rekel o njem. Vam bom povedal iz srca: V partizane sem šel devetnajstleten, danes jih štejem skoraj 90. Ta generacija je stara, polna bolezni, stisk, skrbi za otroke, vnuke. Ni več tiste moči, zagnanosti ...«

Anton Fridl (tretji z leve) s svojimi veterani

ZAGNANOST NALOGA VETERANOV

Kako torej, Anton, je še kaj zagnanosti?

»Mora biti! Tudi to je naloga veteranov, da jo negujemo. Saj poznate ono partizansko retorično vprašanje – mar smo se za to borili?! Za pravico in resnico očitno borba nikoli ne mine. Vedno se najdejo voluharji, ki začnejo spodjedati zdrave korenine poštenih bitk. Tudi to našo so zajahali, le za svoj žep, svoje kariere, koristi. Za to se pa res nismo borili! Spominjam se one junijske noči leta 1991. Dosanjali smo svojo svobodno, samostojno državo. Kot povsod je tudi na Vrhniki vse vrelo od radosti, zanosa, novih nad, samih vedrogledih načrtov. Dobesedno nam je zavrelo. Rajali smo kot otročaji.

Franca Kvaternika, tedaj vrhniškega župana, pa ni zaneslo. Je izkušen, brihten možakar. Že pred veseljačenjem me je poklical in svaril, češ, fant, bodimo pripravljeni, nekaj se kuha, ni nujno, da jo bomo tako gladko odnesli, kot se mnogim zdi. Na dušo mi je položil, naj pazimo predvsem na to, da bi ljudi ne zajela panika, če se kaj zgodi. Da so niški specialci že pri nas, se je že vedelo, in da ti kujoni niso mačji kašelj, tudi.«

Zgodovina mu daje prav?

»Mu, žal je bil prerok. Že proti jutru je šlo, ko je zagrmelo. Iz vojašnic so se vsuli tanki in ljudi je res zajel strah. Nekatere brezglav, da je bilo treba miriti, tolažiti, druge spet brezglav pogum, da jih je bilo treba ustavljati. Prijatelj je hotel na vrat na nos planiti v svojo stoenko in zapeljati pred tanke. Komaj smo mu preprečili. Brž sem velel godbi, naj mirno igra naprej. Tudi to je pomagalo umirjati preveč plah in prevroče glave.«

OPERETA ZA ŠANK ANALITIKE

Pa pravijo, da je bilo tisto vse skupaj bolj šala, operetna vojna?

»Takim pravim 'šank analitiki', čeprav jih srečaš tudi na TV-zaslonih in v tisku. Ni bila opereta! Umrlo je 19 Slovencev. Tukaj na srečo ne. Tudi zato, ker smo se odzvali hitro, učinkovito, hladnokrvno. Civilna zaščita, gasilci, teritorialci, policisti, zdravstvo. Vsi

smo bili na nogah. V Lukovici, Dragomerju in Logu sem organiziral narodno zaščito. Blokade na vpadnicah, radijske zveze, obveščevalna in protiobveščevalna dejavnost. Najprej dve pištoli, brž puške, trije ročni minometi. Kot bi mi gnil, sem imel pod orožjem več kot 30 korenjakov, oni pa pod nadzorom vse območje naše današnje občine s cestami okoli in hribovjem nad njim. Prehrana, tudi iz naše trgovine, saniteta, obveščanje, stiki, vse je teklo kot po loju, ker smo bili vsi kot eden. Še čutarice niso bile nikoli prazne, pa tukaj ni bilo pijančevanja in zato tudi neumnosti in nesreč ne. Tule si ni nihče odstrelil prsta, česar se kot podobnih in še hujših bedarij lahko spomnijo teritorialci. Veliko modrosti, znanja, izkušenj in nemalo poguma vseh krajanov in krajanov je bilo potrebno, da smo jo tako dobro zvozili.«

Pa je sploh bilo nevarno?

»Bilo, še kako in prav tu! Iz vrhniške vojašnice je prihajal pelkel. Iz nje se je odpravila najprej izvidniška četa, nato pa še tankovski bataljon. Razcepil se je v dve nevarni kači. Ena se je vila po avtocesti proti Ljubljani, druga je zavila proti Toškemu čelu in od tam na letališče Brnik. Že v Brezovici so čakale barikade. Mi smo imeli zaprte vse poti z glavne. Nikomur ni bilo škoda avtomobila, iz osebnih vozil so rasle blokade. En tank je obtičal že tu, v jarku ob cesti. Jugovojška je bila tudi ob kuhinjo in brez te, se ve, kako hitro se sesuje vojaška morala. Teritorialci pa so jim uničevali tanke. Drugega julija so vrhniške barikade rušili že z letali, da je sploh lahko krenil še en bataljon tankov. Pa nato še eden. Pomnimo, kako klavrno so končali ti poskusi.

Zato se teh slavnih dogodkov moramo spominjati. Ni bila opereta, res ne! Zato sem v svoji hiši odprl veteransko pisarno, kjer smo se lahko družili, pomagali urejati statusna vprašanja, snovali načrte za naše delo. Sprejeli smo namreč obširen in bogat program. Ustanovili smo območno združenje veteranov vojne za Slovenijo in dogodek primerno proslavili skupaj z županom naše tedaj mlade občine Mladenom Sumino, ki ima za veterane posluš, ter z nekdanjim in zelo zaslužnim vrhniškim županom Francem Kvaternikom. Za oba in za naše najbolj zaslužne člane prav zdaj snujemo posebno priznanja.

Ponosno nastopamo po domovini, pod našim ovenčanim praporom, kot so naši borci vsakič v slavni zgodovini, še posebej častno pod partizanskimi zastavami. Zato, kot radi pravijo, ker se moramo spominjati, da bi se več ne ponovilo!«

Ciril Brajer

Za nami je uspešno leto

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Dravograd je bilo ustanovljeno 1. 2. 1996 in šteje 168 članov. Od ustanovitve naprej mu zelo uspešno predseduje Herman Jeseničnik. Kljub zaostrenim finančnim pogojem jim je uspelo v letu 2009 realizirati vse naloge, ki so jih sprejeli v letnem delovnem programu. Od organizacije spominskih pohodov, do udeleževanja na različnih komemoracijah, proslavah, sodelovanjih s sosednjimi OZ VVS in sorodnimi društvi ter organizacijami. Predsedstvo OZ VVS je v letu 2009 imelo štiri seje na katerih so obravnavali tekoče zadeve ter sprejemali usmeritve za nadaljnjo delo. Delegat OZ VVZ se je udeležil glavnega zbora ZVV Slovenije, dva člana pa sta

aktivno sodelovala v delu Pokrajinskega odbora ZVV za Koroško. V mesecu decembru je bil uspešno organiziran tudi izlet v Salzburg. Zaostreni gospodarski pogoji se odražajo tudi v socialni stiski posameznih članov veteranskega združenja. Vedno več je prošelj za enkratno denarno pomoč. V lanskem letu sta bili ugodno rešeni dve takšni prošnji, ena pa zaradi požara na domačiji.

Pomembna naloga združenja veteranov vojne za Slovenijo je ohranjanje spomina na osamosvojitveno vojno. Dravogradska občina je bila leta 1990 ena izmed tistih, kjer JLA ni uspelo zapleniti orožja TO, ki je bilo nato predano v tajno skladiščenje zanesljivim občanom na območju občine Dravograd. Da tega ne bi nikoli pozabili in da bi se na dostojen način zahvali tem ljudem, ki so se takrat izpostavili veliki nevarnosti, so na pročeljih vseh teh hiš in domačij, ki jih je 16, namestili spominske plošče. Izdelava spominskih plošč je bil velik finančni zalogaj, ki so ga rešili tudi s pomočjo sponzorjev in posameznikov. Polaganje je potekalo na območju treh krajevnih skupnosti v treh terminih. Na vseh odkritjih spominskih plošč so bili prisotni praporščaki, člani veteranske organizacije, predstavniki krajevnih skupnosti in občine, skupina izvajalcev kulturnega programa, posamezniki, ki so sodelovali pri organizaciji in izdelavi plošč ter domačini in njihovi povabljeni. Vsa odkritja spominskih plošč so potekala v prijetnem in čustvenem vzdušju, še posebej s strani domačinov, ki se vedno močneje zavedajo, kako pomembne naloge so opravili ob nastajanju samostojne Slovenije.

Marjan Kos

ZA KREPITEV DOMOLJUBJA

Deveti tradicionalni spominski pohod ob meji

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Gornja Radgona (predsednik Jože Makovec), Območno združenje slovenskih častnikov Gornja Radgona (predsednik Štefan Žalodec), Policijsko veteransko društvo Sever za Pomurje (predsednik Ciril Magdič), Borci za vrednote NOB Gornja Radgona (podpredsednik Jože Kos) so ob 19. obletnici na dan, ko je leta 1991 odpeljal še zadnji tank okupatorske vojske JLA iz Gornje Radgone, pod pokroviteljstvom občin Gornja Radgona, Radenci, Sv. Jurij ob Ščavnici, Apače in Zdravilišča Radenci organizirali že deveti spominski pohod ob meji.

Po krajši slovesnosti pri spominskem obeležju Nikoli več na Maistrovem trgu, kjer so pred položitvijo venca ob spomeniku spregovorili Dušan Zagorc, župan Anton Kampuš in vodja pohoda Štefan Žalodec, se je zbralo okrog 150 pohodnikov, ki so odšli na pot proti Radencem ob reki Muri. Pri mejnem kamnu št. SLO V/12- Melovske mlake (približno po polovici prehojene poti ob reki Muri do Gornje Radgone) smo se pohodniki ustavili in odžejali.

V Radencih sta zvečer zbranim spregovorila o zadnji vojni in o dogodkih do današnjega dne radenska podžupanja Nada Žitek in predsednik PO ZVVS za Pomurje Niko Brus. Slednji je povedal: »Osamosvojitvena vojna, znana kot desetdnevna vojna med 27. junijem in 7. julijem 1991, je bila vojna, v kateri je Republika Slovenija odbila napad Jugoslavije oziroma njene agresorske armade. Na območju naše bivše občine Gornja Radgona je takrat že bilo okrog 300 oboroženih pripadnikov. 27. junija so bili v Radencih pri Zla-

Udeleženci devetega tradicionalnega spominskega pohoda ob meji

ti penini - mesnici zajeti podpolkovnik Jovanović in dva vojaka, pri čemer je bilo uporabljeno strelno orožje. Akcijo so izvedli pripadniki PDV 61. diverzantskega voda, blokada območja pa milica. Dan kasneje je JLA streljala na barijado v Hrastju Moti, v Radencih pri mostu, pri Avtoradgoni na Meleh in pri Elradu v Gornji Radgoni, kjer je skupina pogumnih prostovoljcev uničila nekaj vozil s strelivom in jih zažgala. Agresorska kolona polkovnika Popova s pomočjo domačih pomagačev nadaljuje svoj uničevalski pohod proti mejnemu prehodu in po cesti za gradom proti Podgradu, kjer se ob 15. uri obrne. V Radencih je bil ranjen civilist Alojz Gaube, ki je na poti v bolnišnico umrl, v Radgoni pa je smrtno ranjen svetovni popotnik Ivo Svetina – njegovo orožje je bil fotoaparati.

V nedeljo, 30. junija, pri Špitalu - muzeju v Gornji Radgoni tovorno vozilo agresorske vojske zapelje na protitankovsko mino - voznik je hudo ranjen. V torek, 2. julija, se med 11.00 in 11.30 na območju, kjer smo zdaj, v Radencih pri spomin-

skem obeležju, odvija spopad. Zadet je klepni transporter, popoldan pa v Gornji Radgoni med 16.10 in 21.00 potekajo spopadi na območju mejnega prehoda, razstreljen je zvonik cerkve, na grajskem hribu je ranjen prostovoljec. V sredo, 3. julija, ostanki tankovske kolone osovraženega polkovnika Popova po pogajanjih krenejo proti hrvaški meji.« To je povedal Niko Brus in se zahvalil vsem, ki so takrat bili resnični domoljubi, vsem pripadnikom slovenske milice, pripadnikom TO, vsem, ki so bili pripravljene za boljši danes in jutri žrtvovati največ - svoje življenje.

Ciril Magdič je podaril, da so pripadniki milice v tistih časih opravljali dvojno vlogo. Na eni strani so bile redne naloge milice, na drugi pa vojne naloge. Ob tem je izrazil željo, da se ohranja zgodovinski prispevek veteranov in da se o tem govori v šolskih ustanovah.

Žitkova, Brus in Magdič so nato pri spominskem obeležju ob prisotnosti praporščakov vseh veteranskih združenj položili venec, povezovalac svečanosti Dušan Zagorc pa je vse povabil na družabno srečanje na teraso hotela Radin. Tam so nekateri po okusnem golažu, ki so ga pripravili hotelski kuharji, tudi zaplesali ob glasbi v živo.

Tekst in foto: Dani Mauko

GORNJA RADGONA

Z veterani tudi prvi in drugi mož Slovenske vojske

Območno združenje vojnih veteranov vojne za Slovenijo Gornja Radgona je organiziralo srečanje ob 1. Dnevu Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Gornja Radgona.

Pri nekdanji stražnici v Gornji Radgoni, kjer je bilo v osamosvojitveni vojni leta 1991 poveljstvo TO, se je zbralo nekaj čez 70 pohodnikov, ki so se odpravili na spominsko pot-pohod do turistične kmetije Rožkar v Lastomercih, kjer je že potekalo tekmovanje v ribolovu, in se med potjo ustavili pri hiši Mlakarjevih (poveljstvo štaba TO), pri domačiji Janka Topolinjaka (poveljstvo 5. odreda) in družine Tisič, Police 88. Franc Zemljič je povedal, da je bilo tam med osamosvojitveno vojno tajno skladišče orožja, prav tako v bližnjem gozdu v Lastomercih, blizu domačije Kerndlovih, kjer stoji spomenik kurirju in obveščevalcu Francu Horvatu, ki je tu padel 10. marca 1945.

Na svečani otvoritvi 1. srečanja pri Rožkarjevih so po odpeti himni gasilskega okteta spregovorili predsednik organizacijskega odbora Niko Brus, sicer predsednik pomurske organizacije veteranov vojne za Slovenijo. Pozdravil je številne pomembne goste: načelnika generalštaba SV generalmajorja Alojza Štajnerja, poveljnika poveljstva SV generalmajorja Alana Gederja, častnega predsednika OZVVS Gornja Radgona Franca Zemljiča, predstavnike območnih združenj Ljutomer, Murska Sobota, Lenart, Bojana Erliha, mag. Srečka Štajnerja, Štefana Žalodca, Rudija Baboška, dr. Ivana Rihtarica, župana Antona Kampuša in Antona Slano, vinsko kraljico Radgonsko-Kapelskih goric Andrejo Plohl, veteranke in veterane. Ob tem je povedal: »Priti skupaj je začetek, držati skupaj je napredek, delovati skupaj je uspeh! S temi mislimi Henrija Forda začnimo današnji 1. Dan vseh članov območnih združenj veteranov osamosvojitvene vojne za Slovenijo Gornja Radgona.«

Predsednik OZVVS Gornja Radgona Jože Makovec je de-

Veterane OZVVS Gornja Radgona sta obiskala »domačina«, prvi in drugi mož SV.

jal, da bo ta Dan postal tradicionalen, zato smo ga zapisali v program dela in danes ga uresničujemo.

Naša organizacija je domoljubno, nepolitično, neprofitno in nevladno združenje, ki združuje vse udeležence in udeležence priprav in vojne za Slovenijo iz občin Gornja Radgona, Radenci, Sveti Jurij ob Ščavnici in Apače, ne glede na njihova politična in nazorska prepričanja. Šteje čez 800 članov. Sedež združenja je na Partizanski cesti 12 v Gornji Radgoni, kjer imamo uvedeno dežurstvo in članom nudimo strokovno pomoč z nasveti pri reševanju težav, predvsem statusnih problemov. Vedno več je potrebne pomoči pri pridobivanju enkratne denarne pomoči in urejanju veteranskega dodatka. Ena od naših zelo pomembnih nalog je pridobivanja novih članov. Naj naštejemo še nekaj dejavnosti združenja: pozimi smo organizirali rekreacijo za člane v telovadnici Osnovne šole Radenci, udeležili smo se tradicionalnega Prešernovega pohoda v Vrbi, 6. prvenstva ZVVS v veleslalomu v Cerknem, praporščak in več članov je sodelovalo na slovenstnosti pri spomeniku Marije Rožman.

13.marca 2010 se je zbora združenja udeležilo veliko članov in vabljenih gostov, tudi predsednik ZVVS Janez Pajner in načelnik generalštaba Slovenske vojske generalmajor Alojz Štajner.

Na 8. seji pokrajinskega odbora ZVVS Pomurja je bil izvoljen za predsednika naš kandidat, podpredsednik našega združenja Niko Brus, za kar mu še enkrat čestitamo.

Na predvečer praznika dela so se naši člani množično udeležili kresovanja, prav tako humanitarne krvodajalske akcije v počastitev dneva veteranov, proslave na GEOSSU, ki jo vsako leto organizira ZVVS ob počastitvi dneva veteranov. Tega dne sta bila v vojašnici generala Maistra v Mariboru dan odprtih vrat in tekmovanje v kuhanju vojaškega golaža, katerega se je udeležila tudi ekipa OZVVS Gornja Radgona in dosegla prvo mesto.

Letos so umrli že štirje naši člani. Na vseh pogrebnih svečanostih smo zagotovili prisotnost praporščaka in najmanj pet članov OZVVS v svečanih uniformah.

Moderator Boris Jaušovec je nato povabil k besedi domačina iz nekdanje radgonske občine, prvega in drugega moža Slovenske vojske, generalmajorja Alojza Štajnerja, načelnika generalštaba Slovenske vojske ter pred nekaj dnevi novoimenovanega njegovega namestnika Alana Gederja iz Radencev. Ta je ob tem dejal, da je tudi sam član OZVVS Gornja Radgona, saj je bil leta 1991 poveljnik občinskega štaba TO Gornja Radgona. Vesel je, da se ohranjajo vrednote, pridobljene v osamosvojitveni vojni, medtem ko je Štajner dal vedeti, da so ljudje leta 1991 pravilno razumeli klic upora. Naj se ta spomin še naprej krepi in prenaša na mladi rod.

Poslanec državnega zbora, radgonski župan Anton Kampuš je dejal, da je bivša občina Gornja Radgona nekakšen inkubator SV, saj sam vrh krojita generalmajorja iz teh krajev. Gederju je podaril steklenico zlate radgonske penine, za katero je povedal, da se podarja samo prijateljem, Brus in Makovec pa telovnik, majico in kapo OZVVS.

Brus je nato povabil udeležence na ogled športnih tekmovalcev v malem nogometu (Veterani, Veterani občinski organi, ekipa Zoro), v streljanju z zračno puško (25 strelcev, zmagovalec Alojz Gorenc, drugi Anton Kocbek in tretji Jože Zemljič), v ribolov (9 ribičev, zmagovalec Mirko Štelcl, drugi Andrej Hvalič, tretji Ivan Kolmanič) in v pikadu (26 tekmovalcev, prvi Janez Avguštin, drugi Milan Zelko, tretji Jože Zemljič) in na družabno srečanje ob zvokih harmonike s pevko Simono in pevcema Brankom in Nikom ter na bogat srečelov. Prijetno druženje v lepem, sončnem vremenu se je končalo z njegovimi besedami »Na svidenje ob 2. Dnevu OZVVS!«

Tekst in foto: Dani Mauko

VESELE VETERANSKE IGRE V DEŽELI DESETEGA BRATA

3. družinski piknik v Šentvidu pri Stični

Zmagovalna ekipa Grosuplje-Sever v streljanju z zračno puško

Veterani območnih združenj Ljubljana - okolica smo se letos zopet zbrali v idilični dolenski vasi Šentvid pri Stični, natančneje na športnem letališču, na tretjem družinskem veteranskem pikniku. Srečanje smo poimenovali Vesele veteranske igre v deželi desetega brata.

Srečanje je tudi letos organiziralo Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Grosuplje, udeležila pa se ga je večina območnih združenj Ljubljana - okolica (poleg Grosupljega še Kočevje, Logatec, Domžale, Vrhnika, Litija, Log-Drageromer in Moravče).

Veterani smo se zbrali na letališču v Šentvidu, kjer sta nas pozdravila predsednik OZVVS Grosuplje Boris Peterka in predsednik PO Ljubljana - okolica Darko Čop.

Po pozdravnih nagovorih smo se nekateri udeleženci napolitili na zanimiv in prijeten pohod k Lavričevi koči na Gradišče nad Stično. Dan je bil lep, zato smo imeli lep razgled na Ivančno Gorico in njeno okolico.

Organizator nam je pripravil dobrodošlico z okrepčilno pijačo in kulturnim programom. Zapel nam je stiški kvartet. Bilo je nepozabno.

Za veterane, ki se pohoda niso udeležili, smo organizirali zabavne športne igre. Udeleženci so lahko streljali z zračno puško ekipno ali posamezno, vrteli so kolo sreče ali metali

podkve. V streljanju ekipno se je pomerilo devet ekip. Prvo mesto je osvojila ekipa Grosuplje-Sever, druga je bila ekipa Kočevje II in tretja ekipa Grosuplje I. Najboljše tri so dobile pokale. Poleg ekip je streljalo 49 posameznikov. Najboljši je bil Boštjan Novak, Sever Grosuplje, 90 krogov, drugi Vito Cerar, Moravče, 83 krogov, in tretji Drago Kastelec, Grosuplje, 75 krogov. V vrtenju kolesa sreče je dosegel prvo mesto Franc Škufca, Grosuplje, druga je bila Alenka Kuštrin, Logatec, in tretji Jože Cimermančič, Grosuplje. V metanju podkev se je merilo 54 tekmovalcev. Prvo mesto je osvojil Drago Vuleta, Log-Drageromer, drugi je bil Martin Kastelic, Šmartno, in tretji Ilija Tomič, Kočevje. Vsi zmagovalci so dobili medalje in praktične nagrade.

Poleg veteranov so bili na prireditvi vabljeni pripadniki nekaterih enot, ki so med osamosvojitveno vojno delovale na območju takratne občine Grosuplje. To so bile enote 5711/10, 5711/20, 5711/3, Specialna brigada MORiS in pripadniki enote milice z območja Ivančne Gorice. Navedene enote smo na prireditvi odlikovali. Poleg enot so priznanja prejeli tudi nekateri posamezniki, ki so s svojo aktivnostjo pripomogli k boljšemu delovanju združenja. Zlato plaketo OZVVS Grosuplje smo podelili županu občine Ivančna Gorica Jerneju Lampretu, mini tetraeder OZVVS Grosuplje pa sta prejela Viktor Šeme in Franc Markelj.

Predsednik PO Ljubljana - okolica Darko Čop je podelil znak praporščaka ZVVS praporščaku PO Ljubljana - okolica Darku Ogrinu in spominsko plaketo ZVVS radiu Zeleni val za sodelovanje pri uspešni izvedbi veteranskih srečanj. Plaketo je prevzel direktor radia Zeleni val Boris Peterka, ki je tudi predsednik OZVVS Grosuplje.

Slavnostni govornik na prireditvi je bil župan občine Grosuplje Janez Lesjak, opisal je dogodke pred in med osamosvojitveno vojno in se dotaknil tudi današnjih perečih problemov v Slovenski vojski.

Za okusno malico so poskrbeli člani OZVVS Grosuplje, za zabavo pa ansambel Kolovrat, pevski zbor Brinke in zasedba Ritmo Loco.

Na srečanju nas je bilo več kot 350 in imeli smo se lepo. Na koncu smo si obljubili, da se prihodnje leto spet srečamo. Ponovno se bomo imeli lepo ali pa še lepše.

OZVVS Grosuplje

Pred 19 leti je Slovenijo zapustil zadnji vojak JLA

V noči na 26. oktober pred 19 leti je iz koprškega pristanišča odplula ladja z zadnjimi vojaki jugoslovanske vojske, kar je bilo sklepno dejanje v osamosvojitveni Slovenije.

Slovesnosti v počastitev spomina na odhod zadnjega vojaka JLA iz Slovenije v Dvorani generala Maistra v mariborski Kadetnici, ki jo je pripravila Zveza veteranov vojne za Slovenijo v sodelovanju z Zvezo policijskih veteranskih društev Sever, so prisostvovali tudi člani OZVVS Gornja Radgona predsednik Jožef Makovec, člana UO Niko Brus, ki je hkrati predsednik PZVVS Murska Sobota, in Dani Mauko, iz OZVVS Murska Sobota predsednik Valter Baldaš in iz OZVVS Ljutomer predsednik Alojz Filipič, sekretar Marko Milič, praporščak Jože Ladiha, predsednik ZPVD Sever za Pomurje Ciril Magdič, poleg njih pa še ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal, obrambna ministrica Ljubica Jelušič, generalmajor Ladislav Lipič, svetovalec predsednika države za obrambne zadeve, načelnik Generalštaba Slo-

venske vojske Alojz Šteiner, njegov namestnik, generalmajor Alan Geder. Predsednika države Danila Türka tam ni bilo in je zbrane nagovoril v pismu. V njem je med drugim zapisal, da je odhod JLA »vrh osamosvojitvene gore«, dogodek pa velikega pomena, zato »ne sme biti nikoli pozabljen«.

Predsednik ZVVS Janez Pajer je poudaril, da je bila »zmaga veličastna, poraženec pa izjemno močan vojaški stroj JLA«. Prispevek k zmagi je bil vseslovenski, zato bosta zveza veterancev in Zveza policijskih veteranskih društev Sever slovensko vsako leto pripravili v drugem kraju.

Slavnostni govornik, takratni namestnik poveljnika milice dr. Boris Žnidarič, je dejal, da bi si ta prelomni dan zaslužil postati državni praznik, saj je ta dan ob 23.45 neizbrisno zaznamoval slovensko nacionalno samopodobo in se trdno zasidral v nacionalno zavest. Takrat se je v Kopru na malteški trajekt Venus vkrcal zadnji jugoslovanski vojak. Mogoče je reči, da je do polnoči 25. oktobra 1991 slovensko ozemlje zapustil zadnji vojak jugoslovanske armade. S tem smo Slovenci postali popolni gospodarji na svoji zemlji, razbremenjeni in osvobojeni navzočnosti tuje in osovražene vojske in s tem opazovalcev iz Evropske unije.

Slovesnost v počastitev spomina na odhod zadnjega vojaka JLA iz Slovenije v Dvorani generala Maistra v mariborski Kadetnici

V kulturnem programu so nastopili dramski igralec Peter Ternovšek, Brass Band Maribor in APZ Maribor pod vodstvom Zsuzse Budavari Novak.

Dani Mauko
Foto: Dani Mauko

Jesenski izlet veteranov po Gorenjski

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Postojna, ki zajema območje bivših občin Cerknica, Ilirska Bistrica in Postojna, je tudi letos organiziralo tradicionalni jesenski izlet oziroma srečanje veteranov. Odločili smo se, da si letos ogledamo Gorenjsko v vsej njeni lepoti. S tremi avtobusi smo se najprej odpravili v Kropo in si ogledali kovaški muzej. Prijazen domačin nam je predstavil nekdanje zelo težko kovaško življenje v teh krajih. Po kratkem okrepčilu smo se odpravili v Radovljico, kjer smo se prepustili domačemu turističnemu društvu, ki nam je predstavilo vse lepote in znamenitosti svojega mesta. S posebnim zanimanjem smo si ogledali čebelarški muzej. Marsikdo je bil ponosen, ko smo slišali pohvalne besede o rojaku, čebelarju Antonu Žnidariču, ki ima tukaj posebno mesto. Čas je tekkel in morali smo naprej, kajti v načrtu smo imeli ogled protokolarnega objekta Brdo. Bilo je zanimivo in lepo, še posebno naravne lepo-

Udeleženci jesenskega izleta veteranov po Gorenjski

te in stari dvorci. Skupinski posnetek za spomin, in ker smo bili že pošteno utrujeni in lačni, smo se odpravili k Marinšku v Naklo. Tam smo ob dobri hrani in pijači strnili vtise tega dne in ob zvokih ansambla Veteran veselo zaplesali v noč. Čeprav utrujeni, a polni vtisov smo se odpravili domov z mislijo, da se ponovno snidemo naslednje leto.

V. Štefančič

SEVNIŠKI VETERANI NA NOTRANJSKEM Obujanje spominov

Sevniški veterani smo izpeljali ekskurzijo na Notranjsko. Obiskali smo Pivko, ki je tesno povezana z našo osamosvojitvijo izpred 19 let. V Pivki sta Ministrstvo za obrambo RS in Občina Pivka v stari vojašnici, ki izvira iz začetka prejšnjega stoletja, postavila Park vojaške zgodovine, ki veliko svojega prostora namenja prav osamosvojitveni vojni za Slovenijo. Tako smo lahko ob vodstvu vodiča po muzeju spoznali zgodovino Pivke in tega dela Notranjske, videli oklepna vozila iz preteklih vojn, iz dokumentarnega filma izvedeli, kakšen je bil razvoj oklepnikov do danes, in še mnogo drugega. Po ogledu muzeja smo se odpravili na dobro malico v gostilno Marta. Sledil je obisk vojašnice v Pivki. Tam nas je lepo sprejel višji štabni vodnik Matija Kogovšek in nas ob predstavitvenem filmu seznanil s sestavo in delovanjem omenjene vojašnice. Po predstavitvi smo se razdelili v dve skupini. Ena je nadaljevala ogled opreme, strojev in orožja v hangarjih, druga pa je odšla na vadišče Gorica in uživala v vožnji s tankom M-84. Po opravljenih vožnjah ene skupine sta se skupini zamenjali in tako smo v celoti opravili načrtovan ogled in vožnje s tankom. Izlet je bil lepo pripravljen in izveden.

Sevniški veterani obujali spomine na Notranjskem

Zahvaljujemo se pivški vojašnici in podpolkovniku Vladu Bevetku, njenemu poveljniku, za ves trud, ki so ga ta dan za posleni vložili v predstavitev svojega dela. Zahvaljujemo se tudi našemu veteranu Stanku Lazarju iz Tržišča, pobudniku in soorganizatorju izleta, ki ga je tudi uspešno vodil.

Tekst in foto: Jože Zemljak

SLOVENSKA BISTRICA PRED NOVIMI IZZIVI

Uspešno opravljeno delo

V vojašnici Slovenske vojske v Slovenski Bistrici je v marcu potekal redni občni zbor Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Slovenska Bistrica, ki ob navedeni občini združuje še veterane občin Makole, Poljčane in Oplotnica. Tokratni občni zbor je bil tudi volilni, saj je dotedanijima predsedniku in predsedstvu potekel mandat. Udeležbo na občnem zboru so imeli zagotovljeno tisti veterani, ki so poravnali članarino v letih 2009 in 2010; tako je bilo na zbor vabljenih 554 veteranov in veterank, zbora pa se je udeležilo 130 veteranov in veterank. Že prihod na zbor je bil tokrat nekaj posebnega, saj je godba s Spodnje Polskave skoraj vsakemu zaigrala udarno poskočnico. (Slika 1: foto Srečko Štajnbaher)

Občni zbor je poleg poslovnih in proceduralnih obveznosti namenjen predvsem pregledu opravljenega dela v preteklem obdobju. Predsednik Božo Juhart - Jakec je v obširnem poročilu predstavil glavne aktivnosti v štiriletnem

Predsednik Božo Juhart Jakec, sekretar Dražo Pristovnik in častna člana predsedstva Marijan Strehar in Ivan Ferk ob podelitvi priznanj

obdobju. Mednje zagotovo sodi urejanje veteranskega centra v Brinju, ki postaja osrednje zbirališče in prostor aktivnosti veteranov območnega združenja; doslej so ga obiskale številne delegacije območnih združenj iz Slovenije, nekateri obiskovalci pa so bili tudi iz tujine. Pri urejanju centra so ogromno pomagali veterani, veliko zaslug zanj pa gre številnim podjetjem. Urejanje centra še ni končano, veterane čaka še kar nekaj aktivnosti, ki bodo morale biti usklajene s finančnimi zmožnostmi območnega združenja. (slika 2: foto Srečko Štajnbaher)

V preteklem obdobju je bilo vloženega veliko navora tudi za ureditev statusa vojnih veteranov; izvedene so bile številne aktivnosti, da se v združenje vključijo vsi, ki imajo status vojnega veterana, saj je bilo v času osamosvojitvene vojne kar 6 odstotkov prebivalcev teh občin neposredno vključenih v vojne aktivnosti.

Veterani območnega združenja so se vključevali tudi v številne druge aktivnosti, ki so potekale na območju občin. To še zlasti velja za prireditev na območju vojaškega skladišča na Zgornji Ložnici, ki tradicionalno poteka prvo soboto po dnevu državnosti. Veterani so prav tako prisostvovali vsem svečanostim ob spominu na padec Pohorskega bataljona, ob praznikih posameznih občin in državnih praznikih. V zadnjih letih so zelo aktivni pri izvedbi Šarhovega pohoda na dnji teden v aprilu, ki je postal tradicionalna oblika spomina na legendo Pohorskega bataljona. V tem mandatu je združenje kot naslednik nekdane Teritorialne obrambe v osa-

mosvojitveni vojni kljub manjšim političnim zapletom dobi- lo občinsko priznanje.

Tudi družabno življenje je bilo zelo pestro. Ob posameznih piknikih je treba omeniti že tradicionalno ekskurzijo v eno od bivših jugoslovanskih republik (zadnje potovanje je bilo po Makedoniji), ki se je vsako leto udeleži okoli sto vetera- nov.

Z manjšimi razpravami je zbor potrdil poročilo predsedni- ka in ostala poročila po poslovniku. Na zboru so bila pode- ljena priznanja posameznim veteranom za dosedanje delo. (slika 3: foto Srečko Štajnbaher)

Predsedstvo OZVVS Slovenska Bistrica je predlagalo spre- membo poslovnika v tistem delu, ki govori o številu članov predsedstva. Predlagano novo število je bilo deset članov s sorazmerno zastopanostjo občin. Zbor je vodenje član- stva za naslednje obdobje ponovno zaupal Božu Juhartu - Jakcu, člani predsedstva pa so postali Miran Krušič, Srečko Štajnbaher, Jože Lugarič, Saša Vidmar, Mirko Kukovič, Peter Turin, Srečko Lorenčak, Alojz Leskovar, Roman Habjanič in Darko Kodrič.

Novoizvoljeni predsednik se je članstvu zahvalil za zaupa- nje. Od prioritarnih nalog je na generalni ravni opozoril na slab socialni status vojnih veteranov in težave pri pridobiva- nju tega statusa. Med operativne naloge je uvrstil nadaljeva- nje doslej uspešno opravljene obnove centra v Brinju, med posebnimi nalogami pa je treba izpostaviti pripravo zborni- ka, ki je že nekajletna želja veteranov OZVVS Slovenska Bi- strica. Pospešiti je treba aktivnosti za postavitve spominskih plošč na tajnih skladiščih. Med prvimi večjimi aktivnostmi pa je predsednik izpostavil organizacijo športnih iger vete- ranov na državni ravni, ki bo junija v Slovenski Bistrici. Bistri- čani obljublajo, da se bodo potrudili dokazati, da so dobri organizatorji, prav tako bodo po športni plati poskušali do- seči visoko uvrstitev.

Prisotne na zboru so pozdravili gostje iz OZVVS Lenart, Ptuj, Ruše, iz veteranskega združenja Sever, Zveze častni- kov Slovenska Bistrica in ZZB NOB Slovenska Bistrica. Prav tako so novoizvoljenemu predsedstvu zaželeli uspešno delo v novem mandatnem obdobju.

Srečko Štajnbaher

SLOVENSKA ISTRA

7. mednarodno tekmovanje v vojaških veščinah

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Sloven- ska Istra je maja izvedlo že 7. mednarodno tekmovanje v vojaških veščinah. Po svečani otvoritvi tekmovanja v anka- ranski vojašnici, slavnostna govornica je bila ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelušič, za kulturni program pa so po- skrbeli pevci Okteta s Škofij in Trobilni kvintet Slovenske voj- ske, so se trojke tekmovalcev podale iz Hrastovelj proti Čr- notičam.

Pomerila so se moštva vojakov, policije, veteranov, častni- kov, gasilcev in pohodniki Ankaran-Triglav.

Poleg devetih slovenskih ekip so tekmovali nemški policisti enote za boj proti drogam, švicarski, madžarski in hrvaški častniki in po dve častniški in padalski moštvi iz Italije.

Tekmovalci so pretekli približno 17 kilometrov dolgo pot.

Udeleženci 7. mednarodnega tekmovanja v vojaških veščinah

Na devetih prizoriščih tekmovanja so morali med orientacijskim tekom pokazati še znanje iz gašenja požara, premagovanja ovir, streljanja z lokom, paint-balla, meta bombe, topografije, alpskega plezanja, oskrbe ranjenca in streljanja s pištolo. Tekmovanje je potekalo v spremenljivem vremenu, tako da so bili številni tekmovalci pošteno premočeni, nekateri pa so vodni krst doživeli že pri prečanju Rižane, ko so se s splavom prekučnili.

Skupna zmaga je že tretje leto zapored pripadla moštvu Zveze slovenskih častnikov iz Kopra, ki je tako osvojilo v trajno last prehodni pokal tekmovanja. Na drugo mesto so se uvrstili gasilci koprške poklicne brigade, na tretje ekipa Gasilskega društva Pobegi-Čezarji in na četrto madžarski častniki.

Najboljši strelec s pištolo je Dejan Tepeš iz koprške častniške organizacije, drugi je švicarski častnik Carim Giugni, tretji Tomaž Ražman iz ZŠC Koper in četrti nemški policijski speciallec Chris Sokolleck.

Moštveno je bila v streljanju s pištolo najboljša ekipa koprške zveze slovenskih častnikov, drugo mesto je pripadlo združenju švicarskih častnikov iz Bellinzona, tretji so bili vojaki drugega moštva 430. Mornariškega diviziona iz Ankara in na četrto madžarski častniki.

Danijel Božič

Foto: Boštjan Omerza

Konjiški veterani na ekskurziji

V maju se je skupina članov Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Slovenske Konjice odpravila v vojašnico v Slovenski Bistrici, kjer domuje 670. poveljniško-logistični bataljon in kjer so ta dan imeli dan odprtih vrat. Veterani skupaj s predsednikom Ivanom Pavličem so si ogledali predstavljeno oborožitev Slovenske vojske. Najbolj jih je zanimalo medijsko zelo odmevno oklepno vozilo Svarun (Patria). Zelo pa so se razveselili srečanja z vojakom športnikom Miranom Vodovnikom in potežkali njegovo kroglo. Po ogledih so se konjiški veterani odpravili v Vojašnico generala Maistra v Mariboru in obiskali Kadetnico, v kateri so muzej, šola za častnike in poveljniško štabna šola. Tam jih je sprejel stotnik mag. Zvezdan Markovič, jih vodil po prostorih in jih seznanil z dolgoletno zgodovino te zgradbe. Jože Kuzman je stotniku predal prototip zaščitnega jopiča, kot so jih konjiški teritorialci – črni vrage uporabljali med osamosvojitveno vojno leta 1991. Jopič bo našel mesto med eksponati muzeja. Sledil je tretji, najokusnejši del izleta. Veterani so v naselju Vodole pri Malečniku pokušali dobrote turistične kmetije in proslavili rojstni dan veterana Branka Zagomilška.

J. Gumzej

Konjičani odkrili spominsko ploščo MSNZ

V Slovenskih Konjicah so praznovali 20. obletnico organiziranja Manevrne strukture narodne zaščite. Poleg proslave so ta dan odkrili spominsko ploščo akterjem pomembnih

Konjičani odkrili spominsko ploščo akterjem pomembnih dogodkov izpred 20 let

dogodkov izpred 20 let. Plošča je nameščena pred vhodom v nekdanji Dom TO Slovenske Konjice ali, drugače rečeno, pred prostori OZVVS Slovenske Konjice. Projekt MSNZ je nastal na državni ravni in je bil razdeljen na vojaško in policijsko vejo. Prvo srečanje organizatorjev je bilo v Slovenskih Konjicah, ko so se 6. septembra 1990 v hotelu Dravinja sestali Krkovič, Kolenc, Šemrov, Bevc in Miha Butara. Bevc in Šemrov sta v septembru 1990 organizirala MSNZ na pokrajinski in občinski ravni v vseh osmih občinah takratnega širšega celjskega območja.

Zbrane goste, med katerimi so bili ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelušič in načelnik Generalštaba SV mag. Alojz Štajner, predsednik ZVVS Janez Pajer, predsednik veteranskega združenja Sever Miha Molan in drugi, so najprej nagovorili župan občine Slovenske Konjice Miran Gorinšek, predsednik OZVVS Slovenske Konjice Ivan Pavlič in podpredsednik veteranskega združenja Sever za celjsko območje in predsednik odbora Slovenske Konjice Jože Laščak. Ti trije govorniki so slavnostno odkrili spominsko ploščo, ki stoji poleg tiste, ki spominja na še eno izjemno pogumno dejanje teritorialcev, ko so 17. maja 1990 podpisali listino, s katero so zavrnili ukaz o oddaji orožja v skladišča JLA. Slavnostna govornica tega večera je bila ministrica Jelušičeva. Pohvalila je pogum tistih mož, ki so pred 20 leti nosili glavo naprodaj. Po uradnem delu so konjiški veterani ministrici razkazali svoje prostore, ki so eni najlepše urejenih v Sloveniji.

J. Gumzej

SLOVENSKE KONJICE

Domovinska vzgoja na OŠ Pod goro

V aprilu je bil na OŠ Pod goro organiziran tehnični dan. Na ta dan so izvedli evakuacijo otrok in zaposlenih iz šole. To je bil preventivni ukrep ob morebitnem požaru. Poleg tega so v sodelovanju z Območnim združenjem veteranov vojne za Slovenijo Slovenske Konjice izvedli tako imenovano domovinsko vzgojo, tokrat že šestič na tem območju. Poleg

Na OŠ Pod goro so se predstavile službe, ki v različnih situacijah pomagajo občanom.

govornikov in glasbenih točk so se predstavile službe, ki v različnih situacijah pomagajo občanom.

Zbrane je najprej nagovorila vršilka dolžnosti ravnatelja OŠ Pod goro Milena Olup, nato pa še predsednik konjiških veteranov vojne za Slovenijo Ivan Pavlič. Poudaril je, da Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Slovenske Konjice združuje vse, ki so aktivno sodelovali v pripravah na osamosvojitve Slovenije leta 1990 in 1991 in v vojni. V programu dela ima tudi obvezo, da v sodelovanju z osnovnimi in srednjimi šolami pomaga osvetljevati ta čas. S tem želi združenje veteranov prispevati k državljanski vzgoji in domovinskemu ponosu mladih. Mladim so se tokrat predstavili Slovenska vojska in v njenem sklopu skupina pripadnikov 12. gardnega bataljona, skupina 20. motoriziranega bataljona SV iz Celja, skupina 670. poveljniško-logističnega bataljona iz Slovenske Bistrice, Policijska postaja Slovenske Konjice in Policijska uprava Celje, Uprava za reševanje in zaščito iz Celja, gasilci PGD Slovenske Konjice, Gorska reševalna služba iz Maribora, Zveza šoferjev in avtomehnikov iz Slovenskih Konjic, reševalna služba zdravstvenega doma in konjiški Rdeči križ ter medijsko Radio Rogla in Novice. Učenci so si z zanimanjem ogledali posamezne točke, kjer so lahko med drugim preizkusili opremo in kaj povprašali.

Jože Gumzej

Šoštanjski veterani ustanovili svojo veteransko organizacijo

Župan občine Šoštanj Darko Menih podprl ustanovitev Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Šoštanj

Od mnogih udeležencev osamosvojitvene vojne 1991, ki živijo na območju občine Šoštanj in imajo priznan status vojnega veterana, so dalj časa prihajali pobude, hotenja in potrebe za ustanovitev svoje veteranske organizacije, organizacije veteranov vojne za Slovenijo občine Šoštanj, v kateri bi lahko šoštanjski veterani uresničevali skupne interese. Mnogi šoštanjski veterani, ki so bili vse od leta 1998 vključeni v območno veteransko organizacijo Velenje, so v vsem tem času skupnega delovanja prišli do zaključka, da bo delo v svoji organizaciji, ki bo manj številčna, bolj uspešno in učinkovito. Predvsem ti razlogi so vodili veterane Šoštanja, da so se odločili ustanoviti svoje veteransko združenje. Ustanovni zbor združenja je bil 17. septembra 2010 v Šo-

štanju, kjer bo tudi sedež veteranskega združenja. Ustanovni člani so soglasno potrdili novo vodstvo, sprejeli pravila združenja in se dogovorili o nadaljnjem delu. V devetčlansko predsedstvo so bili izvoljeni Leon Stropnik za predsednika, Franc Ravnjak za podpredsednika, člani predsedstva pa so postali Anton Urbanc, Janko Polovšak, Vojko Silovšek, Stanislav Rajšter, Peter Vidmar in Andrej Volk.

Povabilo v novo veteransko organizacijo je bilo poslano preko 260 veteranom vojne za Slovenijo, ki živijo na območju občine Šoštanj, in mnogi med njimi so že prestopili v novo združenje. Seveda bo veteranska organizacija odprta tudi širše za vse tiste, ki bi se želeli priključiti šoštanjskim veteranom.

Poseben poudarek šoštanjske veteranske organizacije bo omogočati članom, da bodo pravočasno obveščeni o vseh dogodkih v državi, ki so kakorkoli povezani z aktivnostmi iz osamosvojitvene vojne 1991. To so državne in lokalne proslave, srečanja, odkritja pomnikov, obletnice dogodkov, v katerih so veterani neposredno sodelovali. Program dela, ki so si ga zastavili za leto 2010/2011, je vsebinsko bogat, namenjen vsem članom združenja in je objavljen na novi spletni strani www.veterani-sostanj.si.

Finančne vire za izvedbo programa dela bodo črpali predvsem iz članarine, prostovoljnih prispevkov in soudeležbe članov ter finančnih zagotovil lokalne skupnosti, donacij in sredstev ZVVS, namenjenih tem dejavnostim, ko bo OZVVS Šoštanj sprejeto v Zvezo veteranov vojne za Slove-

Župan občine Šoštanj Darko Menih s člani vodstva nove veteranske organizacije Šoštanj

nijo. Združenje je formalno ustanovljeno, povsem aktivno pa bo pričelo delovati, ko bo vključeno v Zvezo veteranov vojne za Slovenijo. Še letos bo oddana vloga za včlanitev v Zvezo veteranov vojne za Slovenijo.

OZVVS Šoštanj

10 LET OZVVS ŠTORE

Svečana seja predsedstva veteranov

Veterani iz občine Štore letos praznujemo deseto obletnico ustanovitve območnega združenja. Deset let aktivnega delovanja tega društva je v Štorah pustilo pečat, o njem je bilo že veliko napisanega in povedanega ter predstavljeno v različnih medijih.

Čas beži, nam pa ostajajo spomini. Nekateri so lepi, drugi nekoliko manj. Na koncu pa se ponosno ozremo v preteklost in vidimo, da smo bili na pravi poti.

Po desetih letih delovanja smo imeli svečano sejo predsed-

Za 10 let delovanja OZVVS Štore so podelili v ta namen izdelana priznanja.

stva veteranske organizacije v svojih prostorih na strelišču za zračno puško. Veseli in zadovoljni smo, da lahko to pripravimo na svojem. To je resnično lep občutek. Namen svečane seje predsedstva je bil predvsem v tem, da smo za skupno prehojeno pot in vsestransko pomoč podelili priznanja in odlikovanja. Zelo dobro se namreč zavedamo, da brez finančne pomoči nekaterih ne bi mogli niti preživeti, kaj šele izpeljati kakšen projekt. Teh pa je bilo v Štoreh v desetih letih zelo veliko.

Zato je bilo prav v ta namen izdelano priznanje (na fotografiji), ki ponazarja obris naše občine Štore, v njem pa je veteranski znak. Kra-

sna ideja ob jubileju in tudi promocija naše občine. Ideja za to unikatno priznanje se je porodila našemu praporščaku Marjanu Dobovišku, izdelali pa so ga v celjskem Heledisu. Za požrtvovalno in dolgoletno delovanje sva bila tega priznanja deležna midva z Marjanom.

Ob tem naj zapišem še imena tistih, ki so nam doslej vedno stali ob strani in nam finančno pomagali. To so predvsem družba Štore Steel, Občina Štore, Etra, RM inženiring in nekateri drugi s. p. in nekatera sorodna društva v Štoreh. V znak iskrene zahvale smo se jim oddolžili s priznanji Zveze veteranov vojne za Slovenijo in s svojimi društvenimi priznanji.

S. Križanec

Dvajset let po tem

Z neverjetno naglico se približujemo dvajseti obletnici vojne za Slovenijo. Dolga ali kratka doba, kakor za koga. Za tiste, ki so v tem obdobju na hitro in neupravičeno obogatele, verjetno čas prehitro beži. Nakopičenega bogastva tako ali tako ne bodo mogli nikoli zapraviti. Razen če bo Slovenija postala do te mere pravna država, da v njej ne bodo lovili samo tistih, ki minimalno prekoračujejo hitrost v naseljih, in tistih malih s. p.-jev, ki hirajo zaradi plačilne nedisciplin in dobivajo s sodišč izvršbe, od bank pa opomine in blokiranje računov. Ko pa delavci nekaj mesecev ne dobijo osebnih dohodkov in se jim podjetje ne plačuje v pokojninski sklad, kaj šele da bi dobili plačano kakšno naduro, se za to praktično nihče ne zmeni. Plačilo nadur in dežurstev je v naši državi rezervirano izključno za izbrano in nedotakljivo elito. Vsi ostali morajo praviloma le koristiti ure. Tako pač je.

Za tiste, ki so že leta brez prave zaposlitve, čas zagotovo ne dela. Moja sosedka, po poklicu šivilja, je preživela že sedem stečajev. Začela je s celjskim Toprom, nadaljevala z Elegantom ... Do danes ni dobila niti beliča za odpravnino. Grenak priokus pa ostane in človeku pusti posledice. Tiste tisoče evrov in celo milijonsko odpravnino pa si lahko razdelijo samo »zaslužni«. Svinjarija brez primere.

Skoraj dvajset let že spremljam, kako želijo nekateri posamezniki spreminjati našo zgodovino. To je nezaslišano. Koliko kubičnih metrov zemlje so v teh letih prekopal, da bi našli čim več grobišč in dokazovali nedolžnost pobitih ko-

laborantov. Seveda je madež kolaboracije neizbrisen in nepopravljiv.

Utapljamo se v aferah pa v korupciji, referendumih, interpelacijah, brezposelnosti, spletkah, neomejeni kraji družbenega premoženja in v pohlepu, ki ne pozna več meja. Dostojanstvo malega človeka so poteptali do konca. Včasih sploh ne ločim in ne vem več, v kateri družbeni ureditvi živim. Ko smo julija 1991 odložili orožje, smo bili ponosni, polni upanja, optimizma in hrepenenja po pravični lastni in vsakemu državljanu prijazni domovini. Za marsikoga so vsi ti upi že zdavnaj pokopani.

Daleč od tega, da bi za vse krivil in obsojal samo sedanjo vlado. To se vleče praktično že od osamosvojitvene vojne. Nekateri takratni vodilni politiki so hoteli vse kar takoj razprodati tujcem. Za nacionalni interes je nekaterim prav malo mar, kljub temu da nam sedaj taisti politiki pred volitvami vedno nakladajo o vsemogočih vrednotah.

V teh dvajsetih letih sem se naučil in spoznal ogromno stvari. Zanimivo je opazovati določene kategorije ljudi, ki se na vse načine trudijo izstopati v naši družbi oziroma v novem »družbenem redu«. Želijo biti nekaj več in nad vsemi. Obnašajo se kot papagaji.

»Papagajstvo« je bolezen določenih slojev ljudi.

Najprej so vsi ali skoraj vsi ti, ki jih poznam in imam v mislih, igrali tenis. Igrišča za tenis so po letu 1991 rasla po Sloveniji kot gobe po dežju. To je šlo potem nekoliko iz mode in taisti so si omislili motorne zmaje, nekateri so si nabavili tudi padala. Na vrsto so prišla terenska vozila pa težka motorna kolesa. Kdor ni imel vsega tega, ni bil »in«. Samo da so izstopali v družbi. Zanjih nekaj let nisi veljal nič, če nisi šel vsaj dvakrat letno na morje jadrat. Vsi so jadrjali, ali so na jadrnicah nekateri bruhali zaradi valov ali zaradi alkohola, pa ne vem. A bili so na jadranju. To šteje. Nekaj časa so vsi hodili tudi na bowling. Skratka, vsi, moški in ženske, so »bovlali« in še »bovlajo«. Da se sprostijo po baje velikih naporih v službi. V zadnjem času si pa tako pravi izmeček, če nisi član kakšnega jahalnega kluba in če ne jahaš. Vsi bi radi jahali. Čisto na koncu ne smem pozabiti na golf. Verjetno bi mi nekateri zamerili, če bi jih slučajno pomotoma izpustil. Saj če golfa ne igraš in ne obvladaš, si nepomembna ničla.

Srečko Križanec

Ustanavljanje Slovenske vojske

Vojaška zgodovina mi je bila vedno zelo blizu, pravzaprav jo imam zelo rad, če se izrazim nekako ljubkovalno. V knjigarnah in na mojih knjižnih policah je tovrstne tematike zelo veliko. Ob tem ni naključje, da sem že kar nekaj časa naročen tudi na Vojnozgodovinski zbornik, ki ga izdaja v vojaškem muzeju v Logatcu upokojeni brigadir Janez Švajncer. V Logatcu, kjer domuje upokojeni Janez Švajncer, sem ga doslej v njegovem vojaškem muzeju obiskal samo enkrat. Takrat sem imel priliko in dobesedno privilegij, da sem omejenega gospoda spoznal. Njegov muzej je čudovit in vreden ogleda. Koliko bogatega znanja premore in kakšne vrednosti so na tem mestu, si niti v sanjah ne znam predstavljati. Ti njegovi vojaškozgodovinski zborniki so prava poslastica za nas ljubitelje vojaške zgodovine. Priporočam jih vsakemu veteranu, borcu in ostalim stanovskim kolegom. Upokojeni brigadir Švajncer je v zadnjih letih izdal še nekaj knjig.

Med drugim Poletje 1992, Jesen 1993 in Zima 1994. Te tri knjige toplo priporočam vsem slovenskim veteranom pa tudi ostale njegove, saj gre za izjemnega poznavalca vojaške zgodovine na Slovenskem. Lahko boste spoznali tudi zakulisje ustanavljanja Slovenske vojske in vse igrice, ki so se vzporedno odvijale. 15 mesecev sem bil v JLA, polnih 17 let sem pošteno služil v TO in častno sem branil napadeno domovino, pa šele sedaj vidim in spoznavam, da nisem ničesar vedel in poznal. Ko sem prebral te knjige, sem si o določenih naših politikah ustvaril popolnoma drugačno sliko. Nekateri so me resnično razočarali, vendar je to že druga zgodba.

Moj namen ni, da bi delal reklamo za omenjene knjige. Vendar vam, spoštovani veterani, nikoli ne bo žal, če jih boste prebrali. Ali je s tem naslovom moj članek zadel v črno, niti ne vem, zagotovo pa nas je veliko bivših teritorialcev globoko razočaranih nad sedanjim stanjem v državi, kjer so vrednote tovarištva, medsebojnega spoštovanja in solidarnosti zamenjali kraja, najrazličnejši prevzemi, orožarske afere, potvarjanje zgodovine, korupcija, laž, neomejena hinavščina in pohlep čez vse razumne meje.

S. Križanec

STRELSKO TEKMOVANJE V DOLIČU

8. memorial Jožeta Ervina Prislana

Strelskega tekmovanja v Doliču se je udeležilo 11 ekip območnih združenj veteranov in častnikov.

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Velenje je drugo soboto v oktobru na strelišču Strelske družine Dolič v Gornjem Doliču v občini Mislinja pripravilo že osmo strelsko tekmovanje za memorial Jožeta Ervina Prislana. Jože Ervin Prislan je bil dolgoletni poveljnik 89. Območnega štaba Teritorialne obrambe (OŠTO) Velenje in prvi poveljnik OŠTO Velenje v samostojni Sloveniji. V spomin nanj, na njegovo delovanje ne samo na vojaškem, ampak tudi športno-družbenem področju, ki je pustilo pečat v obdobju njegovega delovanja, so se člani veteranske in častniške organizacije Velenje v soglasju s svojci leta 2003 odločili, da se športni del na tradicionalnih srečanjih veteranske in častniške organizacije poimenuje Memorial Jožeta Ervina Prislana.

Tokratnega tekmovanja se je udeležilo 11 ekip območnih združenj veteranov in območnih združenj častnikov. Turnir so si prišli ogledat tudi gostje, med njimi predstavniki občine Mislinja in mestne občine Velenje, ki je tudi pokrovitelj-

ca tega tekmovanja. Na strelišču se je pomerilo 53 strelcev, ki so dosegli dobre rezultate, kljub temu da gre za občasne strelce z MK-orožjem.

Tekmovalo se je z MK-puško serijske izvedbe, leže iz roke na razdalji 50 metrov, in sicer pet strelcev za poizkus v času petih minut in deset strelcev za oceno v času desetih minut. Najboljši rezultat v ekipni razvrstitvi je dosegla ekipa OZVVS Spodnja Savinjska dolina z 274 krogi, druga je bila ekipa OZVVS Mislinjska dolina z 256 krogi, tretja pa ekipa OZVVS Šmarje pri Jelšah z 233 krogi. Nehvaležno četrto mesto je osvojila ekipa OZVVS Velenje z 229 krogi. V posamični razvrstitvi je bil najboljši strelcec iz OZVVS Spodnja Savinjska dolina Mladen Melanšek s 95 osvojenimi krogi, drugi je bil z 92 krogi Alojz Zagoričnik prav tako iz OZVVS Spodnja Savinjska dolina, tretji pa Viktor Slatinek iz OZVVS Velenje z 88 osvojenimi krogi. Najboljše tri ekipe so dobile pokale in medalje. Prehodni pokal MO Velenje pa je ponovno osvojila ekipa OZVVS Spodnja Savinjska dolina. Istočasno je potekalo tekmovanje v posamični konkurenci za najboljšega strelca iz Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Velenje in Območnega združenja slovenskih častnikov Velenje. Najboljša dva strelca sta bila iz OZVVS Velenje, tretji pa iz OZSČ Velenje. Viktor Slatinek je osvojil zlato medaljo in prehodni pokal, drugo mesto je zasedel Franjo Žučko, tretji pa je bil Franc Oštir.

Po zaključenem tekmovanju so se udeleženci zadržali v prijateljskem klepetu. Vsi so bili enotnega mnenja, da morajo slediti poglavitni želji in nameri, da so ta in podobna tekmovanja najprej namenjena druženju, prijateljstvu, izmenjavi mnenj in izkušnji, šele nato športnemu merjenju.

Z. Zajc

10. spominsko srečanje dobitnikov znaka Golte 1991 in pripadnikov 15. HEB v Cerkljah ob Krki

Ob dnevu 15. helikopterskega bataljona Slovenske vojske je bilo na vojaškem letališču Slovenske vojske v Cerkljah ob Krki že 10. tradicionalno srečanje dobitnikov spominskega znaka Golte 91 in hkrati praznovanje dneva 15. helikopterskega bataljona.

Spomnimo, da sta pilot Jože Kalan in tehnik letalec Bogomir

Udeleženci 10. spominskega srečanja dobitnikov znaka Golte 1991 in 15. HEB v Cerkljah ob Krki

Šuštar pred 19 leti s helikopterjem Gazela SA 341 prebegnila iz takratne JLA v Teritorialno obrambo. To je bilo eno prvih pogumnih dejanj v vojni za osamosvojitve Slovenije, ko je posadka helikopterja Gazela 28. junija 1991 pristala na Golteh nad Mozirjem. To je bilo tudi prvo zračno plovilo v lasti Teritorialne obrambe, zdajšnje Slovenske vojske. Takoj po prebegu je helikopter skrila ekipa delavcev RTC Golte, pomagal pa jim je del enote 133. voda TO KS Bele Vode. Pomembno vlogo in zasluge za to, da helikopterja vse do odhoda JLA iz Slovenije niso odkrili, je imel 89. območni štab TO Velenje. Na pobudo šaleških veteranov so 28. junija 2001 na Golteh odkrili spominsko ploščo in predlagali ta dan za dan 15. helikopterskega bataljona Slovenske vojske. Predstavniki 15. helikopterskega bataljona so dobitnikom znaka Golte 91 razkazali nove pridobitve na letališču Cerklje ob Krki (hangarji za plovila, novi letališki stolp ...), ob zaključku prijetnega druženja pa je namestnik poveljnika 15. HEB major Branko Rek ob prazniku 15. HEB članom OZVVS Velenje Ivanu Omanu, Viktorju Povsodu in Vandji Zajc podelil zahvale za sodelovanje in pomoč pri organizaciji 9. srečanja 15. HEB in OZVVS Velenje, ki je bilo junija 2009 pri planinskem domu na Smrekovcu, kjer so bili podeljeni spominski znaki Golte 1991 133. vodu TO KS Bele Vode in nekdanjim miličnikom PM Mozirje.

Z. Zajc

19. srečanje veteranov in častnikov v Velenju

V spomin na dogodke, ki so se zgodili na naših tleh pred 19 leti, Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Velenje v sodelovanju z veterani društva Sever za celjsko območje in častniško organizacijo Velenje vsako leto organizira družabno srečanje.

Tako so se prvo soboto v septembru ob restavraciji Jezero v Velenju veterani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Velenje, veterani Veteranskega društva Sever – odbor Velenje in častniki Območnega združenja slovenskih častnikov Velenje zbrali na že 19. tradicionalnem srečanju. Slavnostni govornik, direktor generalštaba Slovenske vojske brigadir Vladimir Maher, je v svojem nagovoru izpostavil: »Pred 20 leti, torej leta 1990, ko smo pravzaprav začeli aktivnosti za osamosvojitve Slovenije, in v vojni v letu 1991 se je zgodilo marsikaj. Nekaj dogodkov je bilo prijetnih, veliko več tistih z grenkim priokusom. Sam se najraje spominjam tistih, ki so nam prinesli samostojno državo. In na to smo lahko še posebno ponosni. Zdaj pa je naša naloga ta, da vse dogajanje prenesemo na mlajše generacije, na prijatelje in

Slavnostni govornik na srečanju veteranov v Velenju je bil direktor generalštaba Slovenske vojske, brigadir Vladimir Maher.

tiste, ki se takrat še niso rodili.«

Predsednik Območnega združenja Stane Tepej pa je ob tem izpostavil predvsem dejstvo, da je spomine treba zapisati. »Pišite! Spomini za zdaj ostajajo, a večno ne bodo žive. Zato si jih zabeležite. Stari rek Kar ni zapisano, se ni zgodilo namreč še kako drži.«

Na srečanju so nekatere aktivnosti predstavile enote Slovenske vojske ter enote sistema zaščite in reševanja. Tako so srečanje s tehničnimi zbori tehnike in opreme popestrili vojaki in častniki 20. motoriziranega bataljona 1. brigade iz Celja, protokolarna enota Slovenske vojske, delavci zaščite in reševanja URSZR – Izpostava Celje ter poklicno jedro gasilskega društva Velenje.

Tradicionalno 19. srečanje je spremljal tudi kratek kulturni program. V njem so sodelovali Rudarska godba na pihala Velenje, pevka Aleksandra Cavnik in veteran Branko Gradišnik, ki je predstavil svojo novo skladbo Slovenski veterani. Ob koncu uradnega dela je bilo poskrbljeno še za sproščeno druženje in prešerno razvedrilo.

Z. Zajc

Ministrica za obrambo obiskala občino Velike Lašče

Konec junija je ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelušič skupaj z namestnikom generalnega direktorja Uprave RS za zaščito in reševanje Brankom Dervodelom obiskala turjaški grad in Dom veteranov vojne za Slovenijo v Krvavi Peči in se udeležila slovesnosti Prostovoljnega gasilskega društva Velike Lašče ob prevzemu novega gasilskega vozila.

»Za gasilce je poleg dobre usposobljenosti in organiziranosti izredno pomembna prav učinkovita in dobra oprema,« je

Dr. Ljubica Jelušič obiskala Dom veteranov vojne za Slovenijo v Krvavi Peči

zbrane nagovorila ministrica za obrambo in pohvalila podporo, ki jo občina nudi gasilski dejavnosti. Gasilec in gasilcam se je ministrica za obrambo zahvalila za vso podporo, ki so jo v času osamosvojitvene vojne na območju občine zagotavljali prebivalcem in enotam TO. V spomin na te dogodke je na gasilskem domu na Karlovici, kjer so takrat skrivali eksplozivna sredstva, spominska plošča.

Pred slovesnostjo si je ministrica ogledala turjaški grad in v spremstvu župana občine Velike Lašče Antona Zakrajška Dom veteranov vojne za Slovenijo v Krvavi Peči in se seznanila o dejavnosti Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Velike Lašče. V času osamosvojitvene vojne je bil tam eden večjih zbirnih centrov v Sloveniji za prebežnike iz nekdanje JLA. Naloga 63. čete, ki je delovala na tem

območju, je bila zavarovati ta center, kamor je v obdobju osamosvojitvene vojne vsakodnevno prihajalo večje število ljudi. Ministrica za obrambo je predsedniku OZVVS Velike Lašče Dušanu Hočevarju čestitala za izjemno delo veteranov in jih podprla pri njihovih načrtih, ki jih imajo z veteranskim domom. Veterani so v domu v sodelovanju z Vojaškim muzejem Slovenske vojske uredili zbirko orožja in kronološko razstavo fotografskega in drugega materiala v spomin na dogodke izpred 19 let.

OZVVS Velike Lašče
Foto: Aleksandra Pelko, MORS

NEKDANJI PREDSEDNIK MILAN KUČAN
KRITIČNO O HLASTANJU PO OBLASTI

Veterani in Kum 2010

Na Kumu je bila ob 19. obletnici vojne za Slovenijo in dnevu državnosti osrednja slovesnost, ki tradicionalno vsako leto poteka v organizaciji pokrajinskega odbora ZVVS Zasavje. Na tokratni bi moral biti slavnostni govornik predsednik RS in vrhovni poveljnik SV dr. Danilo Türk, a je nekaj dni pred prireditvijo na Kumu dobil vabilo za obisk naših nogometašev, ki so takrat igrali na SP v Južni Afriki, in ogled tekme z ZDA. Predsednik RS je zato predsednika OZVVS Marjana Dolinška povabil na razgovor v kabinet predsednika vlade in razložil nastali položaj ter zagotovil, da se bo slavnostnega dogodka na Kumu zagotovo udeležil leta 2011, ob 20. obletnici vojne za samostojno Slovenijo. Namesto aktualnega predsednika RS se je letošnjega slavnostnega dogod-

Skupina zasavskih veteranov v družbi z Milanom Kučanom, nekdanjim predsednikom RS

ka udeležil in zbranim na Kumu spregovoril nekdanji predsednik RS Milan Kučan. S svojim obiskom so prireditve na Kumu počastili tudi svetovalec predsednika RS za obrambo in vojaške zadeve generalmajor Ladislav Lipič, predsednik ZVVS Janez Pajer, Predsednik ZSČ podpolkovnik Miha Butara, predstavniki vseh sorodnih domoljubnih veteranskih organizacij iz Zasavja in župani občin Zagorje, Hrastnik in Trbovlje.

Povezovalka programa na Kumu Romana Beravs je s svojo pripovedjo o osebni izkušnji doživetja napada na Kum segla do srca vsem na prireditvi in s čustvenim pričanjem slehernega prebivalca okoliških zaselkov in mest v soteskah pod Kumom spomnila, kakšen strah so med ljudmi povzročila letala s svojim napadom na Kum.

Milan Kučan je izrazil zahvalo vsem, ki so se leta 1991 z orožjem v roki postavili po robu agresorju, še posebej pa se je zahvalil tistim, ki so bili ob napadu letal na Kumu z namenom, da branijo in obranijo zasavskega očaka.

Nekdanji predsednik RS, ki še vedno uživa velik ugled in spoštovanje med Slovenci, je kritično spregovoril tudi o današnji politični situaciji v naši državi. Še zlasti kritičen je bil do tistih, ki ob hlastanju po oblasti ne izbirajo sredstev in sejejo razdor med državljani.

Na prireditvi so bila podeljena priznanja za pomoč in požrtvovalnost pri delu OZVVS Zasavje. Predsednik ZVVS Janez Pajer je zlato plaketo podelil Občini Hrastnik in Občini Zagorje. Zlato plaketo za požrtvovalno delo je prejel tudi član predsedstva OZVVS Zasavje Emil Bovhan. Predsednik OZVVS Zasavje Marjan Dolinšek pa je zaslužnim posameznikom podelil srebrna in bronasta priznanja za požrtvovalno delo.

K svečanosti prireditve na Kumu so veliko prispevali tudi številni praporščaki veteranov, borcev za vrednote ZB NOV, veteranov združenja Sever, veteranov ZVVS in Zveze slovenskih častnikov.

Tekst in slika: M. A. Š.

ZASAVJE

10. teniško prvenstvo dvojic ZVVS

V Hrastniku je v začetku septembra potekalo jubilejno 10. teniško prvenstvo dvojic Zveze veteranov vojne za Slovenijo, ki ga vseskozi organizira OZVVS Zasavje. Na prvenstvu je sodelovalo okrog 40 veteranov.

Merjenja športnih spretnosti v tenisu sta si poleg veteranov OZVVS Zasavje ogledala član predsedstva ZVVS Zdenko Terpin in predsednik komisije za šport pri ZVVS Adi Vidmajer.

Po hudih bojih sta prvenstvo osvojila Zdravko Korotaj iz OZVVS Spodnja Savinjska dolina in Izidor Sirše iz OZVVS Zasavje, drugo mesto je pripadlo Romanu Temetu iz OZVVS Ptuj in Bojanu Račniku iz OZVVS Spodnja Savinjska dolina, tretje mesto pa sta si priborila Ljubo Roglevski iz OZVVS Zasavje in Franci Šmit iz OZVVS Zgornja Gorenjska.

Adi Vidmajer je ob zaključku prvenstva organizatorju OZVVS Zasavje v svojem nagovoru izrekel oceno odlično.

A. Šutar

Foto: Anton Šutar

Udeleženci 10. teniškega prvenstva dvojic Zveze veteranov vojne za Slovenijo Zasavje 2010

ZGORNJE POSOČJE

Veterani Posočja strelci s pištolo

Veterani OZVVS Zgornje Posočje smo letos ponovno dokazali svoje vsestranske aktivnosti tudi z udeležbo na tekmovanju v streljanju s pištolo kalibra 9 mm na strelišču Lopata Športnega strelskega društva Most na Soči v Tolminskem

Veterani OZVVS Zgornje Posočje na tekmovanju v streljanju s pištolo na strelišču Lopata Športnega strelskega društva Most na Soči

Lomu. Na že tradicionalno strelsko tekmovanje veteranov Zgornjega Posočja smo povabili še veterane združenja Sever in OZVVS Kanal. Pod budnim nadzorom vodje tekmovanja Staneta Bratuža in njegovih pomočnikov iz vrst veteranov je streljanje s pištolo v več kategorijah potekalo varno in strokovno. Kljub temu da za strelno orožje primemo le še redko, smo veterani z zavidljivimi rezultati tudi tokrat dokazali, da še nismo za staro šaro in smo še vedno pripravljene za vsako akcijo. Ob koncu tekmovanja so najboljši dobili simbolična priznanja, vsi udeleženci pa so se zadržali na družabnem srečanju s gostitvijo.

OZVVS v kategoriji na 20 m	Sever v kategoriji na 20 m
1. Zdenko Čopi	1. Miran Drole
2. Egon Kranjc	2. Števan Beguš
3. Renato Žagar	3. Igor Vouk

J. Valter

Boris Pahor v Radovljici

Zadnji majski dan je bil na obisku v Radovljici akademik, pisatelj in borec za slovensko manjšino v Italiji Boris Pahor iz Trsta. Leta 1913 rojeni avtor nepozabnega dela Nekropola je leta 1920 kot komaj sedemletni deček gledal, kako je gorel slovenski Narodni dom v Trstu, na lastni koži je izkusil najbolj mračne evropske totalitarizme in preživel morijo zloglasnega Dachaua. Na povabilo Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Zgornja Gorenjska je zbranim v Linhartovi dvorani v Radovljici govoril o svoji življenjski poti in Slovencih skozi čas, o začetku slovenske tragedije oziroma koncu slovenske enotnosti. Med drugim je spomnil, da nam manjka zavesti o slovenskem človeku in da je treba predvsem mladim spregovoriti o nacionalni zavesti ter

Boris Pahor z veterani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Zgornja Gorenjska

o vlogi in pomenu slovenske manjšine. Na srečanju je zapel veteranski pevski zbor Zgornja Gorenjska, Boris Pahor pa si je zatem ogledal veteranski dom v Radovljici in se fotografiral s člani zbora in podpredsednikom ZVVS in radovljiškim županom Jankom S. Stuškom.

R. K.

ZGORNJA GORENJSKA

Spominska slovesnost združenj veteranov in Sever na Jezerskem vrhu

Slavnostni nagovor je imel podpredsednik gorenjskega združenja Sever Jože Mancin.

Na Jezerskem vrhu se vsako leto ob dnevu državnosti spomnimo tudi na dogodke v letu 1991, ko je bil izvršen vojaški napad na mejni objekt. To je bil tudi prvi topovski napad na avstrijski državnomejni objekt, ki ga je jugoslovanska vojska obstrelila in prestrelila. To je bil hkrati prvi napad jugoslovanskih vojakov na sosednjo državo Avstrijo. Evropa se je tudi na osnovi tega dejanja zdramila. Na sliki so jezerski lovci veterani iz časa osamosvajanja Slovenije, člani LD Jezersko, od leve: starešina Franci Ekar, član Dušan Šemrov in brata Miloš in Tone Zupančič, ki se vsako leto udeležijo teh slovesnosti na Jezerskem vrhu. Lovska družina je tudi vsestransko aktivna, pri čemer je še posebej izpostavljeno območje državne meje, po kateri v dolžini skoraj 24 km poteka lovska meja. Velikokrat je poudarjeno, da divjad ne pozna meja in da smo prav lovci dolžni skrbeti za pravična lovska upravljalna sožitja.

FESTIVAL MIRU

II. ŠARHOV POHOD PO POTEH POHORSKEGA BATALJONA

Spoštovane veteranke in veterani!

Dovolite, da vas seznamimo z mirovniško akcijo, ki jo tradicionalno pripravljamo pri Treh kraljih na Pohorju vsako leto v aprilu – dan pred slovenskim državnim praznikom – dnevom upora slovenskega naroda. Prireditev nosi ime FESTIVAL MIRU in vključuje III. Šarhov pohod po poteh Pohorskega bataljona.

Pohod poteka po trasi Trije kralji-Črno jezero-Osankarica-poslednje bojišče bataljona in nazaj po cesti do Treh kraljev.

Pri organizaciji skušamo integrirati najširše društvene potenciale: Zvezo borcev NOB, veteranske organizacije, policijska združenja Sever, planinska in turistična društva, občine, ki se razprostirajo na najširšem teritoriju Pohorja, posamezne šole in vrtce ter predvsem medije, ob tem namreč pripravljamo pod velikim šotorom javno radijsko oddajo Radia Maribor. Slavnostni govorniki so

bili ministrica za obrambo RS dr. Ljubica Jelušič, načelnik generalštaba generalmajor SV mag. Alojz Šteiner in bivši predsednik RS Milan Kučan.

Celotno dogajanje ima izrazit domovinskovzgojni pomen in je namenjeno predvsem mladim – osnovnošolcem in srednješolcem kot del domovinske vzgoje.

Temeljni namen akcije, pohoda in Festivala miru, so mirovniška kultura, mir kot vrednota, uporništvost kot moralna kategorija, uporništvost kot atribut narodovega preživetja, ponosa in samozavesti, kot del kontinuiranega občanskega poguma. Vse to pa naj se tvorno inspirira v vrednotah partizanstva (celovitega upora proti nacifašizmu) in celostnega boja Slovencev za emancipacijo (Slomšek, Maister, NOB 1941-45, osamosvojitvena vojna 1991). Mirovniška kultura stremi predvsem k dialoščnosti v vsakodnevem življenju, k sočutju, enakim razvojnim možnostim - zlasti mladih, k solidarnosti, prijaznosti in naklonjenosti v medosebnih odnosih in predvsem k miru v naših srcih in v dušah!

Dobrodošli
pri Treh kraljih na Pohorju aprila 2011

Božo Juhart - Jakec,
predsednik OZVVS Slov. Bistrica in POVŠP

hse Moč energije

Za energične meje ne obstajajo.

Električna energija povezuje svet. Z njo trgovamo daleč prek meja Slovenije. Z uresničevanjem naše razvojne strategije postajamo pomemben člen elektroenergetske oskrbe na področju Srednje in Jugovzhodne Evrope. Tak položaj nam omogoča dejavnejše sodelovanje pri oblikovanju tujih trgov z električno energijo in doseganje ustrežnejše strukture energetskih virov. S tem zmanjšujemo tveganje za uspeh poslovanja.

www.veteranclub.org

KLUB VETERAN

ZVVS in združenje Sever sta se v letu 2008 lotila realizacije projekta KLUB VETERAN. To smo članice in člani Zveze veteranov vojne za Slovenijo (ZVVS) in Zveze policijskih veteranskih društev Sever ter skupina podjetij in ustanov, ki nam za svoje izdelke in storitve nudijo poseben popust. Naš dolgoročni cilj je tudi, da se nam v klubu pridružijo veteranske organizacije drugih držav, ki so članice Svetovne veteranske federacije (WVF).

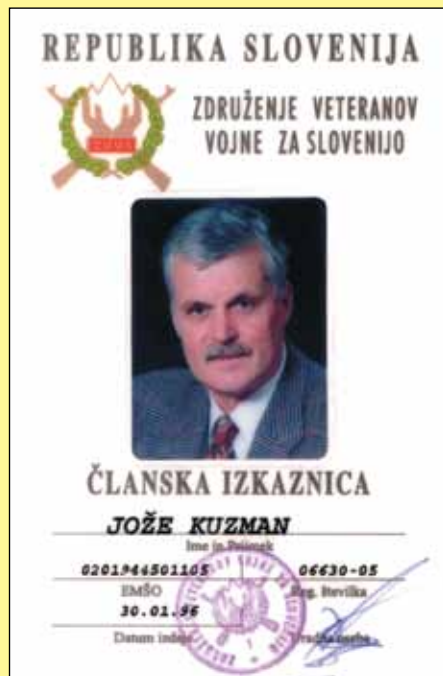
Cilj ustanovitve KLUBA VETERAN je bil, da se veteranke in veterani med seboj čim bolj spoznamo, da spoznamo svojo domovino Slovenijo, njeno zgodovino in življenje v njej. Želimo postati prijatelji tudi z vojnimi veterani drugih držav, spoznati njihovo zgodovino in življenje, vse z iskreno željo po miru, kajti nihče ne more o miru govoriti bolj zgovorno kakor tisti, ki so se zanj borili.

DELOVANJE KLUBA VETERAN

Vsak član ali članica lahko na sedežu svojega OZVVS zaprosi za **brošuro KLUBA VETERAN** s seznamom ponudnikov in posebno **kartico ugodnosti**, na katero si bo vpisal **svoj priimek, ime in člansko številko**. **Popust bo veteran/-ka uveljavljal/-a le s svojo člansko izkaznico in kartico ugodnosti, ki ne bo prenosljiva**. Vsi ponudniki so se s posebnim Sporazumom o sodelovanju z ZVVS obvezali, da bo njihov popust (od 10 % naprej) veljal najmanj 5 let. **Ponudniki ugodnosti imajo na vidnih mestih nalepljeno nalepko KLUBA VETERAN**.

Člani ZVVS in člani Zveze policijskih veteranskih društev Sever prejmejo kartico in brošuro brezplačno.

ČLANSKA IZKAZNICA VETERANA

KARTICA UGODNOSTI KLUBA VETERAN

Kartica ugodnosti - 1. stran

Kartica ugodnosti - 2. stran

SPLETNA STRAN KLUBA VETERAN

Vse spremembe, dopolnitve novih ponudnikov podjetij, ustanov, ki veteranom nudijo poseben popust, in druge informacije so sproti objavljene na spletni strani Kluba Veteran.

Drago Hiršl

5. 11. 1947–29. 5. 2009

Pred boleznijo in prezgodaj je klonil naš član in prijatelj Drago Hiršl. Naše vrste je zapustil veteran vojne za Slovenijo, član območnega združenja Murska Šobota. Kot kurir je bil aktivni udeleženec osamosvojitvene vojne, za kar je tudi prejel priznanje Zmagali smo. Našega člana smo veterani s praporom pospremili na njegovi zadnji poti na pokopališču v Murski Šoboti. Veterani mu še zadnjč izrekamo HVALA. Naj mu bo lahka prekmurska zemlja.

OZVVŠ Murska Šobota

Jože Tišler - Javornik

1934–2009

Tiho, brez slovesa nas je 26. 8. 2009 zapustil veteran vojne za Slovenijo in pripadnik MŠNZ Jože Tišler – po domače Javornikov Jože. Jože je bil od svojih mladih let zapisan naravi, skrbi za divjad in lovu. Njegov rod se je v težkih življenjskih razmerah na visokogorski kmetiji izoblikoval v klene, ponosne in zavedne domoljube. V času priprav na vojno smo Jožetu zaupali hrambo večje količine streliva. Nalogo hranjenja na svojem domu je opravil odgovorno, svojega pogumnega dejanja pa nikoli ni posebno izpostavljaj. Kljub hudci bolezni v zadnjih letih se je polni optimizma in dobre volje z veseljem udeleževal veteranskih srečanj.

Jože, ostal nam boš v trajnem spominu kot pokončen mož neuklonljivega duha, v odločilnih zgodovinskih trenutkih si prispeval nemajhen delež na poti osamosvajanja in postavljanja temeljev slovenske državnosti.

OZVVŠ Tržič

Cvetje Eli

CVETLIČARNA S 40-LETNO TRADICIJO!

**DOLGOLETNE IZKUŠNJE IN VLAGANJA
V NOVA ZNANJA SO GARANCIJA
KAKOVOSTNIH IN INOVATIVNIH
CVETLIČARSKIH STORITEV:**

- VEZANJE ŠOPKOV ZA RAZLIČNE PRILOŽNOSTI,
- ŽALNA FLORISTIKA; venci, aranžmaji, šopki, sveče...
- POROČNA FLORISTIKA; šopki, aranžmaji, okrasitev avtov, dvoran in cerkva...
- NASADI LONČNIC; pester izbor sobnih rastlin in drugih trajnic skozi celo leto,
- STROKOVNO SVETOVANJE; izobražen kader na področju cvetličarstva in agronomije.

Dragotina Seliškar s.p., Zaloška cesta 46, 1110 Ljubljana
Cvetje.eli@siol.net, Tel.: 015426150, 015246375, Fax: 015426155

Vlado Mešiček

1948–2010

Šredi ustvarjalnega zanosa je kruta bolezen iz naših vrst iztrgala veteranskega tovariša Vlada Mešička z Blance.

V osamosvojitveni vojni za Slovenijo je bil med organizatorji obrambnih priprav v krajevni skupnosti Blanca, kjer je tudi sodeloval pri organizaciji in delovanju narodne zaščite. Z izkušnjami, pogumom, osebnim zgledom in prikljubljenostjo med tovariši je uspešno izvedel vse potrebne aktivnosti pri varovanju pomembnih objektov in naprav v KŠ. Bil ustanovni član Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Ševnica in njegov prvi sekretar. Zahvaljujemo se mu za njegov pogum, odločnost in prispevek v osamosvojitveni vojni.

Vlado nam bo ostal v trajnem spominu kot iskren prijatelj, domoljub, bojni tovariš in človek, ki si je z delom in poštenim tovariškim odnosom med svojimi sodelavci ustvaril zaupanje in ugled.

Švojcem in njemu dragim izrekamo iskreno sožalje.

Veterani OZVVŠ Ševnica

Bojan Štibernik

1953–2010

Mnogo prezgodaj nas je zapustil naš član Bojan Štibernik. V osamosvojitveni vojni je sodeloval kot pripadnik Teritorialne obrambe.

Pred leti se je včlanil tudi v naše združenje. Našega člana smo s praporom pospremili na njegovi zadnji poti.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

OZVVŠ Ljubljana

Marjan Vidmajer

1954–2010

Iztekla se je življenjska pot Marjana Vidmajerja, našega veteranskega prijatelja in člana OZVVŠ Slovenska Bistrica. Hvaležni smo mu za njegov prispevek k utrjevanju veteranske organizacije in ga bomo ohranili v lepem spominu.

OZVVŠ Slovenska Bistrica

Anton Drah

1952–2010

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je zapustil naš član Anton Drah z Blanca. V osamosvojitveni vojni za Slovenijo je sodeloval pri varovanju objektov v KŠ Blanca.

Ohranili ga bomo v trajnem in lepem spominu.
OZVVŠ Ševnica

Tebi, Marjan Vidmajer, dragi brat po orožju, prijatelj, ki si odšel!

Ob vedenju, da obstaja čudovit, skrivnosten zakon narave, da tri reči, po katerih človek najbolj hrepeni, in sicer srečo, svobodo in duševni mir, vedno pridobimo tako, da jih podarimo nekemu, ki ga imamo v srcu radi, sem jaz izbral tebe. Tebe, ker sem te neizmerno cenil, spoštoval in te nosim v najglobljem kotičku srca. Vanj sem te shranil takrat, ko sem te prvič srečal. Skupaj sva se odzvala, ko je J(L)A potrebovala kadre na državni meji. Ko si se rodil, nisem bil zraven, bil si z njimi, svojimi ljudmi. Takrat, ko si bil z mano pri rojevanju jutra, ko sva bila 23. maja v Pekrah, in takrat, ko smo bili vsi iz 710. UC skupaj v Kočevski Reki, ko je kazalo, da se sonce odpravlja spat, da bo za vedno ugasnilo. Ob agresiji J(L)A na našo ljubo domovino si pomagal sektorju 9 RSLO, bil si neizčrpen vir podatkov. V goreči želji, da kar najbolj pomagaš domovini, sektorju 9, si v svoji hiši mame Ančke v Slovenski Bistrici zbral vse, ki so sodelovali z obveščevalnim sektorjem in bili iz Slovenije Bistrice. To so ti nekateri zamerili, in sicer tako zelo, da ti, čeprav si bil pred osamosvojitveno vojno pri OŠTO v Slovenski Bistrici poveljnik zaščitnega voda, niso dodelili častniške dolžnosti.

Odpusti jim, Marjan, jaz sem jim že, saj so ljubezen, spoštovanje in odpuščanje tisto pravo, vse drugo sta lažen blišč in beda.

Čeprav sva vstajala vsak iz svoje postelje, vsak v svoji sredini, pila prve jutranje kave vsak s svojimi, ki so bili okoli naju, sva bila in sva še del neke zgodbe o uspehu, zgodbe o pomladi, ki pa ni bila navadna pravljica, bila je nekaj več. Skupaj s prijatelji, svojci, z drugimi soljudmi, sva potopis nekega življenja, ki ga pišejo bogovi; eni se pač imajo za bogove. Življenje, usoda. Bila sva someščana, soborca, prebivalca vesolja, državljana lepe Slovenije.

Vedno bolj ugotavljam, da to, da sem te spoznal, ni nekaj nepomembnega, nekaj tako za sproti, kot spoznaš mnogo ljudi, a se jih po letu dni ne spomniš več. To, da sem te spoznal, je čast. Zakaj? Preprosto zato, ker si bil nekaj posebnega, nekaj nevsakdanjega v tem včasih pustem in turobnem, drugič razgibanem in zanimivem svetu. Skratka, bil si človek, ki ga je preprosto treba imeti rad in ne sme biti nikoli pozabljen. Jaz te 'zaziher' ne bom nikoli pozabil.

Tvoj prijatelj
Franci DULKO

Kako boli takrat, ko prijatelji
odhajajo od nas za vedno
in v nas puščajo bol, praznino,
temnejšo od najbolj črne
noči.

Vzpenjajo se med oblake,
zakrivajo jih meglice,
počivajo na svetlobi lune,
k nam se vračajo samo v spominu.

Bol takrat para dušo, srce
in tako temačno je vse,
tako, kot da padamo v brezna,
iz katerih ni vrnilve,
tako je kot težka nočna mora.

O, kako takrat boli,
ko ostanemo sami,

takrat še sonce ugasne
in ni več sijaja lune.

V spomin prijatelju stotniku Marjanu Vidmajerju

HELEDI'S

KERSNIKOVA 17, 3000 CELJE

Telefon: 386/03 428 26 30, 386/03 428 26 12, 386/03 428 26 13, 386/03 428 26 28
Fax: 386/03 428 26 20, 386/03 428 26 21

<http://www.heledis.si>

E-mail: heledis@siol.net

**pokali
medalje
značke
plakete**

**Predelava barvnih
in plemenitih kovin,
plastike.
Izdelava vseh vrst
embalaže, oprema
lokalov.
Obdelava različnih
materialov -
graviranje, galvana
emajliranje ...**

Ivan Zupanc

1962–2010

Tragična usoda je iz naših vrst iztrgala sredi najlepših let Ivana Zupanca. V vojni za samostojno Slovenijo se je izkazal kot velik domoljub, ki zna ljubiti svojo domovino. Izgubili smo dobrega tovariša in prijatelja.

Ostal nam bo v večnem spominu!

OZVVŠ Celje

Jožko Vodopivec

1948–2010

V torek, 12. oktobra 2010, smo se na pokopališču v Ajdovščini za vedno poslovili od dolgoletnega člana našega OZVVŠ, praporščaka, planinca, radioamaterja, filatelista, numizmatika in velikega tovariša Jožka Vodopivca. Jožko se je rodil 20. avgusta 1948 v zavedni kmečko-delavski slovenski partizanski družini v Dornberku.

Vsa delovna leta je posvetil Iskrni Avtoelektriki v Šempetru pri Novi Gorici, kjer se je tudi upokojil.

Jožko se je aktivno vključeval v izvajanje najrazličnejših nalog kot radioamater, numizmatik, filatelista, akvarist, planinec, veteran vojne za Slovenijo, praporščak OZVVŠ in pridružen član ZZB NOV za vrednote NOB Ajdovščina.

V KŠ Žapuže je sodeloval pri različnih nalogah.

V času priprav na osamosvojitveno vojno in v vojni leta 1991 je bil namestnik poveljnika enote za zveze pri občini Ajdovščina.

Do vključitvi v OZVVŠ Ajdovščina in Vipava je aktivno sodeloval pri vseh večjih nalogah združenja, od leta 2002 pa do smrti je bil glavni praporščak OZVVŠ.

Š posebnim ponosom se je udeleževal spominskih pohodov s Dokljuke in Nanosa na Triglav.

Bil je redni udeleželec ključnih aktivnosti v organizaciji OZVVŠ in ZZB za vrednote NOB.

Špoštovani Jožko, dnevi, ki smo jih skupaj preživeli - to niso dnevi, ki so minili, temveč so dnevi, ki si jih bomo zapomnili.

Veterani območnega združenja Ajdovščina in Vipava se ti zahvaljujemo za prispevek v osamosvojitveni vojni in za delo v združenju.

Ohranili te bomo v lepem spominu.

OZVVŠ Ajdovščina in Vipava

Darko Peršolja

1949–2009

V začetku julija, ko so Brda polna rdečih češenj, smo se veterani za vedno poslovili od človeka, tovariša, prijatelja, podčastnika, spoštovanega in zaslužnega pripadnika Teritorialne obrambe, bojevnika in veterana. Zahrbtina bolezen mu ni dovolila, da bi okusil letošnji slastni sadež, ki je v svoji simboliki pojem Brd, ki jih je imel tako rad. Dobrešali ga bomo ob vseh naših aktivnostih, saj je bil človek dejanj in vedno pripravljen priskočiti na pomoč. Švojo pripadnost domovini Sloveniji je izražal tudi z vsakoletno prisotnostjo ob dvigu državne zastave v Parku miru na Šabotinu ob dnevu državnosti, saj je tako obujal spomine na leto 1991, ko je prav tako sodeloval pri dvigu slovenske zastave, ki je prvič zaplapolala in bila vidna daleč naokrog.

Žal je letos le v mislih bil z nami.

Šlava njegovim dejanjem. Trajno ga bomo ohranili v lepem spominu.

OZVVŠ Veteran Nova Gorica

Šekcija Brda

Stanislav Štariha

1951–2010

Nenadoma in mnogo prezgodaj nas je zapustil naš član Stanislav Štariha iz Bušnje vasi pri Metliki.

V osamosvojitveni vojni je sodeloval kot pripadnik Teritorialne obrambe in si tako pridobil status vojnega veterana. Dred leti pa se je včlanil tudi v naše območno združenje veteranov vojne za Slovenijo.

Belokranjski veterani smo ga s praporom pospremili na zadnji poti. Trajno ga bomo ohranili v lepem spominu.

OZVVŠ Bela krajina

Vinko Eršte

1943–2010

OZVVŠ Grosuplje je spet izgubilo enega od svojih članov. Na pragu poletja je umrl naš član Vinko Eršte.

Vinko Eršte je bil naš član od ustanovitve združenja. Bil je aktiven, vedno pripravljen pomagati, vendar mu je zadnja leta to preprečila bolezen. Boril se je, vendar je nazadnje klonil in se poslovil.

Vinko je bil že pred osamosvojitveno vojno zaposlen v Občinskem štabu Teritorialne obrambe Grosuplje, v času osamosvajanja Slovenije pa je bil načelnik štaba TO Grosuplje. Švoje delo je opravljal vestno in zavzeto, bil je velik borec za samostojno Slovenijo.

Od našega Vinka smo se poslovili 1. julija 2010 na pokopališču v Grosupljem, pripravili smo mu veteranski pogreb.

Vsem je bilo težko ob tem slovesu, najhujše seveda njegovi družini, ženi Julijani, hčerkama Karmen in Nataliji, vnukom in drugim sorodnikom.

Z družino Vinka Eršteta iskreno sočustvujemo, njemu pa želimo miren počitek v slovenski zemlji, ki jo je imel tako rad.

OZVVŠ Grosuplje

Boris Veber

1958–2010

Kruta usoda nam je iz naših vrst prehitro iztrgala veterana in prijatelja. Bolezen je bila močnejša od vseh bojev, skozi katere je vedno izšel kot zmagovalec. Za sabo je pustil še preveliko nedokončanih načrtov in sanj. Izgubili smo zvestega veterana in dobrega prijatelja.

OZVVŠ Celje

Dobrivoje Cekič

1945-2010

Nepričakovano se je iztekla življenjska pot našega veterana, prijatelja in tovariša. Bolezen je ponovno dokazala moč nad voljo do življenja, ki si ga tako neizmerno ljubil. Ljubil si tudi svojo in našo domovino Slovenijo, za katero si skupaj z nami bil pripravljen dati tisto, kar ti je kruta usoda vzela.

Ohranili te bomo v najlepšem spominu!

OZVVŠ CELJE

Boris Cutrata

1945-2010

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je zapustil naš član Boris Cutrata iz Kamnika.

V osamosvojitveni vojni za Slovenijo je kot pripadnik Narodne zaščite sodeloval pri varovanju objektov v KŠ Kamnik - center. Ohranili ga bomo v trajnem in lepem spominu.

OZVVŠ Kamnik

Franc Klasinc

1939-2010

Tiho nas je po hudi boleznini mnogo prezgodaj zapustil naš član Franc Klasinc. Svoje delovanje je v osamosvojitveni vojni izvajal odgovorno in s tem dokazal, da je veliki domoljub in zvest svojemu prepričanju, saj je neizmerno ljubil svojo domovino Slovenijo. Ohranili ga bomo v trajnem in lepem spominu!

OZVVŠ Celje

Alfonz Kumer

1942-2010

Ob prebujanju pomladi nas je mnogo prezgodaj zapustil prijatelj, tovariš in soborec, med prijatelji FONZI. Bil je ugleden in zaslužen član našega združenja, kar je dokazal z opravljenimi nalogami na naših srečanjih.

Svoje pozitivne lastnosti in vrednote ter ljubezen do domovine je izkazoval na vseh področjih svojega dela in udejstvovanja.

Ostal nam bo v večnem spominu!

OZVVŠ CELJE

Ivan Predalič

1958-2010

Šredi pomladi nas je pretresla vest, da je bolezen premagala našega člana Ivana Predaliča iz Špodnje Šlivnice pri Grosupljem.

Dokojni Ivan si je izbral poklic trgovca in tako je bil nekaj časa zaposlen v podjetju Autocommerce v Ljubljani. Bil je priden delavec in dober prijatelj. Zaradi razmer v gospodarstvu je izgubil službo, zato se je lotil vzgoje rastlin, kar je opravljal, dokler ga ni premagala huda bolezen.

Med osamosvojitveno vojno je bil v enoti za zveze. Bil je predan boju za osamosvojitve domovine Slovenije.

Veterani smo pokojnega Ivana poznali kot skromnega človeka in dobrega tovariša in se ga bomo takega tudi spominjali.

Njegovim domačim izrekamo iskreno sožalje, pokojnemu Ivanu pa želimo miren počitek v slovenski zemlji.

OZVVŠ GROŠUPLJE

Franjo Cotič

1946-2010

Pretresla nas je nenadna in nepričakovana vest, da je prenehalo biti veliko srce prijatelja, gasilca in veterana vojne za Slovenijo. Zaradi svojega značaja in življenjskega mota pomagati sočloveku je bil Franjo izjemno priljubljen med krajanji. V osamosvojitveni vojni je bil poveljnik štaba Civilne zaščite KŠ Dornberk. Z dejanji v tistem času si je prislužil status vojnega veterana, za kar se je pravno moral truditi več let. Draznina, ki bo ostala za njim, bo težko nadomestljiva, saj taki ljudje ne poniknejo v pozabo.

Hvala mu za vsa dejanja, trajno ga bomo ohranili v lepem spominu. Šlava mu!

OZVVŠ Veteran Nova Gorica
Šekcija Branik-Dornberk-Prvačina

Aleksander - Šašo Šarnavsky

1934-2010

Nepričakovano nas je zapustil naš veteran, član OZVVŠ Kamnik-Komenda Šašo Šarnavsky. Od njega smo se poslovili, v ponedeljek, 26. 7. 2010, na ljubljanskih Žalah. Zadnjemu slovesu so prisostvovali predstavniki planincev, društva upokojencev, slovenskih častnikov, veteranov in številni prijatelji.

V društvu veteranov Kamnik-Komenda je urejal arhiv in v društvu aktivno deloval. Njegova zapuščina je izražena v knjižnem delu Zbornika Hvala vam. Kot glavni urednik je skupaj s sodelavci zabeležil dogodke v času osamosvojitvene vojne 1990/91. Drizadeval si je izdati knjigo o udeležencih in prvi svetovni vojni in o dogodkih kamniških borec. Žal je to delo ostalo nedokončano. Njegova ljubezen do zgodovinopisja je bila izjemna, vedno je poudarjal, da je treba znanjem zapustiti verodostojne pisne in slikovne dokumente o resničnih dogodkih našega časa. Dogašali bomo njegove iskrene misli, natančnost in poštenost.

Šaša bomo ohranili v lepem spominu.
OZVVŠ Kamnik-Komenda

Miloš Vrbančič

1949–2010

častni predsednik OZVVŠ Ljutomer

Do kratkotrajni, a kruti bolezní nas je zapustil naš ustanovni član, častni predsednik OZVVŠ Ljutomer Miloš Vrbančič. Takoj po končanem šolanju v Bileči in stažu se je priključil TO v Ljutomeru. V času delovanja v TO Ljutomer je sodeloval pri usposabljanju pripadnikov TO, mladincev in žensk, vključenih v TO.

V letu 1990, ko se je že bližal razpad Jugoslavije, je bil med trinajstimi zaupanja vrednimi pripadniki TO vključen v MŠNZ in s tem dobil nalogo za tajno hrambo orožja, streliva in minsko eksplozivnih sredstev v MITT-ju, kjer je bil zaposlen, za kar je prejel bronasto medaljo MŠNZ in medaljo MŠNZ.

V času reorganizacije TO v letu 1990 je bil postavljen za namestnika poveljnika JOD in v tej funkciji aktivno sodeloval v bojih na Kačurah. Kot namestnik poveljnika je sodeloval pri organiziranju in vodenju bojev vodov JOD na Gibini, v Ormožu, Hraslju-Moti in Bučevcih. Po vojni je za aktivno sodelovanje v vojni dobil spominski znak Obrnil domovino in bojni znak Kačure.

Do večletnih pripravah smo v decembru 1999 izvedli ustanovni zbor OZVVŠ Ljutomer. Miloš je bil soglasno izvoljen za prvega predsednika ljutomerskih veteranov in je zelo uspešno vodil našo organizacijo dva mandata. Do izteku drugega mandata je bil v skladu z našim in zveznim statutom na zboru veteranov pred dvema letoma soglasno imenovan za častnega predsednika OZVVŠ Ljutomer. Za svoje izjemno uspešno vodenje naše organizacije in povezovanje z ZČS in hrvaškimi veterani je prejel bronasto in srebrno plaketo Zveze veteranov vojne za Slovenijo ter častni znak ZČS.

Kljub vsej aktivnosti in svojemu velikemu prispevku k osamosvojitvi Slovenije je bil ob stečaju MITT-ja kljub višješolski tehnični izobrazbi od slovenske družbe popolnoma pozabljen.

K zadnjemu počitku smo našega častnega predsednika in prijatelja Miloša popremili v ponedeljek, 18. oktobra 2010. Ostal nam bo v trajnem spominu.

Veterani OZVVŠ Ljutomer

Janez Ude

1944–2010

Pretrsla nas je nepričakovana vest, da se je v krnskem pogorju smrtno ponesrečil Janez Ude, upokojeni major ŠV, dolgoletni pripadnik TO in organizator MŠNZ.

Z vojaškimi častni smo se soborci osamosvojitvene vojne, prijatelji in znanci od Janeza poslovili na trziškem pokopališču v torek, 31. avgusta.

Janez je bil aktiven član območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo ter aktiven in še posebno ponosen član združenja vojaških gornikov Slovenije. Z ljubeznijo do gora, alpinizmom in smučanjem je bilo njegovo življenje neposredno prepleteno in povezano tudi po službeni plati. Vojaško kariero pričel kot komandir alpsko izvidniškega voda v planinski brigadi. V zgodnjih sedemdesetih letih se je zaposlil v TO, opravljal je različne odgovorne dolžnosti v DŠTO Gorenjske, bil je komandant TO Trzič, namestnik poveljnika gorske brigade, svojo vojaško kariero pa je zaključil in se upokojil leta 2000 kot namestnik poveljnika 25. VTP. Janez je bil tudi eden od šestnajstih komandantov OŠTO, ki so se v letu 1990 uprli ukazu JLA o predaji orožja.

Š svojim strokovnim delom na vojaškem področju, z odločnostjo in pogumom v letih priprav in osamosvojitvene vojne se je izkazal kot pokončen domoljub in kot tak nam bo ostal v trajnem spominu. Njegova dejanja so bila pomemben prispevek na poti slovenske samostojnosti.

OZVVŠ Trzič

Ivan Vrbnjak - Vanek

1928–2009

Do dolgi in zahrbtni bolezní nas je zapustil član, kolega in veteran našega združenja Ivan Vrbnjak - Vanek

Prijatelji in sokrajani smo ga poznali kot Vaneka. Pred in med vojno za Slovenijo je bil profesionalni tajnik Krajevne skupnosti Križevci pri Ljutomeru. Posebno prizadeven je bil v letu pred in med osamosvojitveno vojno, ko je brez godrnjanja in z veliko volje opravil in organiziral številna dežurstva v takratni krajevni skupnosti in od samega začetka priprav aktivno sodeloval pri organiziranju civilne zaščite, narodne obrambe in s Teritorialno obrambo pri organiziranju kurirskih služb.

Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

Gregorič Anton

1953–2010

Po hudi bolezní nas je mnogo prežgodaj zapustil član našega združenja Anton Gregorič s Hriba v Loškem Potoku. Že pred začetkom osamosvojitvene vojne za Republiko Slovenijo se je v letu 1990 vključil v priprave na osamosvojitveno vojno kot pripadnik oddelka za zveze, kot šifrer, pri 27. OŠTO Ribnica. Bil je aktiven pri zbiranju obveščevalnih podatkov s terena.

V času vojnih aktivnosti je kot član prištabne enote 27. OŠTO sodeloval v izvajanju bojnega zavarovanja poveljstva na mirnodobni lokaciji v Ribnici kakor tudi na vojni lokaciji v Mozlju. Bil je marljiv in dosleden. Š svojim preudarnim delovanjem je bil vzor soborcem.

Dejaven je bil tudi v območnem združenju veteranov Ribnica, saj je bil udeležen v skoraj vseh aktivnostih našega združenja.

Antona se bomo spominjali s spoštovanjem, kot dobrega prijatelja in iskrenega tovariša in ga bomo ohranili v trajnem spominu.

OZVVŠ Ribnica

Andrej Zbašnik

1948–2010

Šredi letja je prenehalo biti srce našega člana, predanega praporščaka OZVVŠ Ribnica. Vest o njegovi nenadni smrti nas je presenetila in pretresla. Andrej se je v času osamosvojitve Slovenije leta 1991 kot prostovoljec odločil, da pomaga pri obrambi domovine. Dobil je nalogo varovanja dela občinske stavbe v Ribnici. Ko se je organizirala ZVVŠ, se je združenju veteranov pridružil med prvimi. Predlagan je bil za praporščaka OZVVŠ in to svojo nalogo je sprejel z velikim zadovoljstvom. Poslanstvo praporščaka je opravljal profesionalno, ker je bil na to zelo ponosen. Bil je vesele narave in priljubljen, ker je znal na šegav način pristopiti do sogovornika in družbe, v kateri se je znašel. Dogašali ga bomo.

Z veteranskim obredom smo se od pokojnega Andreja poslovili v sredo, 18. 8. 2010, na pokopališču v Hrovcah.

Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu!

OZVVŠ Ribnica

Jože Imperl

1936–2010

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je zapustil naš član Rudi Kus z Blance. V osamosvojitveni vojni za Slovenijo je kot namestnik načelnika narodne zaščite sodeloval pri organizaciji in varovanju objektov v Kš Ševnica. Ohranili ga bomo v trajnem in lepem spominu.

OZVVŠ Ševnica

Matjaž Šlokar

1971–2010

Tako mlad si prijel za puško, ko si branil domovino, in tako mlad si moral oditi, dragi naš
Matjaž.

Šaj nisi umrl, le odšel si!
Hvala ti za vse, kar si storil za to lepo deželo.
Tvoji veterani OZVVŠ Maribor

Ivan Jamšek

1955–2010

Šredi ustvarjalnega dela je kruta bolezen iz naših vrst nepričakovano in mnogo prezgodaj iztrgala našega člana Ivana Jamška iz Krmelja. V osamosvojitveni vojni za Slovenijo je deloval kot oborožen pripadnik narodne zaščite.

Ohranili ga bomo v trajnem in lepem spominu.

OZVVŠ Ševnica

Alojzij Juratovec

1954–2010

Šestega septembra 2010 smo se veterani vojne za Slovenijo poslovili od prijatelja - soborca Alojzija Juratovca, Loke 8, Kisovec, občina Zagorje ob Savi. Alojzij je bil udeleženec vojne za Slovenijo od 26. 6. 1991 do 18. 7. 1991 kot poveljnik čete Kš Kisovec v 87. OŠTO Zasavje. V ZVVŠ se je včlanil leta 1994. Že davnega leta 1979 se je vojaško kalil v Bileči. Teritorialna obramba je bila sestavni del njegovega življenja. Bil je športnik z dušo in telesom. Nikoli ni rekel ne. Njegova dejanja bodo vsem, ki smo ga poznali, ostala v večnem spominu.

OZVVŠ Zasavje

Anton Levstek

1953–2010

Do dolgi in hudi bolezni nas je zapustil Anton Levstek iz Travnika v Loškem Potoku. Že pred osamosvojitveno vojno za Republiko Slovenijo se je vključil v aktivnosti pri zagotavljanju orožja iz nekdanje vojašnice v Ribnici. Bil je vesten pripadnik zalednega voda in naloge je opravljal vestno in zanesljivo. V času vojnih aktivnosti je kot pripadnik 27. območnega teritorialnega poveljstva Ribnica sodeloval v izvajanju bojnih nalog. Š svojo enoto je zagotavljal bojno varovanje poslopja pošte in občinske stavbe v Ribnici. Vsi pripadniki zalednega voda so bili v stalni pripravljenosti za pomoč enotam, ki so izvajale blokado vojašnice v Ribnici.

Bil je dejaven član našega območnega veteranskega združenja. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

OZVVŠ Ribnica

Dušan Andrejč

1965–2010

V soboto, 13. marca 2010, je v 45. letu starosti tragično preminil naš član Dušan Andrejč iz Gaberk pri Šoštanju.

Dokojni Dušan je bil razporejen v 142. protidesantno četo 89. Območnega štaba TO Velenje in je aktivno sodeloval v aktivnostih enote v dneh vojne za Slovenijo pri varovanju in nadzoru teritorija letališča Lajšče. Zaupane naloge je vestno izvajal, bil je priljubljen tovariš in vselej zanesljiv. Član naše organizacije je postal kmalu po oblikovanju združenja. Prijatelji, sosede in njegova družina smo se 17. marca letos še zadnjič poslovili od njega.

Za vse, kar je storil, smo mu veterani OZVVŠ Velenje hvaležni.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu

OZVVŠ Velenje

Janez Očko

1955–2009

Junija mineva leto, ko je v boju s hudo boleznijo klonil in mnogo prezgodaj zapustil naše vrste veteran, tovariš in prijatelj Janez Očko. V osamosvojitveni vojni je deloval kot oborožen pripadnik narodne zaščite, kjer je vestno in odgovorno opravljal zaupane mu naloge. Bil je pokončen Slovenec in domoljub, dober prijatelj in tovariš, ki je z veseljem in ponosom že pred leti vstopil v naše združenje.

Ševniški veterani ga ne bomo nikoli pozabili, njegovo delo pa nas zavezuje, da vztrajamo na začrtani poti.

Čast in slava njegovemu spominu.

OZVVŠ ŠEVNICA

20. obletnica MSNZ - Manevrske strukture narodne zaščite

ORGANIZACIJA ZA PRIPRAVO NA OBRAMBNE AKTIVNOSTI OB OSAMOSVOJITVI SLOVENIJE ??? NARODNE ZAŠČITE										IZVIRNIK	NEPARNA LOBANJSKA KOST MED OČNICAMA	AZJSKA GORSKA KOZA	POMANJKANJE SPOLNEGA NAGONA	STROJ ZA TEPTANJE SNEGA		
NAJVEČJE MESTO V HERCEGOVINI										9						
NASLOVNA JUNAKINJA ROMANA CLAUDA ANETA																
SOL ALI ESTER DUŠKOVE KISLINE										14						
NEMŠKI SKLADATELJ IN DIRIGENT (WERNER)												FRAN BAMOVŠ SLOVENSKA PEVKA (TATJANA)		2		
MODRA TABLETKA ZA SPOLNO STIMULACIJO											3					
RADO NAKRST											TERMIN ROBERT ALTMAN					
DVATISOČ LET STARO INDIJSKO GLASBILLO (IZ SODRA)														KOKOŠ		
AVTOR: CVETO ERMAN	VESOLJEC VESOLJSKI LETALEC	DRAMSKA KNJIZEVNOST IN NAUKA O TEM	ZELENJICA V PUSCAVI	PAVEL MERKU	TRENJE	PRITOK REKE EURE V FRANCJI	DEPARTMA V NIKARAGVI	VULKANSKO OTOČJE MED ALJASKO IN KAMCATKO	OZNAKA ZA NEZNANCA	UMETNIK IZ DOBE STAROGRKOV	12					
POSVOJENKA									5			OČE V MEŠČANSKEM OKOLJU	BRAZILSKI SKLADATELJ IN PIANIST (LUIZ)	SREDINA BAZILKE OSREDNJA POKRAJINA VVOJODINI	6	
FRANGER (NEKDAJ)													11			
RUSKA REKA NA SZ OD SIBIRSKEGA NIZAVJA	13							8	PUSČAVA NA SEVERU ČILA OZVEZDJE							
TRAVNIŠKA ZDRAVILNA RASTLINA						MAKEDONSKI PROSVETLJATELJ KRAP				LUKNJAČ GLAS, ZVOK				TRGOVSKI DNEVNIK	NE POZABITE POSLATI REŠITVE KRIŽANKE	
ČETRTI IN PRVI VOKAL			ANTON KOS DESNI PRITOK DORDOGNE V FRANCJI			KIP. SOHA							KRAJEVNA SKUPNOST KRAJ V SLOVENSkih GORICAH		PASTIR OVAC	
MESTO V KONGU						NALEZLJIVA VIRUSNA BOLEZEN	KRAJ POD FRUŠKO GORO POSTOPAČ			10		IME HRVAŠKEGA PISCA LOVRAKA KRATICA ZA KILOHERZ				
ZA POLTONA ZVIŠANA NOTA A			16	NEKDANJI ETIOPSKI KNEZ OSKAR LANGE				INDIGO (ZASTAR.) IME PISATELJICE PEROCI						ROGER VADIM IME ANG. DIRKAČA CLARKA		
VKLJUČITEV					1									7		
NEKDANJA VZHODNO-AZJSKA UTEŽNA ENOTA						ŽENSKA, KI NERADA DELA									15	
Nagradna križanka									4			TURŠKI VIOLINIST (LIKO. IZ ČRKA RAMA)				
Ime: _____						KRČ										
Priimek: _____					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	20	
Ulica: _____					11	12	8	13	5	14	15	10	9	16	5	
Kraj: _____															4	

SLOVARČEK: ITON: prtok reke Eure v Franciji ATACAMA: puščava na severu Čila EGK: nemški skladatelj RIVAS: departma v Nikaragvi NAM: slano jezero v Tibetu ISLE: desni prtok Dordogne v Franciji STRACA: trgovski dnevnik ECA: brazilski skladatelj

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke:

SESTI VELESLALOM V CERKNEM

Nagrade iz prejšnje, 42. številke glasila Veteran prejmejo:

Anton Matjašič, Cankarjeva 29, 8330 Metlika

Silvo Kovač, 1. maja 12, 5280 Idrija

Vinko Košmerl, Hrib 16, 1318 Loški Potok.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilne rešitve tokratne križanke nam pošljite do 1. februarja 2011, na naslov Zveza veteranov vojne za Slovenijo, p. p. 2780, Rojčeva ulica 16, 1110 Ljubljana. Tri srečneže, ki jih bo določil žreb, čakajo praktične nagrade.

NLB Premijsko varčevanje

Vem, da lahko dosežem več.

Iz malega raste veliko, iz velikega pa še več! Odločite se za NLB Premijsko varčevanje, kjer vam z višino zneska privarčevanih sredstev in dobo vezave lahko raste tudi obrestna mera. Sredstva lahko polagate redno ali po svoji želji. NLB Premijsko varčevanje sklenete za 5 let, če pa sredstva potrebujete že prej, so vam lahko na voljo že po 15 mesecih vezave*.

* NLB Premijsko varčevanje lahko predčasno prekinete po 12 mesecih vezave, z 91-dnevnim odpovednim rokom.

NLB
Vem zakaj.

ZAKAJ POTOVATI Z M HOLIDAYS?

- Prilagojena in prepoznavna ponudba
- Najugodnejše razmerje med ceno in kakovostjo storitve
- Posebne ugodnosti za imetnike kartice Mercator Pika
- Možnost plačila s kartico Mercator Pika do 12 obrokov brez obresti, zbiranje in unovčenje zbranih pik
- ZA VSE ORGANIZATORJE POTOVANJ iz ponudbe M holidays
- Ugodnosti za člane Mercatorjevih klubov Uživajmo zdravo, Lumpi klub ter klub Maxi
- Razvejena mreža M holidays poslovalnic po vsej Sloveniji

IZ PONUDBE M HOLIDAYS:

- Krajše in daljše počitnice v Sloveniji in tujini
- Izleti in potovanja po Sloveniji in tujini
- Križarjenja
- Individualna potovanja, potovanja po meri
- Rezervacije hotelskih namestitev in letalskih vozovnic po vsem svetu
- Vstopnice za številne kulturne, športne in druge prireditve po Sloveniji
- Ponudba različnih slovenskih in tujih organizatorjev potovanj

Mercator Pika
Zbirajte lepe trenutke

Rezervacijo počitnic lahko uredite tudi po telefonu!

Svetovalci v našem kontaktnem centru vam bodo pomagali hitro in diskretno urediti rezervacijo počitnic.

Kontaktni center Mercator 080 20 80 vam je za pomoč pri ureditvi rezervacij na voljo: ponedeljek – petek 9.00 – 21.00 in sobota 9.00 – 17.00.

KATALOGA
JESEN/ZIMA 2010/11 IN
SMUČANJE 2010/11
NA VOLJO V POSLOVALNICAH
PO VSEJ SLOVENIJI.

smučanje v Sloveniji in tujini
počitnice v Sloveniji in tujini
novoletne počitnice
izleti in potovanja
križarjenje

jesen/zima
2010/11

počitnice v Sloveniji
in tujini
novoletne počitnice
izleti in potovanja
križarjenje

WWW.MHOLIDAYS.SI | TELEFON 080 2 080

V POSLOVALNICAH M HOLIDAYS izkoristite možnost **REZERVACIJE ARANŽMAJEV VEČINE DOMAČIH IN TUJIH ORGANIZATORJEV POTOVANJ**, ki jih lahko plačate **S KARTICO MERCATOR PIKA DO 12 OBROKOV BREZ OBRESTI**.

Možnost zbiranja in unovčevanja pik za vse aranžmaje.

Do **12**
obrokov
brez obresti

Več informacij, podrobnejši opisi o ponudbah, popustih in doplačilih v poslovalnicah M holidays. Poslovalnice M holidays: Maximarket, MC Ljubljana, MC Domžale, MC Novo mesto, MC Celje, MC Maribor, MC Ptuj (Supermesto), MC Nova Gorica, MC Slovenj Gradec, MC Kope, MC Kranj Primskovo in MC Velenje. Splošni pogoji, ki so sestavni del programa in pogodbe/voucherja so vam na voljo v vseh M holidays poslovalnicah. Ob prijavi zaračunamo prijavnino v višini 15 €, skladno s splošnimi pogoji in navodili. Ponudbe so omejene, veljajo do zasedenosti prostih mest. Popust velja ob nakupu s kartico Mercator Pika, pri čemer so do popusta upravičeni vsi imetniki kartice Mercator Pika, ki nakup plačajo s kartico Mercator Pika in ob tem pridobijo bonitetne pike ali nakup poravnajo z gotovino in hkrati pridobijo bonitetne pike.